

PROFETIENS GAVE

Justina

Bibelstudier

for sabbatsskolen

4. kvartal, 2026

PROFETIENS GAVE

Av Ellen G. White Estate

UTGITT AV
SYVENDEDEGS ADVENTISTKIRKENS
SABBATSSKOLEAVDELING

Norsk Bokforlag, Røyse

NYTTIG INFO OM UTARBEIDELSEN AV OG «AUTORITETEN» TIL DETTE HEFTET

Bibelstudieheftet du holder i hånden ble opprinnelig skrevet av en eller flere forfattere. Deretter ble det revidert i flere runder av en komite bestående av mennesker fra hele verdensfeltet – både lek og lærd. Teksten oversettes og gjennomgår noen mindre tilpasninger, før den utgis i Norge. Noen ganger må vi gjøre noen avveininger om formuleringer passer eller gir mening i en norsk kontekst. Vi forsøker å ikke forandre meningen i «originalen» vi får til oversettelse.

Bibelstudieheftet er ikke et offisielt dokument i adventistenes troslære. Sabbatsskolekomiteen som reviderer manuskriptene, er ikke ufeilbarlige. Det er lov og sunt noen ganger å være uenig med det som skrives. Det er lange tradisjoner i Adventistmenigheten for å være som de troende i Berøa, de som «*gransket skriftene daglig for å se om alt stemte*» (Apg 17,11).

Bibelstudieheftet er ment å brukes som en ressurs og et utgangspunkt for et bibelstudium tilpasset de lokale forholdene det brukes i. Vær fri. Vær nysgjerrig. Vær åpen. Forvent at Gud fortsatt taler gjennom sitt Ord til deg/dere. Be han hjelpe dere med å omsette bibelstudiet til levdt liv, slik at det bidrar til at dere blir mennesker «*fullt utrustet til all god gjerning*» (2 Tim 3,17).

HENVISNINGER TIL ELLEN G. WHITE

Der forfatternavn ikke er oppgitt, men bare tittelen på en bok eller en artikkel, er henvisningen til en av Ellen G. Whites skrifter. Ellen G. White har en helt spesiell plass i Adventistmenigheten, i og med at hun anses for å ha hatt en profetisk nådegave. Der en norsk oversettelse foreligger, oppgis henvisningen til denne. I parentes står også henvisningen til den engelske originalen, med standard forkortelse for tittelen, for eksempel: AA står for *Acts of the Apostles*.

BIBELOVERSETTELSE

Om ikke annet er oppgitt brukes er Bibelselskapets oversettelse av 2011 benyttet. I noen tilfeller er tidligere versjoner av Bibelselskapets oversettelse brukt (1930, 1978, 1985). Der ingen av Bibelselskapets bibeloversettelser støtter forfatterens poeng, har vi oversatt etter forfatterens versjon, og merket det med versjonens alminnelige forkortelse, f.eks. NKJV for New King James Version.

Originalens tittel: *The Gift of Prophecy*

Studieforfatter dette kvartal: The Ellen G. White Estate

Redaktør: Clifford R. Goldstein (goldsteinc@gc.adventist.org)

Oversettelse: Egil Fredheim (egilfredheim@gmail.com)

Illustrasjoner: Lars Justinen

Sats: Norsk Bokforlag, Røyse 2026

Trykk: United Press

Copyright © Norsk Bokforlag

BIBELSTUDIER utgis kvartalsvis, og kan abonneres på ved å ta kontakt med Norsk Bokforlag.

Telefon: 32 16 15 60 • E-post: ordre@norsk bokforlag.no • Internett: www.norbok.no

Innledning Bibelstudier – Profetiens gave

Bibelen er ikke bare en bok. Bibelen er helt biblioteket på 66 bøker, blitt til i en viss trostradisjon. Den er arven vi har etter mennesker som trodde at Gud har skapt verden, og satt oss mennesker til «*råde over*» (ha ansvar og omsorg for) jorden (1 Mos 1,28) og til å «*dyrke og passe hagen*» (1 Mos 3,15). Den er en gave fra mennesker som trodde fast at Gud har gjort seg selv og sin vilje kjent for menneskene i historien – men som også gir spalteplass til dem som fant det vanskelig å tro. Med utgangspunkt i troen og erfaringene sine, skrev de fortellinger om hvordan de hadde opplevd Gud gå med dem. De skrev nydelig poesi om lengsel og håp, ulike lovtekster om hvordan leve, profetisk litteratur i betydningen samfunnsreformsende, visdomslitteratur av ypperste kvalitet og en del av verdenslitteraturen. De skrev tekster om Jesu liv og lære, kristen opplæringslitteratur, samt et par såkalte apokalyptiske bøker. Til sammen er dette biblioteket av ulike litterære verk en bok om menneskehetens historie. Om hvordan vi mennesker rotet oss bort, og død og lidelse ble en del av vår verden. Men framfor alt er det fortellingen om hvordan Livgiver lette og leter etter oss, hvordan Han konstant vil ha oss på bedre veier, og hvordan han gjør og skal gjøre oss og verden hele igjen.

Bibelen er en bok om hvordan man kan være et godt og klokt menneske i verden. Dette vakkert uttrykt i kallet til Abraham om være et redskap for velsignelse. Men fordi dette er en bok som ble til over ca. 1500 år, er det også en bok som viser *utviklingen* i forståelsen av Gud og hvordan det kan se ut å være Guds medregenter over verden, folk som «*passer og dyrker hagen*» og er redskaper for velsignelse på jorden. Denne utviklingen ser vi tydeligst i de såkalte antitesene i Jesu Bergprekenen, der Jesus bruker formelen «*dere har hørt det er sagt ... men jeg sier dere*» (Matt 5,21–48).

Når vi studerer Bibelen, kobler vi oss på denne trostradisjonen, og trekker veksler på deres erfaringer – både de gode og vonde. Bibelen er ikke bare en bok om hva vi bør være som mennesker. Det er også en bok om hvordan vi ikke bør være. Og når vi ser utviklingen i forståelsen fra tidligere, kan kanskje Gud lede oss enda videre?

Dette kvartalet skal vi studere en av Guds gode gaver til menigheten og verden: profetiens gave. Igjennom hele Bibelen sender Gud profeter, talerør, til oppmuntring, utfordring og rettledning. Særlig ser det ut til å være tilfellet i forbindelse med de store overgangene i gudsfolkets historie: utgangen fra Egypt, inntakelsen av Kanaan, eksilet i Babylon, etter Jesus himmelfart. Jesus selv ble jevnlig omtalt som en profet mens han var på jorden (Matt 21,11; Mark 6,4, Joh 4,19, Ap 3,22 etc.). Han var, blant mange andre ting, et Guds talerør til oss mennesker (Heb 1,1–3).

Den protetiske gaven er en av Åndens gaver, og Paulus utfordrer oss til å søke den (1 Kor 14,1). Profetordet er som en lampe som lyser for oss til dagen gryr, sier Peter (2 Pet 1,19.20). Dette kvartalet får vi anledning til sammen å utforske hvordan Bibelens profeter, og Ellen White som adventister tror var et moderne talerør for Gud, kan være nyttige for oss i dag. Vi får anledning til sammen å utforske hvordan profetiens gave virker på mennesker, og hvordan vi best forvalte profetiens gave. I en tid som vår. Godt studium!

Har du spørsmål? Ta gjerne kontakt med sabbatsskoleavdelingen i Adventistkirken.

Du kan skrive til vidar.hovden@adventist.no

REDAKTØRENS FORORD

Profetiens gave

Nevrovitenskapen har begynt å forstå spedbarnets evne til å tilegne seg språk. Når barnet er et halvt år gammelt, kan det forstå lydene som norske ord består av, eller ord fra et hvilket som helst av de over 7000 andre språkene som snakkes. Blir de utsatt for et annet språk, kan de også tilegne seg det språket. I denne perioden åpnes en mystisk mental dør som gjør at babyer kan skille de cirka 40 lydene som vanligvis utgjør et morsmål, fra de 800 andre lydene som de kan oppfatte ved fødselen. Men det er en hake ved dette: Spedbarn må snakkes til. Man kan kalle det stemmetimer for nyfødte.

Hvorfor skulle Gud skape oss med evnen til talegjenkjenning og språktilegnelse hvis han ikke hadde tenkt å snakke til oss? Spørsmålet er retorisk – for Bibelen sier: «Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen. Ham har Gud innsatt som arving over alle ting, for ved ham skapte han verden.» (Hebr 1,1.2)

Da synden ødela Adam og Evas samfunn med Gud, vasket han ikke hendene av dem og overlot dem til å destruere seg selv. Han kom og lette etter dem og spurte Adam: «Hvor er du?» (1 Mos 3,9). Han profeterte om at det skulle fødes en som skulle frelse verden fra synd (1 Mos 3,15). Helt fra første stund etter syndefallet i Edens hage har profetiene opphøyet Jesus og vist syndere veien til ham, deres eneste håp.

Dette kvartalet skal vi studere profetiens gave, Guds oppfinnelse for å formidle sin vilje og vei til syndere som ikke lenger kan kommunisere med ham ansikt til ansikt. Denne gaven fra Den hellige ånd nevnes i 1. Korinter 12 og 14, Efeserne 4 og Romerne 12. Den hellige ånd deler ut denne og andre åndelige gaver, og «deler ut sine gaver til hver enkelt slik han vil» (1 Kor 12,11). Til alle tider har åndelig utrustede talspersoner overbrakt gudgitte budskap for å gjenskape og fornye vårt gudsforhold, slik Gud gjorde det i Edens hage etter syndefallet.

Vi får lære hvordan Gud kaller profeter og hvordan vi kan sjekke om de er ekte. Vi får se likheter og forskjeller mellom profeter i GT og NT, og vi vil få en forståelse av hvordan åpenbaring og inspirasjon fungerer i deres liv. Noen profeter talte, andre skrev, og noen begge deler. Vi vil undersøke disse og andre former for guddommelig tale, hva de innebærer og velsignelsene som følger av å lytte til profetenes budskap.

Gud har fem formål med profetiens gave: 1) Å åpenbare seg selv, sin sannhet og sin vilje for en fallen menneskehet. 2) Å gi innsikt og råd om viktige begivenheter og hendelser. 3) Å utruste Kristi legeme – kirken – til misjon. 4) Å gi åndelig oppmuntring til sine følgesvenner. 5) Å vekke syndere til omvendelse. Dessuten er «profetiens ånd» et av to kjennetegn på Guds restmenighet i endetiden (Åp 12,17; 19,10).

Gud er så opptatt av å lede de fortapte trygt hjem at profetiens gave også er gitt for

de siste dager (Joel 3,1–4). Syvendedagsadventister tror at Ellen G. White, kirkens medstifter, utøvde en moderne manifestasjon av den profetiske gaven.

Derfor vil vi hver fredag, parallelt med studiet av profetiens gave i Skriften, utforske dynamikken i Ellen G. Whites kall til profetisk tjeneste. Som menighet har vi fått denne vidunderlige gaven. Hvordan bruker vi den best mulig?

Ja, helt fra barnsben av er vi skapt for å bli talt til. Da er det viktig at vi lytter til hva Guds profeter sier!

Denne veiledningen er laget av et team ved White Estate-kontoret i USA.

Innhold

1 3. OKTOBER	Skaperen taler	8
2 10. OKTOBER	Profetens kall	16
3 17. OKTOBER	Profetene i GT	24
4 24. OKTOBER	Nytestamentlige profeter	32
5 31. OKTOBER	Åpenbaring og inspirasjon	40
6 7. NOVEMBER	Profetiske skrifter	48
7 14. NOVEMBER	Hør på dette!	56
8 21. NOVEMBER	Tolkning av profetiske skrifter	64
9 28. NOVEMBER	Å prøve profetene	72
10 5. DESEMBER	Profetisk autoritet og relevans	80
11 12. DESEMBER	Profetisk manifestasjon i avgjørende øyeblikk	88
12 19. DESEMBER	Profetiske åpenbaringer om endetiden	96
13 26. DESEMBER	Velsignelser fra profetordet	104
	Solnedgangstabell	113

Gjenoppdagelsen av profeten

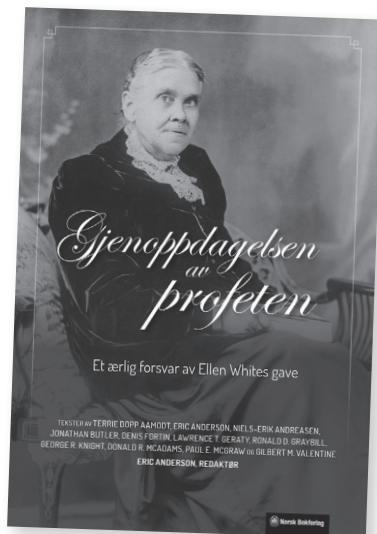
Et ærlig forsvar av Ellen Whites gave

Bøker om adventismens profet kan være kontroversielle, der noen forfattere forkaster henne som en tyv og svindler, mens andre insisterer på at hun ikke kunne gjøre noe galt. Enkelte av hennes tilhengere har forsøkt å gjøre henne ufeilbarlig. Denne boken har som mål å inspirere til ettertenksom samtale framfor høylytt krangling.

Det er nå nesten to hundre år siden Ellen Gould Harmon White ble født. I dag vet vi mer om henne enn noen gang tidligere. Hennes voluminøse private korrespondanse er nå åpent tilgjengelig for studier, og forskere har oppdaget mye om den historiske bakgrunnen til hennes mye leste skrifter.

Elleve erfarne akademikere anser at tiden er inne for en ny konsensus. De har undersøkt et bredt spekter av nytt tilgjengelig kildemateriale, fra Ellen Whites forståelse av kvinners lederskap til hennes oppfordringer til å leve et «hellig liv», hennes bruk av historiefaget og hennes slagkraft som endetidsforkynner. Disse forskerne, hvorav fem er tidligere høyskole- eller universitetsrektorer, er ikke opptatt av å terpe på gamle argumenter.

Forfatterne av *Gjenoppdagelsen av profeten* anser ikke det ekstreme som troverdig, de er derfor bestemt på å gi et ærlig forsvar av en bemerkelsesverdig kvinne.

HEFTET • ISBN: 978-82-7007-638-3
274 SIDER • VARENR: 3560

BESTILLES PÅ WWW.NORBOK.NO ELLER HOS NORSK BOKFORLAG:
 E-post: ordre@norskbokforlag.no / Tlf. 32 16 15 60

Ønsker du å lære mer om temaet dette kvartalet har vi følgende tilleggsmateriale som du kan få kjøpt på engelsk:

Adult Teacher's Quarterly

Dette er den tradisjonelle engelske leksehjelpen for bibelstudier, med mye ekstra informasjon, flere henvisninger og utfyllende spørsmål som du kan bruke i gjennomgåelsen.

<http://sspm.gc.adventist.org>

Bible Study Guide

Det engelske bibelstudieheftet. 1. og 2. kvartal er i et hefte og 3. og 4. kvartal i et hefte. Det er forlaget i England som deler inn materialet slik.

E. G. White Notes

Dette heftet kommer også ut kvartalsvis og er en samling med Ellen G. White-sitater og henvisninger som er av betydning for temaet.

Companion Book

Hvert kvartal kommer det ut en bok som består av 13 kapitler (1 for hver uke) med mange gode tanker rundt de samme temaene som bibelstudiet tar opp. Boken er uavhengig av studieheftet, men kan også være et fint tillegg til det.

Collegiate Quarterly

Dette er en ungdomsversjon med kommentarer og henvisninger som passer til tenåringer/ungdommer/studenter. Det er mye brukt på universitetene, hvor studentene forstår og kan snakke engelsk.

Andre interessante internettadresser:

www.ssnet.org

www.GoBible.org

Den raskeste måten å bestille heftene på er via internett:

www.adventistbookcenter.com

Du kan også bestille hos Norsk Bokforlag,

Postboks 103, 3529 RØYSE Tlf. 32 16 15 60, faks 32 16 15 51 eller epost: ordre@norskbokforlag.no

Skaperen taler

Ukens tekster:

1 Mos 1,27.28; 3,1–8; Luk 15,11–32; 1 Mos 3,14–24; 2 Mos 19,16–22; Joh 10,27–30.

Ukens vers:

Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen. Ham har Gud innsatt som arving over alle ting, for ved ham skapte han verden. (Hebr 1,1.2)

Digital teknologi gjør det mulig å treffe slekt og venner på fjerne steder. Det er jo fint. Men det er jo mye bedre å møtes ansikt til ansikt! Det er noe spesielt ved å møtes, gi en klem og snakke ansikt til ansikt.

Denne uken skal vi bli minnet om at mennesket ble skapt til å ha et direkte forhold til Skaperen. Men synden har for lengst ødelagt denne intime forbindelsen. For å gjenopprette kommunikasjonen med sine skapninger har Gud funnet måter å snakke til oss på. Hans mest anerkjente form for guddommelig kontakt med menneskeheten er nøye utvalgte talspersoner, såkalte profeter som åpenbarer hans budskaper for oss. Profetene har ofte etterlatt skrifter i Bibelen, men ikke alle.

Guds plan er å gjenskape sitt bilde i oss, det bildet synden ødela. Det er dette frelsesplanen handler om: en gjenoppbygging som vil være fullført når Gud skaper «en ny himmel og en ny jord, hvor rettferdighet bor» (2 Pet 3,13).

Inntil da taler Gud til oss, og han bruker fortsatt sine profeter til det.

KOMMUNIKASJON I EDENS HAGE

Første Mosebok 1 og 2 forteller skapelseshistorien. Gud skapte en verden der Adam og Eva var kronen på verket. Mennesket skilte seg fra alle andre skapninger, for det var skapt «i Guds bilde» (1 Mos 1,27). Dette sies bare om mennesket, ikke om f.eks. fuglene eller andre dyr. Som sådan skulle de leve et liv i overflod, oppleve alle kjærlighetens former og vandre i samfunn med Gud.

Vi leser også i 1. Mosebok 2,18–23 at Gud ga Adam Eva, for det var «ikke godt for mennesket å være alene» (1 Mos 2,18). Menneskene ble altså skapt som sosiale vesener. Dagens sosiologer sier at menneskelig samhandling er positivt for vårt fysiske og psykiske velvære, mens ensomhet er en killer.

Derfor er det ikke så rart at Adam utbrøt da Eva ble skapt: «Nå er det bein av mine bein og kjøtt av mitt kjøtt. Hun skal kalles kvinne, for av mannen er hun tatt.» (1 Mos 2,23) Familielivet der en mann og en kvinne forenes i ekteskapet, er den første sosiale institusjonen Gud ga menneskene for at de skulle få oppleve helhetlige relasjoner og samfunn. Det er ikke rart at et av Satans hovedmål alltid har vært å ødelegge familiens fundamentale dynamikk.

Les 1 Mos 1,27.28; 2,15–17 og 3,9. Hvordan kommuniserte Gud og menneskene i Edens hage?

Adam og Eva omgikk Gud ansikt til ansikt. De var intelligente vesener og kunne møte Gud og lytte til hans veiledning. De var forvaltere av Guds hage og vokste i kunnskap og dyktighet mens de tok vare på flora og fauna. Hver dag hadde de også en stund med Gud «i den svale kveldsbrisen» (1 Mos 3,8). Spesielt sabbatsdagen, som var en vesentlig del av Guds skaperverk, skulle være en særskilt tid for fellesskap mellom Gud og hans barn (1 Mos 2,2.3; 2 Mos 20,8–11). Den dagen opplevde våre første foreldre Guds kjærlighet og omsorg på en helt spesiell måte.

For oss som lever tusenvis av år etter Edens hage, er det vanskelig å forestille seg livet før synden. Men hvordan peker naturen også nå tilbake til Guds opprinnelige skaperverk?

I DEKNING FOR GUD

Siden Gud er kjærlighet (1 Joh 4,8), kunne han ikke skape menneskelige «roboter». Kjærligheten gir rom for valg. For å kunne elske måtte Adam og Eva ha en fri vilje, ellers kunne de ikke ha vist ekte kjærlighet.

De hadde altså frihet til å høre på Skaperen eller å la være. Dette valget gjenspeiles i budet om ikke å spise av treet til kunnskap om godt og ondt (se 1 Mos 2,15–17). Hvorfor advare dem mot å spise av treet hvis de ikke fritt kunne gjøre det?

«Våre første foreldre ble skapt uskyldige og hellige, men de var ikke uten mulighet til å gjøre noe galt. Gud gjorde dem til frie moralske agenter som kunne forstå hans visdom og velvilje og at hans krav var rettferdige, og som hadde full frihet til å være lydige eller ikke. De skulle ha fellesskap med Gud og med hellige engler.» – Ellen White: *Patriarchs and Prophets*, s. 48, 49.

Hvorfor gjemte Adam og Eva seg for Skaperen da de hadde vært ulydige mot ham? Se 1 Mos 3,1–8 (jf. Jer 23,24 og Hebr 4,13).

1. Mosebok 3 skildrer en grufull scene – Adam og Evas fall. Etter samtalen mellom slangen (Satan) og Eva ble de fristet til å spise av «treet til kunnskap om godt og ondt», som de hadde fått forbud mot å gjøre. Satan brukte ord, følelser og lystbetonte lokkemidler for å overtale Eva, som igjen overtalte Adam til å gå imot Guds befaling. Eva merket seg at treet var «godt å spise av», «en lyst for øyet» og «kunne gi innsikt» (1 Mos 3,6). Satans løfte om at de skulle bli «som Gud og kjenne godt og ondt» (1 Mos 3,5) virket uimotståelig.

Satans tale var full av villfarelser. Han skjulte ulydighetens følger for dem. Da de hadde vært ulydige mot Gud, ble deres øyne straks «åpnet», og de så at de var «nakne». Guds «kledning» av høyhet og herlighet (Sal 104,1.2), som gjenspeilte Guds «bilde», var borte. De var ikke lenger dekket av det Gud hadde gitt dem. Ikke rart at Adam og Eva gjemte seg for Skaperen (som om det er mulig å gjemme seg for Gud). De forsøkte å gjemme seg fordi synden får oss til å føle skyld, og når vi føler skyld, ønsker vi å komme bort fra Gud.

Hva er din erfaring med skam og det å gjemme deg for Gud etter at du har syndet?

GUD OPPSØKER MENNESKET

Av 1. Mosebok 3,9.10 ser vi at Gud tok initiativet og oppsøkte sine falne barn. Spørsmålet «Hvor er du?» var retorisk, for Gud visste hva de hadde gjort og hvor de var. Synden ødela likevel dialogen mellom Gud og det første menneskeparet. Guds umiddelbare anliggende var å gjenopprette forbindelsen med sine barn, å møte dem og gi dem håp i fortvilelsen. Det hebraiske verbet *qara'*, «kalle», i 1 Mos 3,9, brukes ofte om Guds kall til å få kontakt med sitt folk.

Les Luk 15,11–32. Hvordan gjenspeiler lignelsen det som skjedde i 1 Mos 3,9.10?

Guds søken etter Adam og Eva viser hans kjærlighet til sine barn. Gud forlater oss aldri (se Luk 15). Han strekker seg langt for å gjenskape samfunnet med oss, selv når vi gjemmer oss. Før korsfestelsen, da Peter fornektet Jesus tre ganger, «Herren snudde seg og så» (Luk 22,61) på ham. Selv uten ord «talte» han til Peter og forsøkte å nå sin villfarne venn.

Legg merke til hvordan synden plutselig endret forholdet mellom Adam og Eva i 1. Mosebok 3,11–13. I stedet for å bekjenne sin synd ga de seg til å beskyldte andre. Adam skyldte på Eva, og indirekte Gud siden han hadde gitt ham henne. «Kvinnen som du ga meg å være sammen med, hun ga meg av treet, og jeg spiste», sa han (1 Mos 3,12). Og Eva ga slangen skylden for sin ulydighet. «Slangen narret meg, og jeg spiste» (1 Mos 3,13), sa hun. Ingen ville innrømme skyld, i hvert fall ikke da de ble konfrontert med den. Lite har forandret seg siden den gang.

Faktum er at synden har berørt oss alle. Paulus beskriver det godt i Romerne 7,15–24, der han skildrer smerten ved å ville det som er rett, og så oppdage at han gjør det motsatte: «Det jeg vil, gjør jeg ikke, og det jeg avskyr, det gjør jeg» (Rom 7,15).

Hvem kjenner seg ikke igjen?

Det Paulus sier, er sterkt. Vi er alle ødelagte mennesker som gjør ting vi vet vi ikke burde gjøre. Hvem har ikke opplevd dette?

Det eneste som kan redde oss, sier Paulus, er «Jesus Kristus, vår Herre» (Rom 7,25). Det er derfor Gud fremdeles søker oss for å lede oss til Jesus, for bare han kan forme oss i sitt bilde og frelse oss fra syndens ødeleggelser.

UTVIST FRA HAGEN

En av de mest katastrofale følgene av synden var atskillelsen fra Gud. De ble utvist fra hagen og fikk ikke lenger møte Gud ansikt til ansikt. Profeten Jesaja skrev om denne vanskelige situasjonen: «Nei, det er skylden som skiller dere fra deres Gud. Syndene deres skjuler ansiktet hans så han ikke hører dere.» (Jes 59,2)

De var fremdeles Guds barn. Men de kunne ikke unnslippe syndens følger og måtte forlate Edens hage. Ingenting kunne bli det samme etter deres ulydighet.

Synden har på mange måter forandret mennesket (se 1 Mos 3,14–24). Men hvordan har den endret forbindelsen med Gud? (Se også 2 Mos 19,16–22.)

Synden forandret menneskelivet fullstendig på måter vi ikke kan forestille oss, for vi kjenner bare til en verden i synd. På grunn av synden ble jorden «forbannet» og skulle frembringe «torner og tistler». Nå skulle menneskene oppleve smerte og «svette» for å skaffe seg mat, for til slutt å dø og vende tilbake til jorden. Av alle påminnelsene om synden er døden den sterkeste. Samtidig har vi mistet vår direkte kontakt med Gud på grunn av synden.

Men Adam og Eva fikk løfte om en løsning som skulle motvirke syndens herjinger. Selv om våre første foreldre ikke skulle se og snakke direkte med Gud, forlot de Edens hage med håp for nåtiden og fremtiden. Gud tok initiativet og forklarte dem redningsplanen.

1. Mosebok 3,15, også kalt «det første løftet om evangeliet» var fylt av håp for dem (og oss), til tross for det som hadde skjedd. Løftet om en kommende frelser ville gi fiendskap mot synden nå og håp om en fremtidig frelse for menneskene. Det at Gud ga Adam og Eva klær før de forlot hagen, var en symbolsk handling som illustrerte deres fremtidige frelse. Gjennom Jesu fremtidige død og oppstandelse skulle samfunnet med Gud gjenopprettes (Joh 14,1–3).

Det vil si at allerede i hagen i Eden, rett etter syndefallet, fikk menneskene et håp og et løfte om at syndens problem ville bli løst. Straks synden var et faktum, kom løftet om en Frelser.

Hva har du følt når du har gjort noe galt? Skyld? Skam? Selvhat? Hva ble følgene? Hvordan hindret troen på Gud og evangeliets løfte deg i å gi opp troen helt og holdent?

GUDS TALSPERSONER

Hva sier disse tekstene om hvordan Gud har talt til menneskene etter syndens inntog? (Les Hebr 1,1.2; Rom 1,19.20; 4 Mos 12,6; 2 Tim 3,16.17; Joh 14,7–9; 10,27–30).

Til tross for synden har Gud funnet mange måter å kommunisere med falne mennesker på. En av måtene er gjennom skaperverket. Naturen er en åpenbaring av hans underfulle handlinger. Forskerne er forbløffet over universets under og hvor komplekst selv det «enkleste» liv er. Men naturen viser også syndefallets følger, med alt levendes død som det tydeligste eksempelet.

Gud har også talt til menneskene gjennom profetene – personer han har utvalgt til å tale for ham. Gud talte f.eks. til Noah, Abraham, Moses og Daniel og kunngjorde sin vilje for sitt folk. Guds profetiske budskaper er en påminnelse om at han ikke har glemt sine barn og at han fortsatt er med dem. Og selv om noen profeter har skrevet det som har kommet til oss som Skriften, var det andre som ikke skrev noen av Bibelens bøker.

Men mange av profetenes ord ble formidlet gjennom Skriften (2 Tim 3,16.17). Bibelen er en åpenbaring av Gud. Det er gjennom hans ord vi lærer hvem han er, ser hans utrettelige kjærlighet og oppdager hans veiledning for livet.

Dessuten er det gjennom Bibelen vi forstår hvem vi er, hvor vi kommer fra og hvor vi er på vei. Der finner vi Guds hensikt med vårt liv.

Men Gud har talt mest effektivt til oss gjennom Jesus Kristus, som jo er åpenbart for oss i Bibelen. Slik Gud oppsøkte Adam og Eva i Edens hage, slik kom Kristus for å «lete etter de bortkomne og berge dem» (Luk 19,10). «Den som har sett meg, har sett Far», sa Jesus (Joh 14,9). Med sitt liv, død og oppstandelse oppfylte han løftet som Adam og Eva fikk i Edens hage. Han kom og døde i vårt sted slik at vi kan få evig liv gjennom ham.

Etter Jesu himmelfart har Den hellige ånd fortsatt å lede oss «til hele sannheten» og tale til oss om «det som skal komme» (Joh 16,13).

Hvordan gir det trøst å vite at Jesus, hans kjærlighet, hans karakter og hans oppofrelse, åpenbarer for oss hvordan Gud Fader virkelig er?

ELLEN G. WHITE

Guds kommunikasjon er ikke begrenset til bibelsk tid. I ukene som kommer vil vi se at Gud taler til menneskene til alle tider og at hans ord vil bli uttrykt på moderne vis helt til Kristus kommer tilbake.

Ellen Gould Harmon White og tvillingsøsteren Elizabeth ble født i Gorham i Maine 26. november 1827. De var yngst av Eunice og Robert Harmons åtte barn. Etter noen år flyttet familien til byen Portland i Maine, der Robert Harmon håpet å kunne utvide hattemakerforretningen sin. Da Ellen var ni, fikk hun en skade som påvirket henne både fysisk, emosjonelt og sosialt. I en park i nærheten av hjemmet kastet en sint klassekamerat en stein som traff henne i ansiktet, og Ellen var halvt bevisstløs i flere uker. Ulykken satte brått punktum for skolegangen hennes og ga henne livslange helseproblemer. Ansiktsskadene gjorde også at hun ble utrygg på utseendet sitt, og det begrenset hennes sosiale omgang.

Det var i denne usikre situasjonen at unge Ellen Harmon begynte å tenke på sin åndelige skjebne. Hun var redd for Gud og følte ikke at hun fortjente himmelen. Denne frykten ble forsterket da Harmon-familien tok til seg millerittenes lære om Jesu snare gjenkomst. Selv etter at hun ble døpt ved neddykking i Metodistkirken i 1842, følte Ellen seg ikke verdig Guds kjærlighet. Hun trodde hun var «evig fortapt» (*Life Sketches of Ellen G. White*, s. 29; se også s. 20–31).

Midt oppe i disse vonde tankene fikk den unge Ellen to drømmer som begynte å endre hennes syn på Gud. Men det var ikke før hun møtte metodistpredikanten Levi Stockman at hun forsto og følte Guds kjærlighet og nåde. Det var som om Gud talte til hennes fortvilelse. «Troen tok nå mitt hjerte i besittelse», skrev hun senere. «Jeg følte en usigelig kjærlighet til Gud og fikk hans Ånds vitnesbyrd om at mine synder var tilgitt. Mitt syn på Faderen ble forandret. Nå så jeg på ham som en snill og god forelder og ikke en streng tyrann som tvang menneskene til blind lydighet. Jeg fikk en dyp og inderlig kjærlighet til ham.» – *Life Sketches of Ellen G. White*, s. 39.

Samtidig forsto Ellen White også læren om «de dødes tilstand», og gradvis skjønnte hun at det ikke fantes noe evig brennende helvete. Hennes nye forståelse av Gud og hans kjærlighet endret hennes holdning fullstendig. Som vi skal se hver fredag i ukene som kommer, ble Ellen White dypt forelsket i Jesus og tjente ham resten av livet.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/1>.

3. oktober

VEKKEDE HJERTER – ADVENTISMENS BEGYNNELSE I POLEN

Fortalt av Adventist Mission

Året var 1888. Polen var delt mellom stormakter, og folket levde under fremmed styre. Midt i dette, i det stille, tentes et nytt lys. Et åndelig lys.

Herman Szkubowiec, den første polakken som ble adventist, flyttet fra Krim til landsbyen Zarnówka i Volhynia. Der startet han det som skulle bli den første adventistkirken på polsk jord.

Budskapet spredte seg. I 1893 reiste to tidlige konvertitter, Karol Fendel og Jozef Szlodzinski, til Łódź. Der delte de troen med baptistfamilien Lach. Lachs åpnet hjemmet sitt for sabbatsmøter.

Det var ikke lett å spre nye religiøse ideer. Polen var preget av tradisjon og skepsis mot det fremmede. Men midt i motstand og usikkerhet, vokste troen, i små, bønnestyrt samlinger.

I 1895 ble en ny menighet dannet i Łódź, støttet av offentlige møter med den russiske pastoren Heinrich Loeb sack. Han døyte de første medlemmene i byen.

En særlig inspirerende hendelse fant sted da pastor Herbert Schmitz, en tysker som ikke snakket polsk, følte seg kalt til å forkynne i Warszawa. Han gikk fra dør til dør, lette etter tyske navn, og delte troen. Snart ble det organisert en menighet som etter hvert holdt gudstjenester på polsk.

I 1912 ble den polske misjonen formelt opprettet, med Schmitz som leder. Samme år ble Moravian-Silesian Mission etablert, og nådde sørpolske områder som Bielsko-Biała, Cieszyn og Skoczów. Dette la grunnlaget for generasjoner av polske adventistpastorer.

Selv etter ødeleggelsene under første verdenskrig, spredte budskapet seg. I 1921 ble Adventistunionen i Polen organisert under ledelse av L. R. Conradi. Med 1 080 medlemmer begynte arbeidet med å bygge opp igjen, med møter, litteratur og skoler.

Men kanskje er det mest bemerkelsesverdige historien om de første misjonærene. De som banket på dører, holdt møter i hjemmene, og døyte i hemmelighet. De ventet ikke på perfekte forhold. De fulgte Åndens ledelse, ett hjem, ett hjerte om gangen.

Da Polen feiret 100 år med adventistarbeid i 1988, hadde den lille gruppen i Lach-familiens hjem blitt til en nasjonal kirke. Deres mot og tro minner oss om at evangeliets lys skinner klarest i mørket, tent av tro, næret av kjærlighet, båret av dem som er villige til å gå.

Historien er hentet fra Adventistenes digitale leksikon. Les mer på encyclopedia.adventist.org

Profetens kall

Ukens tekster:

1 Mos 15,6; Gal 3,6–9; 1 Kong 18,19–39; Jes 53; Dan 2,46–48; Mark 1,2–5; Matt 11,1–6.

Ukens vers:

Da hørte jeg Herrens røst. Han sa: «Hvem skal jeg sende, og hvem vil gå for oss?» Jeg sa: «Jeg! Send meg!» (Jes 6,8)

I bibelsk tid spilte profeter ofte nøkkelroller i Guds folks historie. Noen ganger var de midtpunktet og hadde viktige, om ikke avgjørende, roller i folkets liv.

Men det var ikke lett å være profet. Livet ble ofte en prøvelse, fylt av sorg, avvising, misforståelser og frustrasjon.

Guds profeter tok ikke alltid imot kallet uten videre. Og det er ikke rart. Mange ble motarbeidet av dem som burde ha tatt imot budskapet deres. Profetene ble ignorert, latterliggjort, slått eller fengslet. Andre ble steinet eller jaget som ville dyr. Flere led martyrdøden.

I en tid som flommer over av vold, grådighet, umoral, utbytting og alskens satanisk påvirkning, blir profetens stemme ofte forkastet eller bare ignorert. Vi burde lytte til Guds profeters røst og videreføre det håpet som profetene har gitt oss.

Sist uke lærte vi at Gud forsøkte å gjenopprette forbindelsen med menneskene etter syndefallet. Denne uken skal vi se nærmere på noen viktige epoker i historien da Gud kalte profeter for å få sitt folk til å følge hans budskap til en forlatt verden.

ABRAHAM, PAKTENS FORSVARER

Fra 1. Mosebok til Johannes' åpenbaring har Gud hatt en trofast rest som har tatt imot kallet til lydighet som svar på hans nåde (se Jer 31,7.31–34). F.eks. valgte Gud Abram (senere Abraham) til et eksempel på paktstro, ikke bare for sin familie, men for alle fremtidige generasjoner. Abram var omgitt av frafall og moralsk ambivalens, men var tro mot Guds kall. (Se 1 Mos 12,1–9.)

Gud fortalte Abraham om paktens vilkår og viste ham hvordan frelsen ville bli fullbyrdet ved Kristi offer (1 Mos 15,6–17). For å teste Abrahams tro og illustrere at Guds Sønn ville bli ofret en gang i fremtiden, ble Abraham bedt om å ofre sønnen Isak til Gud (1 Mos 22,1–17). For en grusom prøvelse for de troendes far. Tenk på alle grunnene Abraham kunne ha brukt for å trosse Guds befaling, og likevel adlød han. Gud hindret Abraham i å drepe Isak, og ga ham en vær i stedet.

Det var ikke alle profetene som skulle advare om en kommende undergang. Men alle skulle gjenreise folkets trofasthet, og ofte også advare mot frafall, undertrykkelse av fattige og nødstilte og brudd på paktens bestemmelser.

Men det viktigste var at de skulle åpenbare løftet om frelsen i Messias. Profetenes og Åndens vitnesbyrd i vår postapostoliske tid kaller oss til å se og advare andre om krisen som kommer over verden. Men sentralt i denne advarselen står den gode nyheten om frelse for Jesu trofaste folk, de som fortsatt står i et paktsforhold til ham (Åp 12,17).

Les 1 Mos 15,6; Gal 3,6–9 og Hebr 11,8. Hva gjorde Abraham kvalifisert til å tjene Gud enda han hadde feil og mangler?

Det er mange likhetstrekk mellom Abrahams tid og vår. Hedenskap og avgudsdyrkelse var utbredt på Abrahams tid, og i dag vil mange av verdens ideologier utrydde eller fordrive kristendommen. Guds folk i dag er kalt til å gjenspeile hans bilde i sin omgang med andre, også når de forkynner de tre englebudskapene (Åp 14,6–12).

Skriften sier at Abram «trodde Herren, og det ble regnet ham til rettferdighet» (1 Mos 15,6). Hvordan ser du evangeliets løfte i denne teksten? Hvilket håp kan dette gi deg?

ELIA-BUDSKAPET

Les 1 Kong 18,19–39. Hva sier dette om hvordan rollen som profet kan arte seg?

Elias' kall og talemåte gjenspeilte rollen som Guds sendebud. For å stoppe Israels frafall sendte Gud Elia til kong Akab for å kunngjøre en flerårig tørkeperiode. Gud brukte denne prøvelsen til å vende folket bort fra avgudsdyrkelse og tilbake til lydighet. Konge og land ga Elia skylden for elendigheten og ønsket ham død. Ashera

På Karmel-fjellet konfronterte Elia Baals og Asjeras profeter. Guds sendebud kom med en appell til et avgudsdyrkende Israel om å forkaste de falske gudene og vende tilbake til Herren. Folket visste at deres valg hadde ført til nasjonalt frafall. Nå var de klare til å ta imot Elias' Gud igjen, som hadde vist seg å være sterkere enn de falske gudene som ikke engang eksisterte i virkeligheten.

Før Kristi gjenkomst befaler Gud sin menighet å forkynne Elia-budskapet på nytt og be folk vende seg bort fra sine «avguder» og være rede til å stå på Herrens store dag. Gud taler fremdeles til sitt folk gjennom utvalgte kanaler. Hans ord og profetiens gave gir formaning, advarsel, råd og oppmuntring.

«En vekkelse av sann gudsfrykt blant oss er det største og mest presserende behovet av alle. Å søke dette bør være vårt første arbeid. Vi må anstrenge oss for å få Herrens velsignelse, ikke fordi Gud ikke vil gi den, men fordi vi ikke er rede til å ta imot den.» – White: *Selected Messages*, bok 1, s. 121.

Les Mal 4,5.6. Hvordan påvirker Elia-budskapet hjemmet til dem som følger Gud?

Sann vekkelse starter i hjertet og hjemmet. Familien er hjørnesteinen i menigheten og en uunnværlig byggestein i samfunnet. Vekkelse i hjemmet sprer himmelsk kjærlighet til menigheten, lokalsamfunnet og landet. Dette er Guds mål for det kristne hjemmet. Vekkelse motiverer også Guds folk til misjon.

Hvilke avguder finnes i våre hjem, hjerter og kirker i dag?

JESAJA, EVANGELIETS PROFET

Jesaja var en av de store profetene i GT og fikk kallet til profetisk tjeneste direkte fra Gud (se Jes 6,1–8). Han ble overveldet av Guds hellighet og majestet og innså sin uverdighet. Da fløy en seraf til ham med et glødende kull fra det himmelske alteret og «renset» ham for synd. Så spurte Gud: «Hvem skal jeg sende, og hvem vil gå for oss?» Jesajas svar burde være vårt: «Her er jeg, send meg!» (Jes 6,8).

Jesajas kall kom på et avgjørende tidspunkt i Israels historie. Til tross for hans feil og mangler var oppgaven med å advare Israel og dets ledere om deres synder svært viktig. Jesajas profetier er sentrale skriftsteder som gir dyp innsikt i Guds natur, menneskenaturen og frelsesplanen. I Jesaja 53 finner vi den mest kraftfulle av alle profetier, den som ikke bare skildrer Jesu død, men også hva Jesu død utrettet for verden.

Les Jes 53. Hvordan åpenbarte denne profetien, som ble skrevet over et halvt årtusen før korset, Kristi død for oss? Hva burde den si oss om den profetiske gaven?

Jesajas profetier forutsa Messias' mål og oppdrag (Jes 53,3–5). De forklarte hvorfor Kristus var «lik et lam som føres bort for å slaktes» (Jes 53,7) og hvordan hans sonoffer frelste hans folk fra deres synder. Her blir det stedfortredende aspektet ved Kristi død tydelig skildret og viser grunnlaget for den forsoningen som ble gjort for hele menneskeheten.

«Vi gikk oss alle vill som sauer, hver tok sin egen vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham.» (Jes 53,6). Syndens universelle natur skildres her; korsets universelle natur, løsningen på synden, skildres også her. Dette kapitlet beskriver frelsesplanen i klare og utvetydige ordelag, kanskje bedre enn noe annet i hele Bibelen.

Men det var ikke lett for Jesaja å være profet. Folk fant hans dystre spådommer om deres undergang absurde, slik mange gjør i dag når de blir advart om syndens følger (Rom 6,23). Jesajas profetiske røst talte tydelig til sin samtid og til vår tid (se Jes 2,4; 5,20). Det var fordi landet nektet å praktisere rettferdighet og reform at Jerusaleem ble ødelagt. Den samme synden vil føre til ødeleggelsen av jordens ugudelige innbyggere når Kristus kommer tilbake.

Gå tilbake til Jesaja 53 og noter alt det Jesus gjør for oss, slik det skildres der. Hvilket stort håp finner du i det profeten har åpenbart om hva Kristi død har gjort for oss?

DANIEL, DEN TROFASTE SEEREN

De fleste kristne kjenner historien i Daniel 1, der Daniel sto fast på helseprinsippene han hadde lært som barn. Han var et forbilde på trofasthet (Dan 1,8). Da han ble tilbudt kongelige delikatesser, insisterte han på å spise plantebasert kost og bare drikke vann heller enn å ta for seg av det han ble tilbudt fra kongens bord (Dan 1,12–16). Dette var en liten test mot det som skulle komme senere, som i Daniel 6, da hans trofasthet lett kunne ha kostet ham livet.

Les Dan 2,46–48; 4,18; 5,13.14 og 6,25–27. Hva sier tekstene om det vitnet Daniel var for hedningene?

Se hva hedningene sa om Daniels Guds makt. Alle disse historiene avslører et viktig prinsipp: at andre kan og bør lære om himmelens Gud gjennom vårt liv, vår trofasthet og Guds kraft som virker i og gjennom oss, og lære at han er «gudenes Gud og kongenes Herre».

Og fordi den røde tråden i Daniels profetier er dom som ender med Kristi gjenkomst (Guds endelige seier), er betydningen av Daniels navn, «Gud er min dommer», ganske passende. Hans skrifter fortjener studium og oppmerksomhet, for de er relevante i dag. Daniels profetier minner oss om alltid å være årvåkne og holde Guds bud, også i livets «små» ting.

Som profet forutsa Daniel også nasjoners vekst og fall og følgene av ulydighet mot Gud. Med sine profetiske syner åpenbarte han Guds plan og Guds rikes endelige seier (Dan 7,13.14).

Tenk f.eks. på Daniel 2, som ble skrevet et halvt årtusen før Kristus. Daniel skildret disse fire store verdensrikenes vekst og fall, helt opp til vår tid (tiden for statuens føtter og tær), med tydelig henvisning til at Europas nasjoner skal «blande seg til én slekt. Men de skal likevel ikke holde sammen, like lite som jern kan blande seg med leire» (Dan 2,43). For en fantastisk forutsigelse om at Europa den dag i dag, til tross for inngifte og alle forsøk på å skape enhet, vil fortsette som adskilte nasjoner med egne lover, skikker og tradisjoner. Når ingen etterretningstjeneste så Sovjetunionens fall komme bare noen få år før det skjedde, gir Daniels forutsigelse oss god grunn til å stole på Guds profeter.

Alle rikene i Daniel 2 kom og gikk som forutsagt. Hva burde dette si oss om å stole på profetien som taler om Guds evige rike som kommer som det neste (Dan 2,44)?

DØPEREN JOHANNES BEREDTE ET FOLK

Les Mark 1,2–5. Hva var hensikten med døperen Johannes' virke?

Markusevangeliet forteller oss at døperen Johannes var oppfyllelsen av Jesajas profeti (Jes 40,3). Hans utvikling fra barndom til manndom var preget av trofasthet mot Gud. Satan fryktet å miste sin makt over menneskene etter å ha hørt Johannes' røst i ørkenen (se White: *The Desire of Ages*, s. 224). Ondskapen hos Johannes' tilhørere ble avslørt på en måte som fikk Satan til å skjelve. Hans grep om Israel var truet. Han forsøkte gjentatte ganger å få døperen Johannes til å avstå fra sin trofaste livsstil og tillit til Messias, men uten å lykkes.

Les Matt 11,1–6. Hvordan bekreftet Jesus Johannes' tro da han satt i fengsel?

Satan klarte ikke å få Jesus til å synde, og nederlaget i ørkenen gjorde ham rasende. Da endret han taktikk og fikk Jesu fetter Johannes kastet i fengsel. Hans fangenskap gjorde Jesus vondt, selv om Satan ikke kunne få ham til å synde. Slik ville Satan knekke Johannes og samtidig legge en psykisk byrde på Frelseren. Men Jesus oppmuntret Johannes. Og Johannes var trofast til døden tross de forferdelige forholdene han levde under og uten at han forsto hvorfor han skulle sitte fengslet når Jesus hadde så stor makt.

Som profetene er også vi kalt til å forkynne omvendelse og tro og Kristi fulle rettferdighet (Åp 14,6–12). Som med døperen Johannes kan Satan komme til å bruke uvisshet for å få oss til å tvile på hva som er Guds oppdrag for oss. Vi behøver ikke å fortvile hvis vi minnes Guds ledelse i vårt liv, spesielt ikke når det ikke går så bra for oss (som med Johannes, som ble fengslet og drept takket være en ond kvinne og en viljesvak mann). Vi kan rekke ut en hånd til Gud i tro, uansett hva menneskene gjør mot oss, og han vil svare oss. Han har lovet oss kraft til å gjøre hans vilje (Apg 1,8). I den etter-kristne og ikke-kristne verden er det viktig at vi er trofaste vitner for Kristus samme hva som skjer.

Har du noen gang vært ute av stand til å forstå hvorfor du opplevde noe så ille (som Johannes i fengselet)? Hvordan bevarte du troen og tilliten til Gud?

KALT TIL PROFETISK TJENESTE

Gud kaller profeter til bestemte tider og spesielle formål. De kom med budskapene som var nødvendige den gangen. Syvendedagsadventistene tror White var et eksempel på den profetiske gaven og fungerte omtrent som en ikke-kanonisk profet (mer om dette i kommende studier). Ellen Harmon [White] fikk sitt første kall i desember 1844, noen uker etter at millerittene hadde forventet Jesu gjenkomst ut fra Dan 8,14: «Til to tusen og tre hundre dager; da skal helligdommen renses [o.a.: King James' Version 1611, heretter KJV]».

William Miller anga aldri noen bestemt dato, men tilhengerne hans pekte etter hvert på 22. oktober 1844, ut fra en utregning av Bibelens forsoningsdag som datoen da Jesus skulle komme tilbake. Dette skapte enorm forventning hos tusener i Nord-Amerika og andre deler av verden. Snart skulle de forenes med Frelseren i himmelen. Også Miller ble grepet av forventning da den forventede tiden nærmet seg.

Men Jesus kom ikke, og millerittene opplevde en stor skuffelse.

Det var i denne settingen Gud ga Ellen Harmon [White] hennes første syn. Budskapet skulle oppmuntre henne og de skuffede troende om at Gud var med dem selv om de hadde tolket det feil. Synet pekte mot en sti fra jorden til det himmelske Jerusalem. På denne stien var adventtroende på vei til den hellige byen. Og «hvis de holdt blikket festet på Jesus, som var rett foran dem og førte dem til byen, var de trygge.» – White: *Spiritual Gifts*, bd. 2, s. 31.

Synet var godt nytt. Gud var i ferd med å skape en ny bevegelse etter skuffelsens forvirring. Jesus var fortsatt med. Han *ville* vende tilbake. Han ledet dem fortsatt på frelsens vei. De måtte bare ha blikket «festet på» ham. Det var gode grunner til ikke å gi opp håpet tross så mye uro og skuffelse.

Slik ble 17-åringen Ellen G. Harmon [White] kalt til sin profetiske tjeneste. Det var ingen lett vei å gå, spesielt ikke i førstningen.

Selv om gaven etter hvert ble akseptert som ekte, var White redd for å være Guds sendebud. Det hadde aldri vært enkelt eller gitt prestisje å være Guds profet. Så hvordan ville Ellen White svare på Guds kall?

Neste uke skal vi se nærmere på det arbeidet og de utfordringene som profetene i GT sto overfor, og noe av dette finner vi også igjen i Whites liv og tjeneste.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/2>.

10. oktober

FRA DOPSELGER TIL KIRKELEDER

Fortalt av Adventist Mission

Matthew, Martin og Marek. Tre navn som alltid dukket opp når det ble bråk på skolen. I dag er Matthew død. Martin har sittet syv år i fengsel. Og Marek? Han er tidligere dopselger, men nå en av lederne i Adventistkirken i Polen.

Hva skjedde?

Marek vokste opp i en kristen familie i Sør-Polen. Livet hans falt sammen da han var 18.

Kjæresten gjorde det slutt. Han ble liggende hjemme i to uker – gråtende.

Han ba: «Gud, jeg vil ha henne tilbake.»

Ingenting skjedde.

«Gud, jeg vil ikke våkne mer. Det gjør for vondt.»

Fortsatt ingenting.

Marek sluttet å be. Kalte seg ateist. Begynte med rus. Så inviterte Martin ham til å selge dop.

Marek ble raskt en suksess, både som selger og bruker.

«Dette er jo fantastisk», tenkte han. «Masse penger. Fest hele tiden.»

To år gikk. På nyttårsaften fant han ingen å feste med. Skuffet dro han til bestemoren.

Der, i stua hennes, stirret han på et bilde av Jesus.

«Selv om jeg ikke tror på Gud, så var Jesus virkelig», tenkte han.

Han husket hvordan han som barn leste i Bibelen og om Jesus, den gode, som behandlet folk med respekt.

Noen dager senere besøkte han en kvinne som sa hun kunne se fremtiden. Hun blandet kort og sa: «Verden går under om ett år.»

Marek ble nysgjerrig. Han begynte å lese Johannes' åpenbaring, men forsto ingenting. Så åpnet han evangeliene. Der fant han noe annet: et rike der mennesker er glade og lever evig.

Etter en fest satt han i bilen med venner og spiste take-away. Utenfor så han en bokhandel: Signs of the Times. Navnet fanget oppmerksomheten.

Neste dag gikk han inn og spurte:

«Har dere bøker om Nostradamus?»

Kvinnen bak disken svarte:

«Nei, men hvis du er interessert i profetier, har vi Mot historiens klimaks.»

Marek kjøpte boka – og ble slått av innholdet. Historien om den kristne kirke, fra Jerusalems fall til Jesu gjenkomst. Han sjekket alt i Bibelen og på nettet. Det stemte.

En kveld, mens han leste i senga, spurte han seg selv: «Får jeg lys av denne boka?»

Akkurat da begynte lypæren over hodet å blinke. 10, 15, 20 sekunder. Marek ble nervøs. Han så sitt eget speilbilde i vinduet – bare hodet og lypæren over det. Så lyste pæren klart igjen.

Svaret var tydelig. For første gang i livet kjente han Guds nærvær og kjærlighet.

Han knelte og sa: «Gud, hvis du er slik – vil jeg tjene deg.»

Profetene i GT

Ukens tekster:

Jak 5,17.18; 1 Kong 19,1–16; 1 Kong 22,1–14; 2 Mos 15,20; 2 Kong 22,11–14; Jer 14,1–15.

Ukens vers:

«Hør på meg, judeere og dere som bor i Jerusalem! Vær tro mot Herren deres Gud, så skal dere stå støtt! Vær tro mot profetene hans, så skal dere ha lykken med dere!» (2 Krøn 20,20)

GPS-systemet forteller reisende hvor de er og hvor de skal. Det varsler sågar om farer. Åndelige reisende på vei til himmelen trenger også veiledning nå og i fremtiden fra et himmelsk «posisjoneringssystem». En måte Gud gjorde dette på i tidligere tider, var gjennom profetene i GT. I deres fortellinger, råd, profetier, poesi og sanger får vi vite mye om de mange profetene som formidlet Guds budskap til folket.

Denne uken tar vi for oss GTs beskrivelser av profetene, beskrivelser som hjelper oss til å forstå profetiens gave slik den kom til uttrykk hos noen av disse Guds tjenere.

Vi skal se at de var mennesker som oss, i den forstand at de var sårbare og utsatt for frykt, sinne og mismot. Livet var ikke lett, men fullt av utfordringer og vanskeligheter, slik det er for alle.

Hva kan vi så lære av å se på noen av disse spesielt kalte tjenerne for Gud?

PROFETENE VAR MENNESKER

Som vi så sist uke, brukte Gud profeten Elia til et stort verk i Israel, trass i stor motstand. Det Gud utrettet gjennom ham var utrolig. Og likevel ... hva?

Tenk på det Jakob skriver om profeten Elia i Jak 5,17.18. Hva mener han med at Elia var «et menneske under samme kår som vi»?

Elia hadde stor suksess på Karmel-fjellet (1 Kong 18). Gud hadde virket mektig gjennom ham, og et av GTs mest forbløffende mirakler skjedde: På Elias' ord falt det bokstavelig talt ild fra himmelen (1 Kong 18,38)! Man skulle tro at denne Guds mann ville ha vært overlykkelig etter noe slikt.

Les 1 Kong 19,1–16. Hva sier dette oss om Guds profets følelsesliv?

«Nå er det nok, Herre!» sa han. «Ta mitt liv! For jeg er ikke bedre enn fedrene mine.» (1 Kong 19,4) Dette høres ut som en depresjon. Hvorfor det? Jo, det ville riktignok være vanskelig å leve opp til det som skjedde på Karmel-fjellet, men det er noe annet som foregår her.

Kanskje er svaret å finne i ordene: «Jeg har vist brennende iver for Herren, herskarenes Gud. For israelittene har forlatt din pakt, dine altere har de revet ned, og dine profeter har de drept med sverd. Jeg er den eneste som er igjen, og nå står de meg etter livet.» (1 Kong 19,10) Det høres ut som om han klager over det han mener er nederlag i sin tjeneste. Frafallet fortsetter trass i hans beste anstrengelser, som om han kunne ha stoppet frafallet på egen hånd. Hva som enn foregår her, kan vi se hvor menneskelig og sårbar denne Guds mann var. Han var med andre ord «under samme kår som vi».

Hvorfor kan det til tider være lett å føle seg «mislykket» i livet eller i det man foretar seg? Hvilke bibelløfter kan du bruke for å håndtere motløsheten?

Å GJENKJENNE SANNE PROFETER

Det fantes falske profeter i Israels tidlige historie (5 Mos 18,20). Derfor lot ikke Gud folket være uten veiledning om hvem som var sanne profeter.

Som mottakere av Guds åpenbaring og inspirasjon formidlet de sanne profetene Guds budskap trofast, nøyaktig og ærlig, selv om de til tider ble upopulære hos makthaverne.

Les 1 Kong 22,1–14. Hvordan arbeider trofaste profeter?

Når en konge sier om en profet at «jeg hater ham, for han profeterer aldri noe godt om meg, bare vondt» (1 Kong 22,8), sier det mye om kongen, men mer om profeten. Han var ikke redd for å si sannheten, heller ikke til kongen selv – for det er jo ikke akkurat slik man vinner kongens gunst.

Mika sto alene mot 400 falske profeter da han la frem sannheten som var blitt åpenbart for ham. Han ble utsatt for press om å endre negative budskap fra Herren for å blidgjøre den onde kong Akab og hans kone Jesabel (1 Kong 22,13.14), men han fremholdt Guds sannhet, uavhengig av hvordan den måtte bli mottatt.

Les 1 Sam 9,3–14. Hva mente andre om Guds trofaste profeter?

Det er mange eksempler på hva slags liv profeter levde i Bibelen. I dette tilfellet ble Saul sendt ut av sin far Kisj for å finne eslene han hadde mistet. Tjeneren som ble med Saul, foreslo at han ikke skulle gi opp letingen, for det var «i byen der bor en høyt ansett gudsmann. Alt han sier, slår til» (1 Sam 9,6). Beskrivelsen av profeten Samuel viser hvilke egenskaper som forventes av Guds profeter. Sanne profeter i Skriften blir identifisert som «Guds menn», delvis utvalgt for å illustrere hans karakter. Men bare fordi noen av «Guds menn» er profeter, er de ikke feilfrie.

Hvem har du kjent som feilfri, selv blant de mest anerkjente «Guds menn»?

PROFETENES FUNKSJONER

Les 1 Sam 8,4–22 og 3 Mos 8,10–13. Hvordan fungerte profetene i relasjon til konger og prester?

Profetene omgikk konger i både hyggelige og ubehagelige situasjoner. Da Israel ba om en konge (1 Sam 8,4–22), sa de: «Sett derfor en konge til å styre oss, slik alle de andre folkene har» (1 Sam 8,5). For et trist, men tydelig eksempel på den faren Guds folk har stått overfor i alle tider: ønsket om å være som alle andre. Her ante de ikke hva ønsket ville føre til, selv om de var blitt advart (1 Sam 8,11–18) av Gud gjennom hans profet. På bakgrunn av deres ønsker, og til tross for at Samuel hadde advart dem, salvet han snart Israels første konge, som i bibelhistorien er kjent som kong Saul.

GT-bøkene 1. og 2. Kongebok og 1. og 2. Krønikebok forteller hvordan kongene i Israel og Juda var som herskere. Bibelhistorien viser at langt flere konger gjorde det onde enn det som var godt i Guds øyne. En av profetenes fremste oppgaver var å få utro konger å vende tilbake til lydighet mot Guds lov. Derfor ble profetene utsatt for trusler, og noen av dem ble også mishandlet og drept av konger som førte Guds folk bort fra ham (1 Kong 18,4–19; 2 Krøn 24,20–22).

Profetene forholdt seg også til prestene. Moses var Guds profet og salvet Aron og hans sønner som Israels første prester (3. Mos 8,10–13). Det hendte at Guds profeter irettesatte prestene (Hos 6,9; Mal 2,1–3). Et eksempel er hele Elis hus, som ble konfrontert med sin korrupsjon (1 Sam 2,27–36). Dette var meget sterk refs mot den utbredte korrupsjonen blant folk som hadde fått spesielle privilegier.

Profetene var folkets lærere (2 Krøn 34). De bar frem budskap fra Gud for prestene, kongene og folket (Jer 5,31; Esek 22,26). De talte også til de omkringliggende folkene og skisserte Guds plan for dem, et tema som gjentas flere ganger i profetenes budskaper i GT (Jes 60,1–3; 62,1.2). Profetene skulle ikke bare videreformidle budskapene Gud ga dem – noen ganger ble de også bedt om å skrive dem ned og bevare dem (2 Krøn 13,22). Uansett hvor menneskelige profetene var, var de bønnens og Ordets menn og kvinner i tjeneste for Gud og hans folk (Jer 42,4; 2 Kong 22,15–17).

KVINNELIGE PROFETER

Les 2 Mos 15,20; Dom 4,4; 2 Kong 22,14 og Neh 6,14. Hva sier disse tekstene også om den profetiske rollen?

Det finnes rikelig med belegg i Skriften for at Gud kalte kvinner til å være profeter. (Se bruken av det hebraiske ordet *nevi'ah* [2 Mos 15,20] og det greske ordet *prophētis* [Luk 2,36]). I Mika 6,4 er Mirjam oppført sammen med Moses og Aron som sendt til folket. Mirjam blir presentert som en profetinne som sang en seierssang da israelittene krysset Rødehavet (2 Mos 15,20.21). Likevel var hun ikke feilfri, noe hennes holdning til Moses og hans etiopiske kone avslører, handlinger som profetinnen ble behørig straffet for (se 4 Mos 12,1–10).

Vi ser en annen profets virke i historien om Debora, som var dommer i Israel (Dom 4,1–4). Det finnes klare tegn på at Debora (Dom 4,4) mottok åpenbaring fra Gud (Dom 4,4–9.14–22). Hennes seierssang (Dom 5,2–31) er en anerkjennelse av Guds inngripen og hadde stor teologisk betydning for folket på denne tiden.

Les 2 Kong 22,11–14. Hvorfor oppsøkte kong Josjias menn Hulda? Hva sier dette om hennes rolle i nasjonen?

«Profetinnen Hulda» ble konsultert av de fremste mennene i kong Josjias råd (2 Kong 22,14; 2 Krøn 34,22) etter at de hadde lest ordene i «bokrullen med loven» (2 Kong 22,8) (som antas å være 5. Mosebok) for kongen, som reagerte med å fjerne klærne sine (2 Kong 22,11). Dette var åpenbart en alvorlig sak, og kongen oppfattet det også slik. Derfor gikk hans menn rett til Hulda. Hun hadde fått et budskap fra Gud om den kommende dommen over Juda. Josjias reformer ble et resultat av Huldas profetiske budskap og avverget Guds dom over hans folk.

Profeter, både menn og kvinner, var syndere som trengte nåde, enda de var kalt av Gud. Hvilket håp kan deres historier gi deg?

FALSKE PROFETER

Satan har sine forfalskninger uansett hva Gud gjør. Slik også med profeter. Israel hadde ekte og falske profeter. Det gjaldt å vite forskjellen.

Les Jer 14,1–15. Hva skjedde her, og hvordan så Gud på dem som profeterte falskt i hans navn?

I Jeremia 14 ga Gud Jeremia et domsbudskap til Juda, en dom som skulle komme i form av sverd (krig), hungersnød og pest. Falske profeter motsa Jeremias budskap. Jeremia beskriver dem i klare ordelag: «Profetene profeterer løgn i mitt navn. Jeg har ikke sendt dem, ikke gitt dem noe påbud og ikke talt til dem. Løgnaktige syner, falske spådommer og svik fra eget hjerte er det de profeterer for dere.» (Jer 14,14)

Falske profeter er korrupte fordi kilden til deres påståtte profetier ofte er de falske «gudene» som de tilber (Jer 23,13.14). Gud advarer: «Jeg har ikke sendt dem, ikke gitt dem noe påbud og ikke talt til dem» (Jer 14,14). De profeterer «løgn, svik fra sitt eget hjerte» (Jer 23,26). Esekiel skulle profetere mot «dem som profeterer ut fra sitt eget hjerte» (Esek 13,2).

Falske profeter støtter ofte populære synspunkter. Slik var det i 1 Kong 22, da en gruppe på 400 «profeter» møttes på kong Akabs befaling (1 Kong 22,6). Alle som en rådet de kongen til å kjempe mot Ramot i Gilead. Akab rådførte seg med Judas kong Josjafat etter at de hadde hørt de profetiske rådene fra Asjera-profetene. Josjafat ba Akab om å rådføre seg med profeten Mika om de skulle dra ut i kamp eller ikke. Sendebudet som var gått for å hente Mika, sa til ham: «Hør her! De andre profetene profeterer med én munn at det skal gå kongen vel. La nå dine ord være som deres og spå godt, du også!» (1 Kong 22,13)

Det presset Mika ble satt under for å lyve, var nok det samme presset som de falske Asjera-profetene opplevde, men Mika fulgte ikke denne populære oppfatningen. Han ventet i stedet på at Gud skulle fortelle ham hva han skulle si (1 Kong 22,14).

Det er lett å følge strømmen, enten man er profet eller ikke. Hvorfor er det en dårlig idé med tanke på hvor korrupt kulturen kan være?

IKKE FULLKOMMEN, MEN VILLIG

Vi har sett at det aldri har vært lett å være Guds budbringer. Ellen White opplevde de samme bekymringene som Bibelens profeter. Forrige fredag lærte vi at hun var ung, sjenert og hadde dårlig helse da Gud kalte henne. Selv om et nytt syn bekreftet Ellen Harmons [Whites] kall, var hun engstelig for Guds kall, og skrev:

«Cirka en uke senere ga Herren meg et nytt syn og viste meg de prøvelsene jeg måtte gjennomgå; at jeg måtte gå og fortelle andre hva han hadde vist meg; at jeg ville møte stor motstand og lide åndelige kvaler ...

Dette synet plaget meg veldig. Helsen var veldig dårlig, og jeg var bare sytten ... Jeg ba inderlig om at byrden måtte bli lagt på en annen. Men det eneste lys jeg fikk, var: 'Fortell andre hva jeg har åpenbart for deg.' Jeg hadde ikke mot til å gå ut i verden. Fra naturens side var jeg ikke spesielt selvsikker ... Jeg så med lengsel på graven. Døden forekom meg bedre enn det ansvaret jeg måtte bære.» – *Spiritual Gifts*, bd. 2, s. 35, 36.

La du merke til at Ellen Harmon heller ville dø enn å ta imot sitt kall? Etter mye bønn og oppmuntring fra trossøken ga hun etter og viet resten av livet til å følge «hans befaling». – samme, s. 38.

Hun skulle bli den mest innflytelsesrike stemmen i den fremtidige Syvendedags Adventistkirken. Hun var menneskelig og hadde sine feil og fysiske prøvelser, utfordringer i familien og mellommenneskelige problemer. Men midt i hennes menneskelighet ser vi en stor lærdom: Gud velger ufullkomne mennesker som er villige til å tjene ham.

Under Den hellige ånds veiledning skulle Whites profetiske tjeneste oppmuntre de troende og knytte dem til Bibelens sannheter. I 1860 spilte hun en ledende rolle i utviklingen av det nystartede Syvendedags Adventistsamfunnet og dets mål om å forkynne de tre englebudskapene til verden. Gud ledet disse troende til å organisere Syvendedags Adventistkirken i 1863. I de neste tiårene fikk Whites profetiske stemme stor innflytelse på opprettelsen av adventistenes globale helse- og skolesystem. Men det viktigste bidraget hennes er likevel skriftene hennes, som til sammen utgjør ca. 100 000 sider. Whites skrifter taler fortsatt i hele verden i dag.

Du kan finne ut mer på <https://whiteestate.org/absg/3>.

17. oktober

FRA DOPSELGER TIL ADVENTISTLEDER

Fortalt av Adventist Mission

Marek satt i Polen og leste Mot historiens klimaks. Boka forandret ham. Han bestemte seg for å holde sabbaten. Han leste at røyking var skadelig – og ville slutte. Men han klarte det ikke.

En lørdag gikk han forbi en plakat: *Fem dager til røykeslutt*. Kurset skulle holdes i en adventistkirke. Marek hadde aldri hørt om adventistene før – selv om han hadde lest boka og besøkt bokhandelen der han kjøpte den.

Han gikk rett til kirken. På oppslagstavla hang en plakat for *Mot historiens klimaks*. Han visste han var på rett sted.

Klokka var to på ettermiddagen. Kirken burde vært tom etter gudstjenesten. Men en gruppe litteraturevangelister var der, og de inviterte Marek til å komme tilbake neste sabbat.

Han kom – og likte prekenen. Folk var vennlige. De fortalte om et ungdomsmøte i en annen by neste sabbat – og inviterte ham med.

Neste sabbat sto Marek ved veien og ventet. Det var varmt. Han hadde på shorts og T-skjorte. To stemmer kjempet i hodet:

«Bli ute og nyt været.»

«Vent her – det er viktig at du drar.»

Adventistene kom – og tok ham med.

Møtet gjorde sterkt inntrykk. Hver eneste setning traff. En britisk pastor talte til klokka tolv. Så sa han: «Jeg vet jeg burde avslutte nå, men jeg kjenner at noen her trenger Jesus.»

Marek tenkte: *Hvem har fortalt ham om meg?*

Pastoren delte sin historie. Han hadde vokst opp i en religiøs familie, men forlatt troen. Han hadde brukt rusmidler. Til og med moren sluttet å be for ham.

«Så møtte jeg Jesus», sa han. «Han løftet meg opp fra bunnen – og nå er jeg her for å fortelle deg at han kan forandre ditt liv.»

Så kom innbydelsen: «Hvis du vil at Jesus skal forandre ditt liv – kom frem.»

Marek så tusen mennesker i salen. Han gruet seg. Men pastoren sa: «Ikke tenk på hvem som ser på deg. Dette er mellom deg og Gud.»

Marek reiste seg. Han kunne ikke sitte lenger. Hjertet banket. Han gikk frem. Under bønnen forsto han frelsens plan for første gang. Han hadde levd et dårlig liv – og Jesus hadde tatt hans plass.

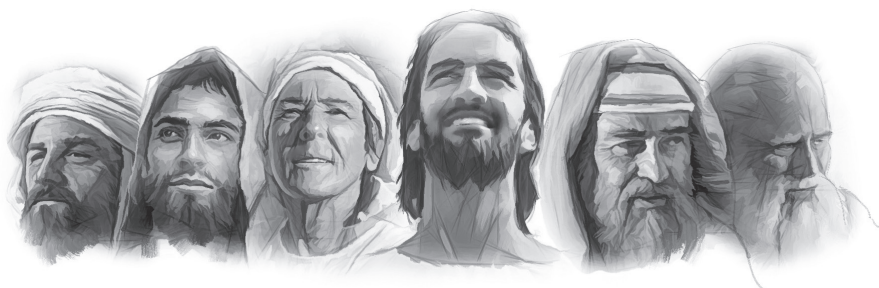
Han begynte å gråte. Ingen kunne stoppe tårene. Men han var også fylt av glede.

«Jeg føler virkelig at Gud reddet livet mitt – ikke bare for sitt rike, men fra fysisk død», sa Marek senere.

Mens han studerte ved adventistseminaret, fikk han vite at barndomsvennen Matthew var funnet død – med en kniv i hjertet. Han var bare 23. Vennen Martin havnet i fengsel.

«Jeg vil hjelpe unge mennesker å finne mening med livet – tidligere enn jeg gjorde», sier Marek. «Kanskje de lever bedre etter å ha hørt min historie. Gud reddet meg fra alt – og ga meg alt. Så jeg har gitt alt til ham.»

Nytestamentlige profeter

Ukens tekster:

Matt 16,13–16; Ef 2,20; Åp 22,6; Luk 2,36–38; Apg 21,9; Ef 6,10–18.

Ukens vers:

Det er forskjellige nådegaver, men Ånden er den samme. Det er forskjellige tjenester, men Herren er den samme. Det er forskjellige kraftige virkninger, men Gud er den samme, han som er virksom og gjør alt i alle. (1 Kor 12,4–6)

En mann kjørte bil, og sønnen fulgte med på bilene som suste forbi for å se om de lignet på farens. Faren pekte på en bil og utbrøt: «Min første bil var en sånn en!» Da de kom hjem, fant faren frem bruksanvisningene til både den første bilen sin og til den han hadde nå. Han viste sønnen hva som var likt og ulikt. Men da han sammenlignet motorene i de to bilene, var alt helt likt. Mye hadde forandret seg, men ikke motoren.

Gud talte gjennom profeter i GT og NT, og kontinuiteten og harmonien i budskapene skyldes at Den hellige ånd – «motoren» og drivkraften bak – er den samme. Den hellige ånd gir alltid sanne profeter kraft gjennom profetiens gave. Han setter også Kristus i sentrum for profetenes budskap slik Hebreerne sier (Hebr 1,1–3).

Denne uken skal vi se på profetiens gave i NT, på hva profeter gjorde, hvem som var profeter, hvordan profeter stod i forhold til apostler, og faren for falske profeter.

JESUS SOM PROFET

Moses profeterte at «En profet som meg vil Herren din Gud la stå fram hos deg, en av dine landsmenn. Ham skal dere høre på.» (5 Mos 18,15) Hvem var profeten? Skriften pekte på Jesus selv. «Moses har sagt: 'Herren Gud skal la det stå fram en profet som meg blant dere, en av deres egne brødre. Ham skal dere høre på i alt det han sier til dere.'» (Apg 3,22; se også Joh 6,14)

Hva består Jesu profetiske rolle i? Hvordan ble spørsmålet besvart på Jesu tid? (Matt 16,13–16; Mark 8,27–29; Luk 9,18–20).

Jesus er Kristus eller Messias, den som alle profetene i GT pekte frem mot. NT anerkjenner Jesus som oppfyllelsen av de messianske profetiene. I Luk 24,13–35 gir han seg til kjenne som den de messianske profetiene pekte på.

Beskrivelsen av Ordet i Joh 1,1–5 passer ikke på noe menneske eller bare en menneskelig profet. Ordet beskrives som Skaperen, for «Alt er blitt til ved ham, uten ham er ikke noe blitt til.» (Joh 1,3). Det vil si at han skapte alt som ble til, altså hele verdensaltet, som nå er anslått til å være 93 milliarder lysår bredt.

I hvert «og Gud sa» i 1. Mosebok 1 hører vi Jesus tale. Han som sa: «La det bli lys» (1 Mos 1,3), er også «menneskenes lys» (Joh 1,4), og med frelsesplanen (Joh 1,4.5) fordrev han jordens mørke.

Guds profetiske ord er pålitelige. Når de blir tatt til følge, er de «en lampe som lyser på et mørkt sted til dagen gryr og morgenstjernen stiger opp i deres hjerter» (2 Pet 1,19). Profetiene vil fortsette å gi lys til vår syndige verden helt til Jesus, «Morgenstjernen» og kilden til det profetiske lys, innvarsler sitt evige rike. Inntil da tilbyr Kristus oss evig liv i kraft av sitt liv, sin død og sin oppstandelse. Spørsmålet er om vi vil ta imot det.

Tenk på dette at Jesus, som er Skaperen (Joh 1,1–3), også er den som døde på korset for dine synder. Hva sier det om Guds kjærlighet til oss?

APOSTLER OG PROFETER

NT omtaler profetenes og apostlenes virke. Apostlene var «budbringere» eller «utsendte» fra Gud, slik det greske ordet *apostolos* definerer det. I evangeliene viser ordet «apostel» til de tolv disiplene. Resten av NT støtter denne tanken og tar også med andre som ikke var blant Kristi opprinnelige disipler.

Paulus kaller seg apostel tolv ganger i sine brev. I Rom 1,1–2 knytter han sitt apostoliske kall sammen med innholdet i forkynnelsen til budskapet fra profetene i GT. Han presenterer seg selv som apostel for hedningene (Rom 11,13). Han ble kalt «etter Guds vilje» (1 Kor 1,1).

Mens prestene fulgte en slektslinje fra far til sønn, utnevnte Gud profeter og apostler etter sin egen vilje. Da det var tvil om Paulus' apostelembete, forsvarte han sitt kall (1 Kor 9,1–2). Han så på sitt apostelembete som en videreføring av Kristi verk, han som er kirkens grunnvoll (Ef 2,20). Som mottakere av Guds åpenbaring har apostlene derfor samme grad av inspirasjon som profetene (Ef 3,1–5).

I 2. Peters brev 3,1–2 omtales profetene som de som kom før ham og hvis ord var viktige, men nå fremstilles apostlene som bærere av den samme autoriteten. Her vises det til tiden i GT og NT. Selv om profeter kan synes å være Guds budbringere i GT-tiden og apostlene Guds budbringere i NT, fantes det også folk som profeterte eller utøvde den profetiske gaven uten å være apostler. Den profetiske gaven var ikke begrenset til apostlene i NT. Og ikke alle profeter var apostler (Apg 15,32).

Hvordan fungerer apostler og profeter i forhold til Kristus og kirken, ifølge Efeserne 2,20 og 3,5?

Og som vi også vet fra det apostlene skrev i NT, var Jesus sentrum for nesten alt de skrev. På den ene eller andre måten var hans liv, død, oppstandelse, prestedteneste og gjenkomst deres hovedfokus.

Bibelen er eneste offisielle kilde vi har til apostlenes og profetenes ord om Jesus, hans liv og gjerninger. Hva sier dette om hvorfor Bibelen må være den endelige autoriteten når det gjelder det vi tror om Jesus og hans død for oss?

PROFETENES OPPGAVER I NT

Hva lærer 1 Kor 14,3, Ef 4,11–13 og Åp 22,6 om profetenes rolle i NT?

Disse versene er nyttige, men gir ikke et uttømmende bilde av det profetene i NT gjorde. Men mye av det speiler det profetene i GT hadde gjort og gir dermed en kontinuitet i den profetiske gaven.

I 1. Korinter 12,10 nevnes profeti blant nådegavene. I metaforen om Kristi legeme (1 Kor 12,27–28) nevnes profeter etter apostlene, som også fikk åpenbaringer fra Gud. I følge 1. Korinter 14,3: «Den som taler profetisk, taler for menneskene, til oppbyggelse, formaning og trøst».

Efeserne 4,11–13 gir en lignende oversikt over åndelige gaver. Profeter nevnes sammen med apostler, evangelister, hyrder og lærere (Ef 4,11). De skal «utruste de hellige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp, inntil vi alle når fram til enheten i troen på Guds Sønn og i kjennskapet til ham og blir det modne mennesket som er fullvoksnet og har hele Kristi fylde» (Ef 4,12–13). Her og ellers står Jesus i sentrum for budskapet.

I Apostlenes gjerninger nevnes profetene Judas og Silas (de skrev ikke bøker i Bibelen), som «talte lenge til søsknene der og oppmuntret og styrket dem» (Apg 15,32). Selv om profeter iblant må komme med advarsler, taler de også – alt etter situasjonen – oppmuntrende ord, særlig i vanskelige tider, ord som uten tvil ble satt stor pris på av dem som trengte å høre dem, og det håp og løfte de inneholdt.

Oppmuntring nevnes også i forbindelse med profetier (1 Kor 14,31). I tider med trengsel og forfølgelse har profetiens gave gitt oppmuntring og håp.

I Åpenbaringen 22,6 kalles Jesus «Herren, den Gud som gir profetene sin Ånd», og «disse ordene er troverdige og sanne». Selvfølgelig vil alt som kommer fra Guds tjenere, når de taler på Guds vegne, også være «troverdig og sant». I en verden der det er så lite vi kan sette vår lit til, kan vi virkelig stole på det Herrens profeter sier, spesielt i hans ord, vår endelige og høyeste autoritet.

KVINNELIGE PROFETER OG UNGE PASTORASSISTENTER

Les Luk 2,36–38 og Apg 21,9. Hva sier tekstene om kvinnelige profeter?

I GT kalte Gud både menn og kvinner til å være sendebud. I NT er det klare bevis for kvinnelige profeter. Anna var den første som ble kalt en «profetinne» i NT. Hun viet hele sitt liv til «Gud i faste og bønn ... og lovpriste Gud, og hun fortalte om barnet» (Luk 2,37–38).

Apostlenes gjerninger 21,9 forteller at Filip hadde «fire ugifte døtre som hadde profetisk gave». Historikere som har studert NT, f.eks. Eusebius, har funnet senere tekster som nevner hvor de kan ha bodd og ble begravet. I alle fall ser vi her kvinner, trolig unge, som hadde profetisk gave. Vi vet ikke hva de profeterte eller omfanget av deres virke. Men én ting vet vi: Ingen av deres profetiske ord kom med i kanon, altså Bibelen. Det vil si at de, som mange andre, var ikke-kanoniske profeter, sanne profeter hvis ord og eventuelle skrifter ikke er blant Bibelens bøker.

Foruten kvinnelige profeter arbeidet unge pastorer sammen med apostlene. Apostlene veiledet unge ledere i tjenesten. Paulus omtalte f.eks. Timoteus som sitt «ektefødte barn i troen» (1 Tim 1,2; 4,12). Paulus lærte opp Timoteus til pastoralt arbeid. Han sier om hans kall: «Slik er oppdraget jeg nå overgir til deg, i samsvar med de profetiene som før er talt til deg. Ved dem skal du stride den gode strid» (1 Tim 1,18).

I Titus 1,4 omtaler Paulus Titus som «mitt ektefødte barn i troen». Paulus ga Titus oppgaven med å utnevne ledere for de kristne på Kreta, en vanskelig menighet. Han ga den unge Titus åndelig råd om hvordan han skulle håndtere det store ansvaret og avsluttet med: «Dette skal du forkynne, og med myndighet skal du formane og vise til rette. La ingen se ned på deg!» (Tit 2,15).

Unge, gamle, menn, kvinner – alle kan ha en oppgave i Guds verk. Hva er din, og kan du gjøre mer?

FALSKE PROFETER I NT

Les Matt 24,23–24. Hva advarer Jesus mot? Hvorfor bør vi ta det alvorlig?

Jesus kunne ikke ha sagt det tydeligere: «For falske kristuser og falske profeter skal stå fram og gjøre store tegn og under, for om mulig å føre selv de utvalgte vill» (Matt 24,24).

Bedragene han advarer mot, må være overbevisende, hvis «store tegn og under» skal være en del av det. Overnaturlige hendelser er i seg selv ikke bevis for Guds verk, uansett hvor overbevisende de kan virke. Vi har overnaturlige fiender. Som Paulus sa: «For vår kamp er ikke mot kjøtt og blod, men mot makter og åndskrefter, mot verdens herskere i dette mørket, mot ondskapens åndehær i himmelrommet» (Ef 6,12). Og disse maktene virker gjennom falske profeter.

Falske profeter var ikke noe nytt. NT viser til de falske profetene i GT (Luk 6,26). I NT sammenlignes falske profeter med «glupske ulver» i «saueham» (Matt 7,15), og vi skal kjenne dem «på fruktene» (Matt 7,16).

Deres virke består av bedrag (Matt 7,17–20). Jesus sa at «mange falske profeter skal stå frem og føre mange vill» (Matt 24,11), «for om mulig å føre selv de utvalgte vill» (Matt 24,24; se også Mark 13,22, 1 Joh 4,1).

Hvordan kan vi unngå å bli villedet, ifølge Efeserne 6,10–18?

Et liv i tro utrustet med «rettferdighetens brynje», med «sannheten» som belte og overgitt til Den hellige ånd i bønn og forankret i hans ord – slik kan vi verne oss mot alt som ellers kan føre oss på villspor, åndelig som teologisk.

Hvordan kan du bli bedre rustet mot villedningen som omgir oss i dag?

MED JESUS OG HANS ORD I SENTRUM

Vi har sett at Gud kalte profeter og ga dem oppgaver. Det viktigste var å gi folk kunnskap om Gud og føre dem inn i et trofast forhold til ham. Dette var også Ellen Whites hovedmål: å lede folk til Jesus og vise til hans ord – Bibelen.

White hadde en livslang begeistring for Jesus og ønsket å dele Guds kjærighet med andre. Hennes fembindsserie *Conflict of the Ages* begynner og ender med ordene «Gud er kjærighet». I *Steps to Christ* skrev hun: «Vår vekst i nåde, vår glede, vår nytte – alt avhenger av at vi er forent med Kristus. Det er gjennom fellesskap med ham, hver dag, hver time – ved å bli i ham – at vi skal vokse i nåde. Han er ikke bare opphavet til, men også fullenderen av vår tro.» – Side 69.

Da hun arbeidet med *Desire of Ages* i 1890-årene, skrev hun i dagboken: «Når jeg skriver om Kristi liv, blir jeg dypt rørt. Jeg glemmer å puste som jeg burde. Jeg takler ikke den intense følelsen som overvelder meg når jeg tenker på hva Kristus har lidd i vår verden.» – *Manuskript* 70, 1897. White elsket å snakke om Jesus.

Bibelen var Whites andre hovedfokus. Hun så sine skrifter som et «mindre lys» som ledet folk til det «større lyset» Bibelen (*Selected Messages*, bok 3, s. 29). Hun oppmuntret alltid folk til å gå til Skriften, der Gud har åpenbart sin kjærighet og frelsesplan. Som hun skrev tidlig i sitt virke: «Jeg anbefaler deg, kjære leser, Guds ord som rettesnor for tro og liv.» – *Selected Messages*, bok 3, s. 30.

Mange år senere skrev hun: «Herren vil dere skal studere Bibelen. Han har ikke gitt noe ekstra lys som skal erstatte hans ord ... Hvis man spiser og fordøyer [hans ord], er det som livets blod for sjelen. Da vil gode gjerninger bli sett som lys som skinner i mørket.» – *Letter* 130, 1901.

White mente også at alle som påberoper seg Kristi profetiske tjeneste, må under-vise i «det Kristus forkynte. Det han selv sa, ikke bare personlig, men gjennom alle profetene og lærerne i GT, er her inkludert. Menneskelig lære er utelukket.» – *The Desire of Ages*, s. 826.

White satte Jesus og Skriften i sentrum for sin kristne livserfaring. Neste fredag skal vi se på hennes syn på åpenbaring og inspirasjon.

Du finner mer stoff på <https://whiteestate.org/absq/4>.

24. oktober

EN SKOLE FOR BERTA

Fortalt av Adventist Mission

Berta ble begeistret da hun fikk høre at den første adventistiskolen i Polen nå var åpnet. Hun var en erfaren lærer og ønsket å jobbe med barn på en adventistiskole.

Men det var et problem. Skolen lå utenfor Warszawa. Berta bodde i Krakow.

«Dette er ikke jobben for meg», tenkte hun, litt trist.

Så begynte en venn å snakke om skolen. «Kanskje du burde søke?» sa hun. «Nei, det er for langt unna», svarte Berta.

Det virket mer realistisk å finne jobb i Krakow. Men så nevnte en annen venn adventistiskolen.

«Jeg hørte om en skole – kanskje du vil søke der?»

Etter den andre samtalen begynte Berta å lure: *Prøver Gud å si meg noe?*

Hun ba: «Gud, hva skal jeg gjøre? Skal jeg bli i Krakow – eller dra til skolen?»

Hun bestemte seg for å søke to steder – en offentlig skole i Krakow og adventistiskolen ved Warszawa. «Jeg drar dit jeg først får svar», ba hun. «Jeg vil tolke det som din vilje.»

Adventistiskolen svarte først. «Takk for interessen. Kom til intervju.»

Men Berta ble bekymret. Hun hadde en 16 år gammel sønn – Jacob. Skole og venner var i Krakow. Ville han bli med?

Hun ba igjen og ga Jacob valget: bli hos slektninger i Krakow, eller flytte med henne.

Jacob nølte ikke. «Mamma, la oss flytte dit sammen. Jeg vil være hos deg.»

Berta ble rørt. For henne var det et klart tegn på at Gud ledet veien.

Hun tok jobben. I dag er hun rektor ved adventistiskolen – som ligger på området til kirkens seminar utenfor Warszawa.

Hun er sikker: Gud førte henne dit. Og Jacob bekrefter det. Han hadde ingen adventistvenner i Krakow og var ikke interessert i kirken. Nå har han mange venner og er aktiv i menigheten.

«Mamma, du tok en god beslutning», sier han. «Jeg er så glad for at vi er her.»

Berta er enig. «Det er derfor jeg er her», sier hun. «Gud førte meg hit – og jeg er lykkelig.»

Takk for at du gir til sabbatsskolens misjonskollekt. Den støtter adventistutdanning i Polen – og over hele verden.

Åpenbaring og inspirasjon

Ukens tekster:

Hebr 1,1–2; 2 Tim 3,15–17; 2 Pet 1,18–21; 2 Mos 17,14; Åp 1,19; Esek 4,1–8.

Ukens vers:

Dette er Jesu Kristi åpenbaring, som Gud ga ham for at han skulle vise sine tjenere det som snart skal skje. Han sendte sin engel og gjorde det kjent for sin tjener Johannes. Det er han som her vitner om Guds ord og bærer fram Jesu Kristi vitnesbyrd, alt det han har sett. (Åp 1,1–2)

Johannes hadde tilhørt den innerste kretsen av de tolv apostlene (Luk 8,51; Matt 17,1; 26,36–37). Etter Kristi himmelfart fortsatte han sitt virke i Jerusalem. Men før byens fall (70 e.Kr.) flyttet han til Efesos og ledet menighetene i den romerske provinsen Lilleasia. Under keiser Domitians forfølgelse av de kristne ble han forvist til øya Patmos i Egeerhavet.

Der mottok han profetiske budskaper som ikke bare var rettet til de syv menighetene i Lilleasia, men til kristne gjennom alle tider (Åp 1,1–3.9–11). Den profetiske kjeden som Johannes var en del av, så omtrent slik ut: Gud Fader > Jesus Kristus > engelen > apostelen Johannes > leserne og tilhørerne. Dette er et klassisk eksempel på åpenbarings- og inspirasjonsprosessen der Gud bruker profeter til å formidle budskaper til verden.

Denne uken ser vi på åpenbarings- og inspirasjonsprosessen med fokus på hvordan Gud har formidlet sitt budskap gjennom muntlige, skriftlige og dramatiserte uttrykk.

GENERELL OG SPESIELL ÅPENBARING

Les Hebr 1,1–2. Hvorfor er Gud så opptatt av å tale til oss? Hva forteller han gjennom Jesus og profetene?

Hva skulle universets Skaper *ønske* å si til oss? Hvorfor kommuniserer han med oss? Han gjør det fordi vi er syndige mennesker i en syndig verden som møter død, lidelse og prøvelser. Gud taler til oss fordi han vil vi skal forstå hvorfor vi er til, hvorfor livet er vanskelig og hvorfor vi tross alt kan sette vår lit til hans kjærighet til oss.

Guds *allmenne* åpenbaring i naturen vitner om hans makt og omsorg. Kong David utbrøt: «Himmelen kunngjør Guds ære, hvelvingen forteller hva hans hender har gjort» (Sal 19,2). Paulus tilføyde: «Hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet, har de fra verdens skapelse av kunnet se og erkjenne av hans gjerninger. Derfor har de ingen unnskyldning» (Rom 1,20).

Det er også fantastisk å tenke på Guds gjenopprettende kraft som viser seg i mystiske helbredelsesprosesser. Ja, «Guds helbredende kraft gjennomsyrrer hele naturen. Hvis et tre hogges ned, et menneske blir såret eller brekker et bein, begynner naturen straks å reparere skaden. Helbredende krefter står klare før behovet oppstår, og straks en del blir skadet, rettes all energi mot arbeidet med å gjenopprette.» – White: *Education*, s. 113.

Naturen er vakker og lærerik, men den åpenbarer ikke bare Guds kraft og kjærighet. Den viser også at det finnes ondskap (se 1 Mos 3,14–19; Matt 13,24–30). Dette tvetydige budskapet kan bare forstås riktig i lys av Guds *spesielle* åpenbaring – både i Jesus Kristus, Guds inkarnerte Ord, og i Bibelen, Guds skrevne Ord som vitner om ham (Joh 5,39).

Skriften er en inspirert nedtegnelse av Guds budskap til alle mennesker gjennom tidene. Den forteller om skapelsen av verden og det tragiske syndefallet, og om Guds frelsesplan og jordens endelige gjenopprettelse. Noen bibelske fortellinger er korte og selektive, men de er alltid pålitelige, for det er Gud som taler til oss (se 2 Tim 3,16; 2 Pet 1,19–21).

Naturen vitner om Skaperens makt og kjærighet, så hvorfor trenger vi det skrevne ordet også? Hva forteller Ordet som naturen i seg selv ikke gjør?

INSPIRASJONSPROSESSEN

Mange bøker og skrifter er overlevert til oss gjennom tidene. Likevel anser vi Bibelen som Guds ord. Hva skiller den fra andre skrifter?

Les 2 Tim 3,15–17 og Jak 1,17. Hva bør vi få ut av disse versene?

Det er en viss uenighet om den beste oversettelsen av 2 Tim 3,16, men de fleste bibeloversettelser gjengir det noenlunde likt og understreker at hele Bibelen er fra Gud (2 Pet 1,20–21).

En bibelkommentator sier at «det er mer trolig at Paulus tenker på Skriften som en helhet her og at han mener at hele Skriften er ‘nyttig til undervisning, tilrettevisning, korreksjon og opplæring i rettferdighet’, enn at hvert enkelt skriftsted er nyttig på disse måtene.» – G. W. Knight III: *The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1992), s. 445.

Men hvordan skal vi forstå inspirasjonsprosessen som gjorde at Bibelen ble til? Vi bør innse at profetisk inspirasjon innebærer at Den hellige ånd bistår sanne profeter i å formidle Guds budskap på en pålitelig måte. Denne hjelpen ytes ikke bare i prosessen med å motta budskapene, men også når budskapene skal formidles tydelig til mottakerne.

Guds budskap kom i syner og drømmer (4 Mos 12,6; Jes 6,1.8). Gud brukte også øyenvitner (1 Joh 1,1–3), Ånd-inspirert historisk forskning (Luk 1,1–3) og guddommelige inntrykk på sinnet (2 Pet 1,21).

Uansett hvilke midler Den hellige ånd benyttet, fikk profetene og Bibelens forfattere objektive, ikke subjektive, sannhetsbudskap å formidle. Det vil si at budbringerne ikke skulle tukle med Guds budskap eller på noen måte forvrengte dem, selv om de brukte sine egne ord for å uttrykke budskapene.

Oppgaven med å formidle profetiske budskap til deres opprinnelige tilhørere kunne skje muntlig (2 Pet 1,19–21), eller skriftlig (Joh 20,30–31), eller til og med gjennom dramatisering (Esek 4,1–8).

Det er fortsatt ubesvarte spørsmål om hvordan Bibelen ble inspirert, eller hvordan inspirasjon fungerer generelt, men hvorfor er det viktig å stole på Bibelen som Guds inspirerte ord, selv om vi ikke fullt ut forstår hvordan den ble til?

MUNTlige BUDSKAPER

Les 2 Pet 1,18–21. Hvordan kan vi være sikre på at de muntlige budskapene Guds profeter forkynte, var like inspirerte og pålitelige som de skriftlige?

Gud talte til Adam og Eva både før og etter syndefallet (1 Mos 2,16–17; 3,9–19). I begge tilfeller forsto de hans ord fullt ut. Hans røst lød også klart på Sinai (2 Mos 20,1–20), samt ved Jesu dåp og forklarelse (Matt 3,17; Matt 17,5). Vi kan misforstå når andre snakker til oss. Men når Gud snakker, er det ingen misforståelser eller bedrag.

Bibelen sier at «Gud talte til Moses og sa: 'Jeg er Herren'» (2 Mos 6,2). Mange bibelskribenter forteller at de hørte Guds stemme som talte til dem. Slik var det med Jesaja (Jes 8,1.11), Jeremia (Jer 1,4.9.11) og Esekiel (Esek 3,16; 6,1). Forsøk på å benekte disse og lignende påstander ender med at man sår tvil om profetenes ærlighet og Bibelens pålitelighet.

Slik Gud talte til profetene på et forståelig språk, slik talte også profetene til sine tilhørere. F.eks. var Noah en sann Guds profet og en «rettferdighetens talsmann» (2 Pet 2,5). Han skrev ikke noe i Bibelen, men formidlet Guds budskap muntlig til sin samtid, og hans budskap var ikke mindre inspirert enn de kanoniske profetenes skrifter.

Flere andre profeter, deriblant Natan, Elia, Elisja og døperen Johannes, skrev ikke noe av Bibelen, men overbrakte sitt budskap muntlig.

Og hva med Jesus? Evangeliet forteller at han «skrev på jorden med fingeren» (Joh 8,6). Det er alt. Vi har ingen opptegnelser om at Jesus skrev noe annet. Men han underviste og forkynte muntlig «med myndighet» (Matt 7,29). Noen av tilhørerne sa til og med: «Aldri har noe menneske talt slik som han» (Joh 7,40.46). Jesus formidlet for det meste Guds budskap muntlig. Hans budskap ble ikke mindre autoritative eller bindende av at han ikke skrev noen av bøkene i Bibelen.

Tenk at Gud har profeter som ikke har skrevet noe i Bibelen. Hvorfor er disse ikke-kanoniske profetene også autoritative?

SKREVNE BUDSKAP

Noen berømte taler har hatt stor innvirkning på folks liv og endret historiens gang. Hadde de ikke blitt nedtegnet, ville ordene ha falmet eller blitt forvrengt over tid. Nedtegnings gir det talte ordet holdbarhet, og det gjør at budskapet kan videreformidles gjennom tidene.

Kort etter at israelittene forlot Egypt og beseiret amalekittene, sa Gud til Moses: «Skriv dette ned i en bokrull som et minne» (2 Mos 17,14). Fra Moses av, som skrev Mosebøkene og Salme 90, ledet Den hellige ånd de kanoniske profetene til å skrive de skriftene som utgjør Bibelens 66 bøker.

Les 2 Mos 17,14; Joh 20,30–31; 1 Kor 10,11 og Åp 1,19. Hvorfor ba Gud profetene om å skrive ned budskapene han ga dem?

Bibelens bøker gjenspeiler forfatterens litterære stil og ferdigheter. Neste uke skal vi se at forfatterens særpreg og ulike stil ikke svekker budskapet, for det finnes ikke «grader» av inspirasjon. Noen deler av Bibelen er mer relevante og anvendelige for vårt liv og vår tro i dag enn andre. Men det gjør ikke én del av Bibelen mer inspirert enn en annen.

Noen ganger skrev bibelforfatterne ned de inspirerte budskapene som de først hadde formidlet muntlig, enten selv eller gjennom en betrodd medarbeider. I 5. Mosebok skrev Moses ned de siste talene han holdt til israelittene før han døde. De fire evangeliene gjengir mange av Jesu prekener og mye av hans undervisning.

Men det hendte at profeter siterte ikke-inspirerte kilder (Apg 17,28; 1 Kor 15,33; Tit 1,12) og sågar Satan (1 Mos 3,1–5; Matt 4,1–11).

Vi må huske at profetene ikke bare nedtegnet andre menneskers følelser og ønsker, de ga også uttrykk for sine egne reaksjoner (se Dan 8,27; Åp 22,8–9). Dessuten beskriver Bibelen mange gode eksempler vi bør følge, men også mange dårlige vi bør unngå (1 Kor 10,1–11).

Når vi leser Bibelen, må vi huske at selv om den ikke er skrevet med et perfekt språk, inneholder den et ufeilbarlig budskap som tåler tidens tann.

DRAMA, SYMBOLER, LIGNELSER

Bibelen inneholder et rikt utvalg billedlige uttrykk og metaforer. F.eks. var hele GTs offersystem en billedlig fremstilling av Kristi sonoffer på korset og hans himmelske prestedømme (Hebr 8,1–6).

I Daniels profetier ble verdens riker og makter fremstilt ved hjelp av ulike deler av et stort bilde (Dan 2,31–45), diverse dyr og horn (Dan 7 og 8) og to konger (Dan 11). Lignende fremstillinger finnes i Åpenbaringen, f.eks. i kapittel 13.

I sin undervisning omtalte Jesus seg selv som livets brød (Joh 6,35.41–58), verdens lys (Joh 8,12; 9,5) og det sanne vintreet (Joh 15,1–8). Og med lignelsen om såmannen (Matt 13,1–9.18–23) og flere andre (Matt 13,24–52, osv.) illustrerte Jesus sitt rikes natur og vekst.

Les Esek 4,1–8. Hvorfor tror du Gud ikke bare talte, men også fremstilte noen av sine budskap dramatisk?

I Esekiel 4,1–8 finner vi en dramatisering der Gud ba profeten lage en miniatyrmodell av Jerusalem og legge seg først på venstre side i 390 dager, som symbol på Israels hus, og deretter på høyre side i 40 dager, som symbol på Judas hus. En annen visuell opplevelse var Hoseas guddommelig bestemte ekteskap med skjøgen Gomer, som symboliserte Israels åndelige utroskap mot Gud (Hos 1,2–9).

Esekiels og Hoseas dramatiske opplevelser er rystende. Men det var jo poenget: De skulle være sjokkerende, også for folket den gang. I en tid da profetenes advarsler ble offentlig avvist (se 2 Krøn 36,15–21), var Guds siste barmhjertige handling å gjøre folket oppmerksom på dets tilstand ved hjelp av drama slik at de kunne komme til sann omvendelse. En slik dramatisk fremstilling burde ha vist dem hvor alvorlig de burde ha tatt Guds advarsel.

Hva slags dramatisering kunne man lage i dag for å advare oss mot f.eks. å være som laodikeerne? (Se Åp 3,14–18.)

ELLEN G. WHITE OM ÅPENBARING OG INSPIRASJON

Syvendedagsadventistene tror at Ellen G. White var inspirert av Gud. Hennes skrifter, liv og tjeneste oppfyller kriteriene for en sann profet. Hun var like inspirert som Bibelens profeter, men anså ikke sine skrifter som likestilt med Skriften. Tvert imot, hun fremhevet alltid Bibelen. Men hvordan forsto hun Guds profetiske åpenbaringer til henne og selve inspirasjonsprosessen?

For det første betraktet hun alltid Bibelen som Guds autoritative og ufeilbare åpenbaring. Bibelen åpenbarer Guds sannhet og hans frelsesplan for menneskeheten. I den prosessen bruker han profeter til å formidle sine budskap, slik vi nå lærer om i dette heftet.

For det andre erkjente White at inspirasjonen innebar et samspill mellom Gud og mennesket. Gud formidlet sine budskap, men profeten formidlet Guds budskap med sine egne ord. Som White uttrykte det: «Det er ikke Bibelens ord som er inspirert, men menneskene som ble inspirert.» Inspirasjonen virker ikke på menneskets ord eller uttrykk, men på mennesket selv, som under påvirkning av Den hellige ånd blir tilført tanker ... Guds sinn og vilje forenes med menneskets sinn og vilje slik at menneskets ytringer blir Guds ord» – *Selected Messages*, bok 1, s. 21.

Når det gjaldt syner og profetiske drømmer, forsto White «tankeinspirasjon» som en forening av Guds åpenbaring og menneskelig erfaring. Hun skrev: «Bibelen, med sine gudgitte sannheter uttrykt i menneskers språk, er en forening av det guddommelige og det menneskelige» – *Selected Messages*, bd. 1, s. 25. Gud brukte mange måter for å skape forståelse for sitt budskap i budbringerens sinn, deriblant billedlige fremstillinger, ord og tanker som engasjerte alle profetens sanser. Whites erfaring var ikke ulik den som Bibelens forfattere hadde.

For det tredje påpekte White at ikke alle hennes menneskelige erfaringer og meddelelser var inspirerte. «Det er tider da alminnelige ting må nevnes», skrev hun, «alminnelige tanker må oppta sinnet, alminnelige brev må skrives og informasjon må gis som har blitt videreformidlet mellom ulike arbeidere. Slike ord og slik informasjon er ikke gitt under spesiell inspirasjon fra Guds Ånd.» – *Selected Messages*, bok 1, s. 39. Det er viktig å være klar over dette skillet når vi leser og forholder oss til hennes skrifter og erfaringer, spesielt hennes korrespondanse og dagbøker. Kunnskap om Whites forståelse av åpenbaring og inspirasjon hjelper oss å unngå ekstremisme og å lese hennes råd med forstand.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/5>.

31. oktober

FRA FORTVILELSE TIL FREMTID – ALBIN MOČNIK OG ADVENTISMENS BEGYNNELSE I KROATIA

Fortalt av Adventist Mission

Det var januar 1906. Vinteren var bitende kald. På en bro i Bremerhaven i Tyskland sto en ung slovenar – Albin Močnik – og vurderte å ta sitt eget liv.

Men akkurat da han sto på kanten av fortvilelse, grep en fremmed inn. Han viste Albin veien til to adventistfamilier – skomakere – som skulle forandre historien for Balkan.

Albin flyttet inn hos familiene Schiefer og Banas. Det stille vitnesbyrdet deres rørte ved hjertet hans. I mars ble han døpt. Det ble starten på et livslangt kall – og starten på adventistkirken i det tidligere Jugoslavia.

Kort tid etter deltok Albin på en konferanse i Friedensau. Han visste ikke at han var den første slovenske adventisten. Oppmuntret av John F. Huenergardt, begynte han på skolen i Friedensau, og misjonsgløden vokste. Han oversatte sabbatsskolemateriale til serbokroatisk og sådde de første frøene.

I 1908 reiste han til Kroatia med pastor Robert Schillinger. Språkbarrierer og juridiske hindringer gjorde arbeidet krevende. Men Albin delte evangeliet i Zagreb og Split, og senere i Serbia. Han døpte nye troende – ofte med fengsel som konsekvens.

Under første verdenskrig ble han innkalt til militæret. Han slet med helsen og savnet familien. Men selv under rekonvalesens skrev han den første adventistsalmeboken på serbokroatisk – med 120 egne sanger.

Etter krigen tok han opp kampen mot Reformbevegelsen – en splittelse som hadde oppstått blant adventister i Tyskland og spredte seg til Jugoslavia. Bare 120 av 500 medlemmer ble værende i hovedkirken.

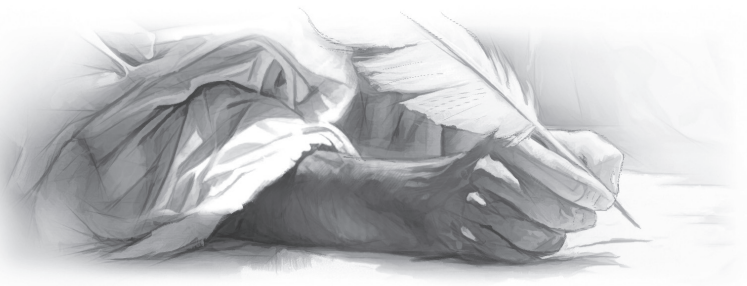
Albins arbeid bar frukt. Han gjenoppbygde kirken, løftet fram nye ledere – og i 1925 ble han valgt til den første presidenten for Adventistunionen i Jugoslavia.

Som president ga han troen en offentlig stemme – i et politisk fiendtlig klima. Boka *Adventism* fra 1925 forklarte kirkens tro for myndighetene og sikret juridisk anerkjennelse. Han ledet oversettelsesarbeid, redigerte kirkebladet Glasnik og grunnla en pastorskole i Beograd, som senere ble flyttet til Zagreb.

Albin Močniks arv ble formet av motgang og urokkelig tro. Fra broen i Bremerhaven til kirkene i Kroatia – hans liv ble et vitnesbyrd om evangeliets kraft og motet til dem som bærer det videre.

Les mer i Adventistenes digitale leksikon: encyclopedia.adventist.org

Profetiske skrifter

Ukens tekster:

2 Mos 17,14; Jes 13,1; Jer 36,17–18; Rom 16,22; Luk 1,1–4; Jud 14–15; 2 Kor 4,7.

Ukens vers:

Og alt som før er skrevet, er skrevet for at vi skal lære av det: Vi skal ha håp gjennom den tålmodighet og trøst som skriftene gir (Rom 15,4).

Hva sier du til å lære en sang komponert av Gud selv? Moses skrev teksten i 5. Mosebok 32 etter Guds anvisning (5 Mos 31,19–22). Vi tenker ikke så ofte på sanger når vi tenker på profetiske skrifter, men mange av salmene er faktisk inspirerte sanger, selv om selve teksten ikke ble diktet direkte av Gud selv.

Bibelen beskriver de tre viktigste måtene profetene formidlet Guds budskap på: (1) muntlig; (2) skriftlig og (3) med symbolske handlinger eller dramatiseringer. Denne uken skal vi ta for oss skriftene i Bibelen. Bibelen inneholder Guds ord slik det ble uttrykt med hans budbæreres ord, bl.a. profetenes prekener og taler.

Tenk på de mange stilartene og sjangrene i profetenes skrifter: fortellinger, historie, poesi, klagesanger og brev, for å nevne noen. Utvalgte menn og kvinner uttrykte i språk det Den hellige ånd ledet dem til å formidle. Denne uken skal vi se nærmere på deres forfatterskap, bruken av litterære assistenter (sekretærer) og hva man bør ha i mente når man studerer utfordrende tekster.

KALT TIL Å SKRIVE

Den første metoden Gud brukte til å formidle budskap til menneskene, var direkte muntlig kommunikasjon, som hørbare stemmer, drømmer eller engler. Det er først på Moses' tid at Bibelen forteller om Guds første beskjed om disse opplevelsene, at det Gud hadde sagt, skulle skrives ned i en «bok».

Hvor i Bibelen nevnes skrift for første gang? Les 2 Mos 17,14.

I GT finner vi mange eksempler på at Gud gir sine sendebud beskjed om å bevare hans ord til folket. Som Moses, fikk Jeremia beskjed: «Ta en bokrull og skriv ned alle de ordene jeg har sagt til deg om Israel og om Juda og om alle folkeslag, fra den første gangen jeg talte til deg i kong Josjas dager og fram til i dag'» (Jer 36,2).

Han fikk også vite hvorfor han skulle skrive ned profetiene: «Når Judas hus får høre om alt det onde jeg har tenkt å gjøre mot dem, vender de kanskje om fra sine onde veier, og da vil jeg tilgi dem deres synd og skyld» (Jer 36,3). Forutsigelsene skulle lede folket til frelse, ikke gjøre dem nysgjerrige på fremtiden.

Guds sendebud skrev under svært ulike forhold. Moses skrev Bibelens fem første bøker i ørkenen. David skrev flere av sine salmer på flukt fra Saul (se Sal 52; 54; 57; 59). Daniel skrev sine syner ved hoffene i Babylon og Medo-Persia. Paulus skrev brevene til efeserne, filipperne, kolosserne og Filemon i fengslet, og Johannes skrev Åpenbaringen mens han var forvist til Patmos. Når Guds sendebud ble drevet til å skrive, fikk de tydeligvis kraft fra Den hellige ånd uavhengig av omstendighetene de befant seg i.

Alt som er bevart om Jesu undervisning, har kommet til oss i skriftlig form gjennom personer Gud valgte å betro disse dyrebare sannhetene til. Det viser hvor stor tillit Gud hadde til at hans budbringere ville nedtegne og bevare de guddommelige budskapene på en sannferdig måte.

Hva ville du sagt til den som sier at vi ikke kan stole på Bibelen fordi vi ikke har originalmanuskriptene? Hvorfor er det et dårlig argument?

LITTERÆR SJANGER OG STIL

Bibelen inneholder mange ulike skrivemåter som Guds inspirerte sendebud benyttet. Noen minner om dagbokskriving (se 4 Mos 33,1–49). Daniel, Sakarias og Johannes har eksempler på apokalyptiske tekster, som blant annet kjennetegnes av storslått symbolikk, kosmiske temaer og skildring av himmelske vesener.

Les Jes 13,1. Hva sier Bibelen om budskapet Jesaja gir her?

Profetenes syner kalles noen ganger «orakler» – altså meddelelser eller åpenbaringer fra Gud (noen kaller det en «byrde»). Nyere bibeloversettelser viser at mange av dem ble skrevet i poetisk form, ofte med parallellismer. Parallellisme er når etterfølgende linjer gjentar, eller noen ganger står i kontrast til, tidligere linjer. Et eksempel: «Den dagen vender mennesket blikket mot sin skaper, øynene ser mot Israels Hellige» (Jes 17,7). «Skaper» og «Israels Hellige» er parallelle, og hvert bilde gir oss mer informasjon om det andre.

Profetene brukte også vanlige litterære virkemidler som metaforer (symboler) og hyperboler (overdrivelser). Vi må være klar over hva slags skrivemåte profetene brukte for å kunne forstå og anvende budskapet deres.

En annen litterær stil som ofte forekommer i Skriften, er «pakts-søksmålet». I Jeremia 2,4–9, for eksempel, legger profeten frem Guds rettslige anklage mot sitt folk for å ha brutt paktens bestemmelser. Ved hjelp av bilder fra rettssalen fremstiller forfatteren Gud som aktor som legger frem årsakene til sin dom.

Skriften rommer også profetiske skrifter, historie, sanger og lignelser. Jeremia skulle skrive en bok med alle sine budskap (Jer 36,2), og mye av NT er brev til enkeltpersoner eller menigheter. Ingen av kommunikasjonsformene har høyere autoritet enn de andre. Paulus' brev var like tungtveiende som GTs profeter, for i brevene gir Paulus klare bevis på at han var inspirert av Den hellige ånd (se 1 Kor 7,10.12.40).

Noen forskere legger større vekt på det menneskelige i Skriften enn på det guddommelige. Hvorfor er det veien til åndelig undergang?

LITTERÆRE ASSISTENTER

Les Jer 36,17.18 og Rom16,22. Hva sier versene om forfatternes bruk av litterære assistenter?

Jeremia kunne trolig ha skrevet budskapene selv, men i stedet brukte han en betrodd skriver til å nedtegne profetiene og formidle dem til landets ledere. Han er ikke den eneste profeten i Bibelen som har benyttet seg av en litterær assistent for å formidle Guds budskap.

I NT sier Tertius at han «har skrevet ned brevet» (Rom 16,22), men helt fra starten av Romerbrevet er det tydelig at han bare skrev det Paulus ønsket å si. Tertius var hans sekretær – en litterær assistent som skrev ned Paulus' ord.

Dette var ikke uvanlig for Paulus. I avslutningen av brevene til kolosserne og tessalonikerne gjør Paulus et poeng av å tilføye en hilsen «med egen hånd» (Kol 4,18; 2 Tess 3,17). Dermed bekrefter han at brevet er ekte. Dette tyder på at han hadde tillit til at andre kunne skrive for ham. Siden dette kunne skape tvil om hvorvidt brevet ga en korrekt fremstilling av hans budskap – eller enda verre, at det ikke var fra ham i det hele tatt – forsynte Paulus brevet med sin egen håndskrevne merknad nederst slik at det ikke skulle være tvil om dets ekthet.

Mange kommentatorer tilskriver variasjonen i litterær stil blant Paulus' brev til bruken av litterære assistenter. Det samme gjelder Peters to brev: «Selv om språket i 2. Peters brev er annerledes enn i det første brevet, kan dette med rimelighet forklares med at Peter trolig ... hadde sekretærhjelp til å formulere et brev han skrev på gresk. Hvis Paulus, som var helt fortrolig med gresk, brukte sekretærer, noe han tydeligvis gjorde, er det enda mer logisk å tenke seg at Peter, som hadde arameisk som morsmål, gjorde det samme, og at disse sekretærene hadde en viss innflytelse på ordlyden i brevene hans på gresk.» – *SDA Bible Commentary*, bd. 5, s. 186.

Dette tyder på at ordforrådet og setningsbygningen kan gjenspeile de ulike litterære evnene til assistentene de brukte, men at de var tro mot Guds sendebuds tanker og mening. Det er tankene som er inspirert, ikke nødvendigvis de konkrete ordene som brukes for å uttrykke de inspirerte tankene.

LITTERÆRE KILDER

«Forkynneren var ikke bare vis, han ga også folket kunnskap. Han grunnet og gransket og formet mange ordspråk. Forkynneren la vinn på å finne gode ord og vendinger og skrev ned det som er rett og sant.» (Fork 12,9.10).

Dette kan leses som at Salomo ikke var opphavsmannen til alle ordspråkene han skrev ned. Under Guds inspirasjon «gransket» han mange ordtak og søkte etter «gode ord og vendinger». Den ofte siterte beskrivelsen av den dydige kvinnen i Ordspråkene 31 tilskrives faktisk moren til en ellers ukjent kong Lemuel, og ikke Salomo (Ordsp 31,1). Mye tyder også på at Ordspråkene er påvirket av egyptisk litteratur.

GTs inspirerte historikere forteller også at de brukte arkiver og andre historiske annaler for å kunne fortelle historien om Guds folk på en troverdig måte.

Les 1 Kong 11,41; Luk 1,1–4 og Jud 14,15. Hva sier disse versene om hvordan inspirerte forfattere iblant brukte utenombibelske kilder?

Esra og Nehemja er også eksempler på forfattere som støtter seg til historiske opptegnelser for å dokumentere sine beretninger. Esra tar med kopier av brev og kongelige forordninger om Jerusalem og Persia (se Esra 4–7), og Nehemja forteller om slektsregistre han fant og tok med i sin fortelling (se Neh 7,5–72).

Prinsippet går igjen i NT også. «Det fremgår tydelig av Lukas' erfaring at inspirasjonen fungerer på en måte som er forenlig med de mentale evnenes naturlige funksjon, og ikke setter dem til side. Her har vi en inspirert forfatter som ble ledet av Den hellige ånd til å studere det tilgjengelige muntlige og skriftlige kildematerialet om Kristi liv nøye, for så å kombinere de opplysningene han hadde samlet inn til en sammenhengende fortelling.» – *SDA Bible Commentary*, bd. 5, s. 669.

Judas ser ut til å sitere fra 1 Enok 1,9 – et ikke-kanonisk, intertestamentlig jødisk verk. Paulus siterte også greske filosofer uten å nevne navnene deres (se Apg 17,28 og Tit 1,12).

Selv om Bibelens forfattere ofte ble veiledet av direkte åpenbaring i syner og drømmer, utelukket ikke dette at Den hellige ånd også kunne inspirere dem til å velge ut materiale fra andre kilder. Hvorfor er det viktig å huske dette?

GUDS BUDSKAP OG MENNESKERS MANGLER

Hva sier Paulus om Guds skatt i 2. Korinter 4,7?

Paulus skriver om Guds skatt som betrodd i «leirkrukker» (mennesker), slik at Guds kraft kan ses i kontrast til vår svakhet. Skriften viser at på samme måte som Guds sendebud ikke ble overnaturlig bevart fra å ha svakheter i sitt personlige liv (f.eks. Moses, Elia, David, Jona og Peter), så var heller ikke deres skrifter fritatt fra ufullkommenheter i menneskelig forståelse og kommunikasjon.

«Foreningen av det guddommelige og det menneskelige, som åpenbarte seg i Kristus, finner vi også i Bibelen. De åpenbarte sannhetene er alle 'gitt ved Guds inspirasjon', men de er uttrykt med menneskers ord og tilpasset menneskelige behov.» – White: *Testimonies for the Church*, bd. 5, s. 747.

Guds sendebuds menneskelighet blir ikke tilsidesatt fordi Gud kaller dem til å formidle sannhetens skatter, slik Paulus skriver i 2. Korinter 4,7. Det ser heller ikke ut til at Den hellige ånd har sett det som hensiktsmessig å hindre sine sendebud i å si og skrive ting vi i dag vanskelig kan få til å rime eller forklare. Selv om det er få slike vers, skal man være svært transsynt for å stusse over dem. Som bibeltro kristne må vi overgi oss til Guds ord i den grad vi forstår det og sette vår lit til Gud, selv om vi ikke forstår alt.

Noen mangler kan skyldes uvesentlige feil begått av senere avskrivere, eller motstridende kilder (opptegnelser) som de inspirerte forfatterne bygget på. Når vi ser på problematiske avsnitt, må vi spørre oss selv om vi fullt ut forstår hva forfatterens ord betyr og om ytterligere studier kan løse problemet.

Selv om vi ikke er i stand til å løse alle tilsynelatende feil eller avvik, finner vi at de er uten betydning for innholdet i det budskapet som presenteres. Vi kan ha tillit til at Skriftens guddommelige sannheter er trofast åpenbart til tross for Guds sendebuds ufullkommenheter.

Hvorfor tror du Gud valgte å bruke feilbarlige mennesker i stedet for syndfrie engler som sine fremste sendebud?

ELLEN G. WHITES SKRIFTER

Ellen G. Whites erfaringer og skrifter sammenfaller med mye av det vi har studert om Guds sendebud i Bibelen denne uken. Gud ga også henne i oppdrag å skrive ned det som ble åpenbart for henne.

I 1909 skrev hun: «På grunn av ulykken som nesten kostet meg livet, hadde jeg hatt dårlig helse og kunne ikke skrive ... Men en natt kom Herrens engel til meg ved sengen og sa til meg: 'Du må skrive ned det jeg gir deg'. Jeg sa: 'Jeg kan ikke skrive.' Da kom befalingen igjen: 'Skriv ned det jeg gir deg.' Jeg tenkte jeg fikk prøve, og da jeg tok en skriveplate fra bordet, begynte jeg å skrive, og jeg oppdaget at jeg lett kunne skrive ordene.» – I *The General Conference Bulletin* 31. mai 1909.

Som Skriftens inspirerte forfattere hadde også White litterære assistenter. Sekretærene hennes gjorde det arbeidet som redaktører forventes å gjøre – å hjelpe forfattere med å uttrykke budskapet sitt klart og tydelig uten å tilføye sine egne tanker. De var ikke ghostwritere eller medforfattere. Deres arbeid baserte seg på det materialet White selv produserte, enten skriftlig eller muntlig.

White siterte og bearbeidet også materiale fra andre litterære kilder i sine skrifter for å formidle budskapet sitt. Når hun anbefalte sine lesere noen av de samme bøkene som hun selv brukte, er det tydelig at hun ikke ville bedra eller behandle disse forfatterne urimelig, men at hun fant treffende uttrykk hos dem som formidlet de sannhetene hun ville gi uttrykk for.

Hva med uoverensstemmelser eller unøyaktigheter?

«Når det gjelder ufeilbarlighet», skrev hun, «har jeg aldri gjort krav på det; Gud alene er ufeilbarlig.» – *Selected Messages*, bok 1, s. 37.

Man kan støte på utsagn i hennes skrifter som er vanskelige å forstå eller harmonere med andre. Whites menneskelighet ble ikke overstyrt av hennes guddommelige kall. Som alle andre skulle også White vokse og modnes, en vekst og modenhet som fremgår av hennes skrifter.

Som allerede nevnt, men som er verdt å gjenta, korrigerer hun også dem som trodde at hvert eneste ord hun skrev, kom rett fra himmelen. «Det hender at alminnelige ting må sies, alminnelige tanker må oppta sinnet, alminnelige brev må skrives og informasjon gis som har gått fra den ene til den andre av arbeiderne. Slike ord, slik informasjon, blir ikke gitt under spesiell inspirasjon fra Guds Ånd.» – *Selected Messages*, bok 3, s. 58.

Du finner mer informasjon på <https://whiteestate.org/abs/6>.

7. november

GUD FØRST – DEL 1

Fortalt av Gina Wahlen

Naum var bare sju år da han måtte stå opp for troen sin. I det daværende Jugoslavia var skole obligatorisk – også på lørdager. Men Naum hadde bestemt seg: Han skulle ikke gå på skole på sabbaten.

Etter to lørdager ble han innkalt til avhør. Fem personer kom til klasserommet, skoleleder, to lærere og to politifolk. Den ene var regionsleder for hemmelig politi.

De ba alle elevene gå – bortsett fra Naum.

«Hvorfor kommer du ikke på skolen på lørdag?» spurte de.

«Fordi jeg tror på Gud», svarte Naum. «Og ifølge det fjerde budet skal jeg ikke være på skolen på sabbaten. Jeg skal være i kirken.»

«Du blir utvist og får aldri mer utdanning!» sa en av dem.

Naum svarte rolig: «Jeg går i kirken uansett. Gud kommer først i livet mitt.»

«Hva gjør dere i kirken?» spurte de.

«Vi leser Bibelen, synger og ber.»

«Syng en sang!» krevde de.

Naum sang en salme – og ba en enkel bønn. Han takket Gud for mulighetene, for helsen, for myndighetene – og ba om at kommisjonen skulle handle rettferdig.

Så spurte de: «Har faren din sagt at du ikke skal gå på skolen?»

«Nei», svarte Naum.

Hvis han hadde sagt ja, ville faren blitt arrestert. Men faren hadde aldri sagt det – han visste at sønnen kunne bli avhørt.

Kommisjonen ble stille. «Du får beskjed senere om du får fortsette på skolen», sa de.

Naum løp hjem og fortalte foreldrene. De var ikke overrasket. «De visste hva jeg ville velge», sier han.

Ingen beskjed kom. Så Naum fortsatte på skolen – men aldri på sabbaten.

Da han var 15, fikk han ikke gå videre i utdanningen. Han begynte å jobbe med faren på gården.

Men Gud hadde andre planer.

En dag fikk Naum høre om en adventistiskole som skulle åpne i landet der han bodde. «Det var som et mirakel!» sier han.

Hør på dette!

Ukens tekster:

4 Mos 13,26–30; Jer 36,20–26; 2 Krøn 36,15.16; Matt 23,30–35; 1 Kor 10,6–12.

Ukens vers:

Det som hendte med dem, skulle være til advarsel. Det ble skrevet til rettledning for oss, og til oss er de siste tider kommet. (1 Kor 10,11)

I dag oppmuntres en del mennesker til å si «sin sannhet» – sine erfaringer, sine ideer, sine behov, sine grenser, sin overbevisning – samme hva. All «sannhet» er gyldig (tenker man) og bør ikke forties. Men hva skjer når noen av disse «sannhetene» kommer i konflikt med Sannheten, Jesus Kristus og hans skrevne ord?

Det som skjer da, er at noen bøyer seg for Bibelens sannheter og tar avstand fra sine feil, men andre holder fast på sine løgner. Noen endrer atferd som følge av sannheten, andre gjør opprør mot den. Slik har det alltid vært.

Bibelens profeter ble ofte bedt om å overbringe budskap som folk ikke ville høre. Derfor ble mange av dem kritisert, utstøtt, ja, sågar truet med døden eller drept (Hebr 11,32–38). Likevel kunngjorde Guds profeter budskapene sine, for Guds profetiske veiledning var ikke noe de kunne velge bort. Det var livsviktig veiledning for Guds folk. Derfor måtte budskapene overbringes, uansett hva det måtte koste profeten.

SINT PÅ GUDS SENDEBUD

Moses var Guds utvalgte leder og kjente både gleden og smerten ved å lede en broket skare gjennom ødemarken på vei mot løftets land.

Les 4 Mos 14,4–11. Hva skjer her? Hvorfor er folket opprørt over Moses og Aron?

En nærlesning viser at israelittene var sinte på Gud fordi de ikke stolte på ham. Som representanter for Guds herredømme var Moses og Aron lette mål for folkets sinne. Fysisk og mental trygghet er et grunnleggende behov hos alle mennesker. Når dette er truet, eller vi oppfatter noe som en trussel mot vårt fysiske eller mentale velvære, kan vi bli rasende eller helt vanvittige.

Les 4 Mos 13,26–30. Hvorfor var israelittene så redde? Hva sa Kaleb for å oppmuntre dem?

Israelittene næret en berettiget frykt for utfordringene som lå foran når de skulle ta løftets land i besittelse, «men når mennesker lar vantroen herske i hjertet, stiller de seg inn under Satan, og ingen kan vite hva han kan få dem til å gjøre.» – White: *Patriarchs and Prophets*, s. 389. Her sto Moses overfor en nesten umulig utfordring som leder. Folkets frykt eksploderte snart i sinne mot Aron og Moses og til åpent opprør mot Gud. Da folket ville ha nye ledere i stedet for den profeten/lederen Gud hadde valgt (5 Mos 34,10–12; 4 Mos 14,4), flerret Josva og Kaleb klærne sine og tryglet dem om å stole på Gud til tross for frykten: «Om han har sin glede i oss, fører Herren oss inn i dette landet og gir det til oss, et land som flyter av melk og honning. Gjør bare ikke opprør mot Herren! Dere skal ikke være redde for folket i landet.» (4 Mos 14,8.9)

Det er lett å stole på Gud når ting går godt. Men når katastrofen rammer? Hva med når det å stole på Gud betyr ubehag eller besvær? Hvor godt går det da?

TILINTETGJØRING AV BUDSKAPET: DEL 1

Les Jer 36,20–26. Hva skjer ved hoffet, og hvordan reagerer lederne på profetens advarsel?

Jeremia var Guds profetiske røst til Judariket da undergangen var nært forestående. I mange år hadde Gud gjennom Jeremia advart Juda om sin misnøye med dem, og om at Babylon ville innta dem og føre dem i eksil (Jer 6,8–19; 26). Gud ville gjerne redde dem, men de måtte høre på ham.

Judas synderegister var stort, åpent og uendret. Avgudsdyrkelse, barneofringer, hor og tyranni hørte til dagens orden på Jeremias tid, men profetens advarsler og appeller vant ikke gehør. Da Jeremias profetiske virke nærmet seg slutten, ble Guds appeller til sitt villfarne folk stadig mer inntrengende, men han strebet likevel etter å frelse dem. F.eks. i Jeremia 32 ber Gud Jeremia om å kjøpe et stykke land og ta vare på skjøtet: «For så sier Herren over hærskaene, Israels Gud: Enda en gang skal de kjøpe hus og jorder og vinmarker i dette landet» (Jer 32,15).

Det var kjærligheten som beveget Gud til å la Jeremia skrive en slags siste appell om omvendelse og reformasjon. Jojakim svarte på budskapet med forakt for Gud, hans budskap og hans sendebud.

Les Jer 36,27–31. Hvordan reagerte Gud på Jojakims trass?

Noen ganger tror vi at hvis vi avviser eller utsletter Guds budskap eller hans sendebud, så blir budskapet borte. Vår uvilje mot å høre på Guds profetiske ord opphever ikke Guds budskap til oss. Vår forakt forsterker bare den skaden som kommer over oss og våre som følge av vår overlagte uvitenhet eller opprør. Jeremias profeti om kong Jojakims endelikt rommer en alvorlig advarsel til alle mennesker (Jer 36,30.31): Vi ignorerer Guds advarsler på egen risiko, for vi vil få høste følgene av vår synd og ondskap.

Hva sier det om Guds kjærlighet at han fortsatte å prøve å nå sitt folk tross deres trass?

TILINTETGJØRING AV BUDSKAPET: DEL 2

Menneskers reaksjoner på profetiens gave kan gi seg mange uttrykk. I Moses' tilfelle gjorde israelittene åpent opprør mot Moses og Aron, drevet av frykt for de fiendene de ville møte når de prøvde å ta seg inn i løftets land. Mange år senere brente kong Jojakim Guds budskap i håp om å tilintetgjøre Guds profetiske ord.

Men dette var ikke noe enkeltstående tilfelle. Det gamle Israels og Judas historie var med få unntak preget av at profetene ble avvist.

Les 2 Krøn 36,15.16. Hvordan reagerte Judariket på budskapene som Gud sendte dem gjennom profetene? Hvordan reagerte Gud til slutt på deres oppførsel?

Jeremia profeterte mens kongene Josjia, Joahas, Jojakim, Jorakin og Sidkia regjerte. Det babylonske riket under Nebukadnesar sto nå for døren til Juda. Jeremias' profetier var så godt som oppfylt da 21-åringen Sidkia kom på tronen (2 Krøn 36,11). Bibelen sier: «Han gjorde det som var ondt i Herren hans Guds øyne. Og han ydmyket seg ikke for Jeremia, profeten som talte ord fra Herrens munn.» (2 Krøn 36,12)

Legg merke til beskrivelsen av Jeremias profetiske gave. Han blir betraktet som om han talte ut av Guds egen munn. Likevel ydmyket ikke Sidkia seg for profeten. Og likevel var Jeremia Herrens representant og talte på hans vegne, enda han bare var et menneske, en synder som alle andre.

Jeremia var en av mange i denne rollen. I århundrer hadde Gud sendt profeter til sitt folk (2 Mos 3,15; Sal 105,26; Mal 3,1; Jes 6,8; Jer 25,4; Matt 11,13; Luk 11,49 osv.), og han ville ikke «at noen skal gå fortapt, men at alle skal nå fram til omvendelse» (2 Pet 3,9).

Historien om det gamle Israel og Judariket er historien om Guds uopphørlige forsøk på å nå frem til sitt frafalne folk med løfter om frelse, om de bare ville omvende seg.

Men på dette sene tidspunktet i Judas historie ble den nåden Gud viste Juda gjennom Jeremias profetiske røsts veiledning og trøst, ikke møtt med ydmykhet, tro og omvendelse, men med latter, hån og spott.

De spottet Guds sendebud, foraktet Guds ord og gjorde narr av profetene hans. Vi i dag ville vel aldri finne på å gjøre noe slikt – eller ville vi det?

HYKLERI

Har du noen gang sett på det andre har gjort før og tenkt: «Hadde det vært meg, ville jeg aldri ha gjort det de gjorde»? Skal vi være ærlige, gjør vi kanskje ikke akkurat det samme, men vi oppfører oss ofte på lignende vis og gjentar de samme feilene mens vi kanskje med viten og vilje gjør oss selv blinde for hva det er vi egentlig gjør. Det var dette prinsippet Jesus tok opp da han sa: «Din hykler! Ta først bjelken ut av ditt eget øye! Da vil du se klart nok til å ta flisen ut av øyet til din bror.» (Matt 7,5)

Les Matt 23,30–35. Hvilket viktig, men smertefullt poeng kommer Jesus med her? Hvilken advarsel rommer hans ord?

I disse versene får vi en følelse av at Jesus hatet fariseernes oppførsel fordi hykleriet deres ble enda verre av at de nektet å forandre seg. Jesus hadde fått nok av fariseernes religion. Han var ferdig med åndelige eliter i lange, flagrende kjortler som ikke var stort mer enn hvitkalkede graver fylt med de døde knokler (Matt 23,27.28). De ville ikke bekjenne eller oppgi sine synder, ikke engang når de ble gjort oppmerksom på dem, ikke engang når Jesus gang på gang ga dem en sjanse til å vende om og bli frelst.

I møte med disse mennene er det ikke rart at Jesus kalte dem «hyklere»! Det lød ofte slik: «Ve dere, skriftlærde og fariseere, dere hyklere!» (se Matt 23,14.15.23.25.27).

Deres liv var preget av at de sa én ting og gjorde noe annet. Slik var deres holdning til profetene. De trodde f.eks. at de hedret troen ved å pynte profetenes graver, men når det gjaldt de viktige tingene, som f.eks. å omvende seg over profetenes ord, nektet de. De ville forbindes med profetenes kraft og patos, men ikke med innholdet i deres budskap. Når de pyntet Guds tjeneres graver og gravkamre, tenkte de med seg selv at de aldri ville ha utgytt Guds sendebuds blod. Men samtidig planla de å drepe en som var mer enn noen profet – selveste Messias.

Hvordan kan vi sørge for at vi ikke i praksis gjør det samme: at vi opptre religiøst utad, mens vårt indre er fullt av opprør, griskhet og hat?

TIL FORMANING FOR OSS

Enda så dystre og triste disse GT-fortellingene er, er det en god grunn til at de er der. De skal lære oss noe om hva som skjer når vi gjør opprør mot Gud.

Les 1 Kor 10,6–12. Hva mener Paulus er grunnen til at Gud inspirerte profetene til å skrive det de skrev i Bibelen?

Her trekker Paulus en rett linje mellom fortid og nåtid, mellom det gamle Israel og menigheten vi tilhører, vi som har tatt imot Jesus som Herre og Frelser (Gal 6,14–16).

Paulus sier at menneskenes tidligere erfaringer med Gud – gode som dårlige – ikke må overses eller ignoreres. Ja, Gud mente det var så viktig at han nedfelte det som eksempler. «De skal lære oss ikke å ha lyst til det onde, slik de hadde» (1 Kor 10,6). Fortiden er med andre ord ofte en prolog til fremtiden. Fortiden er ofte konteksten for det som skjer i dag og i fremtiden.

Gud sier altså at vi ikke er dømt til å gjenta tidligere generasjoners feil hvis vi bare tar hensyn til Skriftens formaninger og de profetiske budskapene som han har sendt oss gjennom profetene. Hvis vi lytter, lærer og retter oss etter det, vil vi få et godt liv og fremgang (2 Krøn 20,20). Noen mener at åndelig velstand er å ha fine hjem, biler, klær og andre materielle goder. Gud lover riktignok å ta seg av våre behov, men han vil også at vår sjel skal ha det godt når vi har det godt på andre måter (3 Joh 2). Men sann og varig åndelig fremgang i kristenlivet avhenger av at man følger Guds budskap.

Gud kaster ikke bort ord. Når han taler, er ordene evige. Deres kraft og virkning tar aldri slutt (Jes 40,8). De er gitt til formaning for oss, «og til oss er de siste tider kommet» (1 Kor 10,11). Hvis det var sant den gang, hvor mye mer bør da ikke disse ordene gjelde for oss i dag?

Når du leser om opprør og vantro i Bibelen, hva kan du da lære av det slik at du ikke gjør noe lignende?

HUN MOTTOK OG GA BUDSKAPENE

Arthur White var Ellen Whites barnebarn og tidligere leder av Ellen G. White Estate. Han anslo at bestemoren fikk hundrevis av syner og profetiske drømmer i løpet av sin levetid. Synene varte fra noen minutter til flere timer og ble iblant observert av store grupper mennesker. I noen tilfeller fikk også hennes skeptikere anledning til å undersøke henne under slike offentlige manifestasjoner.

I likhet med bibelske profeter opplevde White overnaturlige fenomener mens hun hadde syn. I 1868 ga James White en detaljert beskrivelse av hennes tilstand under et syn. Hun var «fullstendig ubevisst om alt som skjedde rundt seg»; hun pustet ikke; musklene ble 'stive' og «leddene fikserte»; bevegelsene og gestene hennes var «frie og grasiøse»; og øynene hennes var åpne. Etter visjonen kunne hun midlertidig miste synet, men det var ikke svekket. Ingen kunne kontrollere når eller hvor lenge hun hadde et syn, for synene kom som regel uventet, også for White selv. (Se James White: *Life Incidents*, s. 271–274.)

Som i bibelsk tid varierte folks reaksjon på budskapene. Noen tok imot Guds råd, andre avviste dem. Som White uttrykte det: «Gud har satt meg til å irettesette sitt folk, og ... ettersom han har lagt en tung byrde på meg, vil han holde dem som får dette budskapet, ansvarlige for hvordan de behandler det ... Jeg har ikke selv valgt dette ubehagelige arbeidet. Det er ikke et arbeid som vil innbringe meg menneskers gunst eller ros ... Jeg vil gjøre hva jeg kan i Frelserens navn og kraft. Jeg skal advare og gi råd, irettesette og oppmuntre slik Guds Ånd tilsier, enten folk vil høre eller la være å høre. Min plikt er ikke å være meg selv til behag, men å gjøre min himmelske Fars vilje, han som har gitt meg min oppgave.» – *Testimonies for the Church*, bd. 4, s. 231, 232.

Det er interessant at mange av dem som avviste hennes profetiske budskap, gjorde det ut fra egen vantro eller personlige uenighet med White, snarere enn på teologisk grunnlag. White var elskverdig mot dem som uttrykte skepsis overfor hennes profetiske gave. Ja, hun gjorde det klart at slike mennesker måtte behandles med «langmodighet og broderkjærlighet ... inntil de finner sitt ståsted og blir overbevist for eller imot». – *Testimonies for the Church*, bd. 1, s. 328.

White var overbevist om at det virkelige beviset på hennes profetiske gave var budskapene Gud gav henne. Hun mente at hvis folk var oppriktige sannhetssøkere, ville de komme til å se at hennes gave var ekte og autentisk. Hun stolte på at Gud ville lede dem i deres søken etter bedre forståelse, men hun skrev også at Gud har gitt oss tilstrekkelig med bevis «til å veie vår tro på sannhetens side». – *Testimonies for the Church*, bd. 4, s. 231.

Du finner mer informasjon på <https://whiteestate.org/absg/7>.

14. november

GUD FØRST – DEL 2

Fortalt av Gina Wahlen

Naum husker godt dagen da han fikk høre at det skulle åpne en adventistskole i hans eget land.

«En bror fra unionen i Jugoslavia kom til menigheten og fortalte om en ny skole. Vi ble så glade!» sier han.

Skolen i Maruševac åpnet i 1969 med 45 elever. «Det var som et mirakel!» forteller Naum. «Vi var første generasjon – ‘forsøkskaninene’. Lærerne leste boken *Education* av Ellen G. White. Utdanningen vi fikk var den beste vi kunne få.»

Skolen var ikke akkreditert, så elevene måtte ta 17 statlige eksamener hvert år. «Det var beinhardt», sier Naum. «Men etter fire år scoret vi høyere enn de offentlige skolene. Vi ble regnet som den beste skolen i hele Jugoslavia.»

Etterpå studerte Naum fransk og latin ved universitetet i Zagreb. Da han var ferdig, fikk han to jobbtillbud:

- Ett fra kommunistregjeringen, med høy status og mange fordeler.
- Ett fra adventistskolen i Maruševac.

Slik svarte han myndighetene:

«Dere vet at jeg er adventist. Jeg går i kirken hver sabbat. Hvorfor tilbyr dere meg denne stillingen?»

Svaret var uventet: «Vi trenger ærlige folk i politikken. De er sjeldne. Vi trenger folk med prinsipper.»

Naum takket – men sa: «Jeg har allerede takket ja til jobben ved skolen.»

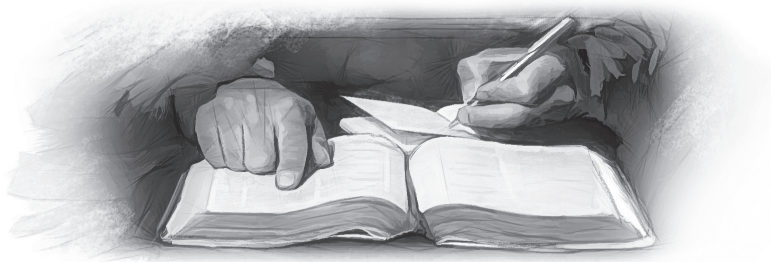
I mange år underviste han ved Maruševac – ikke bare i språk, men i evige verdier.

«Gud og frelse – det var det første jeg ville lære elevene. Så kommer kunnskap og ansvar. Livet er alvor. Vi leker ikke.»

I dag kommer de fleste elevene fra ikke-adventistiske – til og med ateistiske – hjem. «Skolen er et misjonsfelt», sier Naum. «Hvor ellers i verden får du samle 200 ikke-adventister som lærer om Gud – hver kveld, hver sabbat, hver dag?»

I 2017 bidro sabbatsskolens misjonskollekt til å bygge et etterlengtet internat ved Maruševac. Dette kvartalet går gaven til en ny adventistkirke i Zagreb – etter at den gamle ble ødelagt av jordskjelv i 2020. Den nye kirken blir et senter for tro, fellesskap og innflytelse i hovedstaden.

Tolkning av profetiske skrifter

Ukens tekster:

Matt 5,17–48; 1 Kor 16,20; Matt 4,1–11; Luk 10,25–28; 24,25–27.44–49.

Ukens vers:

Og han begynte å utlegge for dem det som står om ham i alle skriftene, helt fra Moses av og hos alle profetene (Luk 24,27).

Etter korsfestelsen og oppstandelsen viste Jesus seg for to bedrøvede disipler som sa: «Og vi som hadde håpet at det var han som skulle befri Israel!» (Luk 24,21). Disiplene hadde forventet at Messias skulle frelse jødene fra romersk okkupasjon. Forventningen og skuffelsen skyldtes en ensidig tolkning av GTs messianske profetier.

Kristus oppklarte misforståelsen for de to disiplene da han ga dem en bredere forståelse av Skriften (Luk 24,25–27). Kristi tolkning av Skriften åpnet øynene deres og fikk det til å brenne i hjertet (Luk 24,31.32). Senere viste Jesus seg også for en større gruppe disipler i Jerusalem. Da «åpnet han deres forstand så de kunne forstå skriftene» (Luk 24,45; se også 24,33.36.44–49).

Disse hendelsene understreker de positive resultatene av en riktig forståelse av profetiske skrifter. En feil forståelse av profetier kan bli åndelig katastrofalt.

BIBELN ER SIN EGEN TOLK

Vår tolkning av Skriften påvirkes i høy grad av våre antakelser. De som bare ser Bibelen som en samling gamle tekster, ser ikke helheten. Men tar vi hensyn til prinsippet om at «Hvert skrift er innblåst av Gud og nyttig» (2 Tim 3,16), kan vi forstå Bibelens fundamentale enhet og la den tolke seg selv.

Les Matt 5,17–48. Hvordan forklarte Jesus GTs lære som nevnes her?

En overfladisk lesning av Matteus 5,17–48 kan få en til å tro at Jesus erstattet GTs undervisning med sin egen nye lære. Men en nøyere lesning viser at Jesus utvider GTs dypt åndelige dimensjoner. I så måte oppfylte han løftet i Jeremia 31,31–33 om at Guds lov ville bli lagt i sinnet og skrevet på hans folks hjerter under den nye pakt (jf. Hebr 8,8–10; 10,16).

Noen ganger gis tolkningen av et bestemt skriftsted i den samme boken som skriftstedet står i. I Daniel 2 finner vi f.eks. beskrivelsen av kong Nebukadnesars mystiske drøm (Dan 2,31–35) etterfulgt av tolkningen av drømmen (2,36–45). På samme måte har vi lignelsen om såmannen (Matt 13,1–9) og deretter tolkningen av den (Matt 13,18–23).

Iblant står en senere profet for tolkningen av et budskap. F.eks. bekrefter 2 Krøn 36,22.23 oppfyllelsen av profetien om de 70 årene som ble forutsagt i Jeremia 25,11.12 og 29,10. Mange GT-typer ble imidlertid oppfylt i Kristus, og mange GT-tekster blir tolket i NT.

«GT er evangeliet i bilder og symboler. NT er substansen. Det ene er like vesentlig som det andre.» – White: *Selected Messages*, bok 2, s. 104. NT gir faktisk den inspirerte tolkningen av GT.

Hvorfor er det viktig å være seg sine antakelser bevisst når vi studerer Bibelen? Hvorfor må vår viktigste antakelse være at vi stoler på den som Guds ord og at det er den som skal dømme oss, ikke vi den?

DEN HISTORISK-KULTURELLE KONTEKSTEN

Les Jes 65,17–20. Hva betyr det at i den nye himmel og på den nye jord er den ung som «dør hundre år gammel»? (Jes 65,20)

Tar man Jes 65,20 ut av sin historiske kontekst, kan man fort tro at det skal finnes død og syndere i den nye himmel og på den nye jord. Men det strider mot løftene i Jesaja om at de rettferdige døde skal stå opp igjen (Jes 26,19) og at det ikke lenger skal være død og sorg (Jes 25,8; 65,19).

Jes 65,20 er åpenbart symbolsk. Hvilket barn er 100 år gammelt? Når vi i stedet leser Jes 65,17–20 i sin historiske kontekst, ser vi at verset på poetisk vis peker på den velsignelsen nasjonen Israel ville få, men bare hvis de var tro mot paktens bestemmelser (jf. 5 Mos 28). Slik Jesus i Matteus 24 knyttet mer nært forestående hendelser sammen med senere, gjør Jesaja det samme her og viser at det som ville skje nå, ville være en forløper for den nye himmel og den nye jord.

Hos Jesaja ligger nyskapelsen ikke helt i fremtiden. Den har plutselig trådt inn i nåtiden gjennom Guds frelse og tilgivelse. Verset kunngjør at Gud allerede nå, i Israels nåværende eksistens, er i ferd med å beseire døden. Denne tanken kommer til uttrykk gjennom løftet om lang levetid og avskaffelse av barnedødelighet (Jes 65,20). Alt dette er bare et forvarsel om det som en gang skal komme.

Les 1 Kor 16,20. Hvordan kan denne teksten anvendes på vår tid og kultur?

I den greske kulturen på NTs tid ble en hilsen mellom slektninger og nære venner ledsaget av et kyss. Paulus skriver om denne varme og kjærlige hilsen blant de kristne i Romerne 16,16; 1. Korinter 16,20; 2. Korinter 13,12 og 1. Tessaloniker 5,26. Av sammenhengen kan vi trekke ut det bibelske prinsippet om å hilse varmt på de troende og få dem til å føle seg som en del av Guds familie. I noen kulturer er det upassende å kysse, mens et håndtrykk, en klem eller et bukk er mer kulturelt akseptabelt. Men uavhengig av det kulturelle uttrykket oppfordrer Paulus oss til å sørge for at folk føler seg godtatt og elsket på menighetens møter.

LITTERÆR SAMMENHENG

En populær predikanthistorie handler om en mann som hadde alvorlige problemer og ville vite Guds vilje for seg selv. Han åpnet Bibelen og pekte på måfå på Matteus 27,5, der det står: «Og han [Judas] gikk bort og hengte seg.» Han ble forfjamset og gjentok forsøket for å få et mer oppløftende budskap og fikk fingeren til å hvile på Luk 10,37: «Da sa Jesus: 'Gå du og gjør som han.'» Begge versene er fra Bibelen, men de må ses i sin sammenheng.

Mange forvrengninger av Bibelens budskap skyldes at folk river tekster ut av sin sammenheng. Dermed kan Skriften bli tolket på mange merkelige måter.

Les 1 Mos 3,1–5 og Matt 4,1–11. Hvordan fikk Satan fordreid Guds ord ved å ta dem ut av sin sammenheng?

Noen forvrenger Bibelens budskap i ren uvitenhet fordi de ikke vet bedre. Men andre gjør det med overlegg, slik Satan gjorde i de to tekstene ovenfor. Uansett hva motivet er, blir resultatet alltid skadelig.

I Edens hage (1 Mos 3,1–5; jf. Åp 12,9) viste Satan seg som en tiltrekkende og nysgjerrig slange som kunne tale menneskespråk. Satan tok Guds ord ut av deres opprinnelige sammenheng og ga dem først en generell tolkning og deretter sin egen bedragerske tolkning.

Da Den hellige ånd førte Jesus ut i ørkenen (Matt 4,1–11; Luk 4,1–13), «kom Satan som en lysets engel for å forføre Kristus i fristelsens ørken». – White i *The Advent Review and Sabbath Herald*, 18. desember 1888. I sin dialog med Kristus feilsiterte Satan Sal 91,11.12 og antydte at Gud også ville beskytte dem som med overlegg utsetter seg for farlige situasjoner.

Opplevelsene i Edens hage og fristelsen i ørkenen bekrefter at den store konflikten er en realitet og dreier seg om tolkningen av Guds ord, både det talte og det skrevne. De bør hjelpe oss å innse hvor viktig det er at vår forståelse av bibeltekster er tro mot konteksten.

Hvorfor må vi motstå fristelsen til å trekke tekster ut av sin sammenheng for å prøve å bevise noe, uansett hvor riktig det vi sier er?

TEKSTENS BETYDNING

Alle kristne burde forstå Bibelen selv. Bibelen er klar nok til at alle kan forstå veien til frelse, men samtidig kompleks nok til å utfordre selv de skarpeste. Skriften er et uendelig skattkammer av frelsende innsikt som aldri helt kan uttømmes.

Les Luk 10,25–28. Noen sier Bibelen ikke trenger noen tolkning. Hvorfor spurte Jesus da den lovkyndige: «Hva står skrevet i loven?» ... «Hvordan leser du?» (Luk 10,26)?

Når vi skal forstå en tekst, må vi først forstå ordene som er brukt. Deretter bør vi, i den grad det er mulig, vurdere hvordan de er brukt i den litterære sammenhengen de står i, og i den overordnede bibelske konteksten, og også i den historisk-kulturelle konteksten. Til slutt bør våre konklusjoner være i harmoni med Skriftens øvrige lære. En sammenlikning av parallelle skriftsteder – slik det ofte gjøres med de fire evangeliene – kan utdype vår forståelse.

Sammenlign Matt 5,43–48 med Luk 6,27–36. Hvordan kan sammenhengen i Matt 5,43–48 og parallellteksten Luk 6,36 gi oss en bedre forståelse av hva «fullkommen» betyr i Matt 5,48?

Et av de viktigste kjennetegnene ved en trofast tolker av Skriften er en kombinasjon av grundighet og ydmykhet. Husk at ingen av oss eier sannheten; vi ser alle gjennom et dunkelt glass.

Vi bør strebe etter en sunn lære (2 Tim 4,1–5). Et viktig prinsipp er å fokusere på det vi forstår, det som er klart, og bygge videre på det. Over tid vil det i mange tilfeller gi oss forståelse for ting som kanskje ikke er klart i dag. Vi vil alltid ha ubesvarte spørsmål her i livet.

Tenk på en gang du ikke forsto noe som plaget deg veldig, men som du fikk forklart senere. Hvordan kan dette hjelpe deg til å stole på Gud når det gjelder det i hans ord som du ennå ikke forstår?

UTLEGGELSE AV BIBELEN

Bibelstudium bør ha to mål: åndelig vekst og å lede andre til et frelsende forhold til Jesus. Jesus sier den sanne kristne er en som Den hellige ånd leder «til hele sannheten» (Joh 16,13), som lever «av hvert ord som kommer fra Guds munn» (Matt 4,4) og lærer andre «alt det» han har befalt oss (Matt 28,20).

Les Luk 4,16–30 og 24,25–27.44–49. Hva kan vi lære av måten Jesus forklarer Skriftene på her?

Jesus var, er og vil alltid være «veien, sannheten og livet» (Joh 14,6). Likevel var hans forkynnelse forankret i Skriften. f.eks. står det i Mark 1,14.15: «Etter at Johannes var blitt fengslet, kom Jesus til Galilea og forkynte Guds evangelium og sa: 'Tiden er inne, Guds rike er kommet nær.'» Tiden pekte åpenbart mot Dan 9,24–27. I Bergprekenen (Matt 5–7) siterte han 2 Mos 20,13.14 (Matt 5,21.27). I Lukas 4 siterte han Jesaja 61,1.2. Jesus var en tvers igjennom bibelsk forkynner.

Et annet eksempel er Apostlenes gjerninger 8, som forteller at den etiopiske evnukken hadde «vært i Jerusalem for å tilbe» (Apg 8,27). Det vil si at han var kjent med jødernes religion og iallfall noen av dens seremonier. Han eide sågar et eksemplar av Jesaja-boken, som han leste flittig i på hjemreisen. Likevel forsto han ikke profetien om den syndbærende tjeneren, så han ville at noen skulle forklare den for ham.

Vi kan lære noe viktig av dette. For det første er det ikke alltid at det å bare lese et skriftsted gir en dypere forståelse av det. For det andre kan og bør vi lære av hverandre i studiet av Skriften. For det tredje plikter vi å dele Bibelens budskap med andre.

Filips utlegning av Jesaja-boken og andre skriftsteder i GT førte evnukken til å la seg døpe (Apg 8,35–39; jf. Sal 51,14). Vår utlegging av Skriften bør tjene samme formål (se Joh 17,17).

Hvorfor må vi alltid vite hva vi tror, selv om vi må ha hjelp til å forstå tekster en gang i blant?

Å LESE ELLEN G. WHITE

Hvordan skal vi forstå Ellen G. White? Her er noen retningslinjer for å forstå og anvende skriftene hennes riktig.

1) Begynn med bønn, en positiv holdning og et åpent sinn, ikke med tvil. Våre tanker er som et filter som farger alt vi hører, leser og ser. Vi trenger at Den hellige ånd styrer våre tanker. Som White skrev: «Hvis du gransker Skriften for å få bekreftet dine egne meninger, kommer du aldri frem til sannheten. Gransk for å lære hva Herren sier.» – *Christ's Object Lessons*, s. 112. Det samme gjelder hennes skrifter.

2) Tenk på sammenhengen det du leser står i. Mange har ofte basert sin forståelse av Whites skrifter på et enkelt utsagn eller et utdrag av et avsnitt tatt ut av dets opprinnelige historiske eller litterære sammenheng. White skrev at «tid og sted må tas i betraktning». – *Selected Messages*, bok 1, s. 57. Den uheldige vanen med å se bort fra sammenhengen har skapt, og skaper fortsatt, mange problemer for enkelte menighetsmedlemmer.

3) Ha fokus på prinsippene. Hva er hovedsaken(e) White legger vekt på i en bestemt tekst? I 1894 skrev hun f.eks. til menighetsmedlemmer i Battle Creek i Michigan og fordømte kjøp av sykler (se *Testimonies for the Church*, bd. 8, s. 50–53). Prinsippet hun forfektet, var god forvaltning av gudgitte ressurser, som f.eks. penger (den gang var sykler veldig dyre).

4) Studer alt White skrev om et tema. Se uklare utsagn i lys av hennes generelle lære om emnet. White beklaget misbruk av hennes skrifter: «Mye av det som gir seg ut for å være et budskap fra søster White, tjener til å gi et feilaktig bilde av henne, slik at hun fremstilles som om hun går inn for ting som ikke stemmer med hennes syn.» – *Selected Messages*, bok 1, s. 44.

5) Sjekk at White faktisk har sagt det. Mange utsagn blir feilaktig tilskrevet White. Se etter en kildehenvisning. Når vi vet hvor det står, kan vi undersøke det ved hjelp av de riktige prinsippene.

Whites profetiske skrifter er en stor gave. Det er viktig at vi leser disse skriftene riktig, for de kan være – og er – til velsignelse for millioner av mennesker. Det er trist når de blir misbrukt og misforstått.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/8>.

21. november

TENN FLAMMEN – ELMER E. ANDROSS OG ADVENTISMENS VEKST I ENGLAND

Fortalt av Adventist Mission

Mot slutten av 1800-tallet sto adventistkirken overfor store utfordringer. Pionerene døde. Uenighet truet fellesskapet. Institusjoner brant ned. Men midt i kaoset vokste en ny generasjon ledere frem – med ny glød.

En av dem var Elmer Ellsworth Andross.

Født i Minnesota i 1868, drømte han om rikdom og politisk karriere. Han studerte jus – men ble kalt til evangeliet. Han la bort ambisjonene og valgte misjonens vei.

I 1899 fikk han en dristig invitasjon: å ta adventistbudskapet til England. Det var økonomisk risikabelt. Misjonsstyret kunne ikke garantere støtte. Men Elmer og kona Sophie reiste – i tro – og kom til Liverpool fulle av håp.

Og håpet bar frukt.

I Liverpool organiserte han en ny menighet med 40 medlemmer. Våren 1900 talte han i Midlands – og snart i Birmingham. Innen juli hadde 16 begynt å holde sabbaten. I oktober skrev han: «Omtrent 30 personer har lovet å holde sabbaten. Jeg har aldri sett folk som gleder seg mer over sannheten. Englene har virkelig gått foran oss.»

I 1902 ble han valgt til president for North England Conference. Under hans ledelse doblet medlemsantallet seg, og antall menigheter økte fra seks til sytten. Han plantet kirker i Nottingham og Derby – og døpte nye medlemmer.

I 1905 ble han leder for British Union Conference. Han styrket økonomien så mye at han kunne si: «Hvis veksten fortsetter, trenger vi snart ikke støtte fra General Conference.»

Han etablerte hovedkontoret i Stanborough Park i 1907, og støttet opprettelsen av institusjoner for publisering, utdanning og helse – viktige bygggesteiner for bærekraftig misjon.

I løpet av tre år økte medlemsantallet med 42 prosent. Antall organiserte menigheter vokste fra 31 til 52.

I 1908 måtte familien returnere til USA på grunn av sykdom. Men arven etter Andross lever videre.

Det som startet i telt og leide lokaler, ble til en strukturert og levende bevegelse – klar for det 20. århundre.

Elmer E. Andross var mer enn en administrator. Han var en pioner med pastorhjerter. Hans år i England viser hva tro, offer og visjon kan utrette. Gjennom ham brant adventistflammen sterkt over britiske kyster – og den lyser fortsatt.

Å prøve profetene

Ukens tekster:

Dan 10,7–19; 5 Mos 13,1–5; Jes 8,20; Joh 11,25; Apg 15,36–39; Jer 28,9.15–17.

Ukens vers:

Mine kjære, tro ikke enhver ånd! Prøv åndene om de er av Gud! For det er gått mange falske profeter ut i verden. (1 Joh 4,1)

En ekte diamant er noe av det mest verdifulle som finnes. Man kan få mange ting til å se nesten ut som diamanter, enda de er verdiløse. Så hvordan kan man vite om en diamant er ekte eller falsk? Det beste er å teste den. Noen tester kan gjøres hjemme med enkel verktøy. Andre krever ekspertise. De fleste testene er ikke avgjørende hver for seg, men hvis en diamant består flere tester, kan man være sikker på at den er ekte.

En diamant er et av verdens sterkeste materialer. Noe av diamantens styrke ligger i dens evne til å tåle høy temperatur og store temperatursvingninger. For å teste en diamant kan man varme den opp med en lighter og deretter slippe den ned i kaldt vann. En ekte diamant tar ikke skade, men en falsk diamant går trolig i stykker.

Profetisk gave er mer verdifull enn noen diamant, men når noen sier de har denne gaven, bør man ikke bare ta det for god fisk. Påstanden må testes. Denne uken skal vi se på bibelske profeter for å finne ut hvilke bibelske prinsipper som ble brukt for å teste om de var ekte.

DET OVERNATURLIGES ROLLE

Under utvandringen fra Egypt talte Herren til sitt folk om den profetiske gaven og sa: «Hør mine ord! Er det en profet hos dere? I syn gir jeg meg til kjenne for ham, i drømmer taler jeg til ham.» (4 Mos 12,6)

Et profetisk budskap og kall innebærer ofte det overnaturlige. Det er mer enn bare en følelse eller en tanke en person måtte ha. En profet får direkte budskap fra Gud, ofte i drømmer eller syner (Dan 8,1; Jes 1,1; Apg 9,10 osv.) som kan være ledsaget av påfallende fysiske fenomener.

Nevn noen av de fysiske fenomenene Daniel opplevde når han hadde et syn. Se Dan 10,7–19.

Daniel ble avmektig da han fikk synet. Da var han helt avhengig av Gud gjennom hele opplevelsen. De som var sammen med ham, fikk ikke noe syn, men Guds nærvær var så sterkt at de flyktet i redsel og gjemte seg. Likevel bruker Gud fysiske fenomener for å rette oppmerksomheten mot en profet slik at folk skal legge merke til det profetiske budskapet.

Hva lærer 5. Mosebok 13,1–5 om den profetiske gaven?

Synlige fenomener viser at en overnaturlig kraft er i virksomhet, men det betyr ikke nødvendigvis at den som opplever fenomenene, er inspirert av Gud. Satan kan også vise overnaturlige tegn. Ett enkelt bevis kan ikke bekrefte en profetisk tjeneste. Foruten fysiske fenomener må profeter prøves. Overnaturlige manifestasjoner er ikke en test på den sanne profetiske gaven. Alle de bibelske prøvene på en profet må være til stede for at vi skal kunne anse noen som Guds budbringer. Historien er jo full av falske profeter (se Matt 7,15).

I noen kulturer er overnaturlige hendelser vanligere enn i andre. Men hvorfor må vi være forsiktige når vi prøver å finne ut om noe overnaturlig faktisk er fra Gud?

I SAMSVAR MED BIBELEN

Selv om vi mennesker ofte motsier oss selv og er uærlige, lyver ikke Gud (se 4 Mos 23,19). Slik er de profetiske budskapene han gir gjennom profetene, også konse-kvente. Hans uforanderlige trofasthet fremgår av de profetiske budskapene han gir.

Les Jes 8,20. Hvilket vesentlig poeng fremhever han?

Bibelen er alltid målestokken for enhver påstand om inspirasjon. Profeter må prøves ved å sammenligne det de sier med Bibelen. En sann profet vil aldri motsi, bagatel-lisere eller avlede oppmerksomheten fra Bibelens sannhet. Derfor er kjennskap til Skriften så viktig for dem som vil følge Gud og ikke la seg forføre av falske lærere eller falske profeter.

I bibelsk tid fremhevet og henviste senere profeter ofte til tidligere profetiske skrifter som standard for sin egen profetiske tjeneste. Senere bibelske profeter gir ytterligere innblikk i Guds planer og veien til frelse, men de motsier ikke grunnleg-gende prinsipper og begreper som Gud allerede har gitt.

Hva lærer 2 Pet 1,19–21; Rom 15,4 og Jak 1,17 om Gud og de profetiske budskapene han har gitt gjennom tidene?

GTs grunnlag for å forstå frelsesplanen ble lagt i den første profetien Gud selv ga, i 1 Mos 3,15. Offersystemet illustrerte planen, men detaljene om hvordan Guds Lam, Jesus Kristus, skulle komme, leve og dø for oss mennesker, ble trinnvis tydelig-gjort i senere profetier. Bibelen viser at Gud åpenbarer sin sannhet når hans folk er i stand til å forstå den. Dette gjør at kunnskapen om sannheten utdypes for hver ny generasjon. Det er dette som menes med ideen om «progressiv sannhet». Det vil si at en senere generasjon ofte får en dypere forståelse av Guds sannhet enn en tidligere generasjon.

Det er imidlertid en ting som ikke kan understrekes nok: nye åpenbaringer av sannheten vil aldri være i strid med den sannheten Gud tidligere har gitt.

KRISTI INKARNASJON

Ifølge 1 Joh 4,1–3 vil prøven på om man tror på Jesu inkarnasjon raskt utelukke dem som hevder å være profeter fra andre store verdensreligioner, eller dem som hevder å ha kontakt med ånderverdenen uten å tilhøre noen bestemt religion. Hvis en person ikke bekjenner at Jesus Kristus «er kommet i kjøtt», er vedkommende «ikke av Gud» (1 Joh 4,3).

Da Johannes skrev dette, tenkte han på falske lærere som sa at Jesus ikke var et menneske, men bare så ut som et menneske. Testen går imidlertid lenger enn det. Den sier ikke bare at en profet må være enig i at Jesus var en virkelig person som levde på jorden. De fleste kristne tror dette om Jesus. Johannes tok opp et helt spesifikt tema på den tiden, men selv om Johannes' profetiske ord var nødvendige i en bestemt situasjon, inneholder de likevel viktige sannheter også for senere generasjoner.

Hva sier disse versene om Jesus? Joh 3,16; 2 Kor 5,21; Joh 11,25; Hebr 4,14–15; Joh 14,1–3.

Ekte profeter må tro at Jesus var Gud i menneskeskikkelse, men likevel et virkelig menneske. De må også tro på hele sannheten om Jesus – hans oppdrag, hans syndfrie liv, hans soningsdød, oppstandelse og prestetjeneste i himmelen, samt hans gjenkomst. Dette er mer enn en intellektuell erkjennelse av at Jesus har levd på jorden. Han må være sentrum i profetens lære, og ikke bare en slags tilføyelse. Profetens budskap bør lede mennesker til et frelsende forhold til Jesus.

Det profetiske ordet som er inspirert av Den hellige ånd, er Guds søkelys som fordriver mørket i oss inntil Jesus, Morgenstjernen, bryter frem i våre hjerter, og den profetiske gaven forener oss med ham og viser oss hele tiden til ham.

Profeter som løfter opp Jesus, forsøker ikke å skape sin egen tilhengerskare eller markedsføre seg selv (Apg 4,12). De er villige til å tjene og ikke utnytte dem de er sendt til. Som vi skal se i morgen, var Guds profeter også bare mennesker og syndere som trengte evangeliet.

Jesus, som var Gud fullt og helt, døde som vår stedfortreder og bar straffen for våre synder. Hvorfor er en forståelse av dette så sentralt for vår tro? Hva mister vi hvis vi mister denne læren?

POSITIVE FRUKTER

I Bergprekenen (Matt 5–7) skisserte Jesus grunnlaget for den kristne kirke. Det ser ut som profetisk tjeneste er en del av grunnlaget. Jesus advarte jo mot falske profeter og sa: «Derfor skal dere kjenne dem på fruktene» (Matt 7,20).

Fruktene kan bare bedømmes over tid. Ved å se på en profets karakter og resultatene av budskapet, kan vi se om profeten leder andre til Gud eller bort fra ham.

Les Jona 1,1–3; Apg 15,36–39; og Gal 2,11–14. Hva lærer vi om profeter her?

Det å være profet gjør ikke en person feilfri. De bibelske eksemplene med Jona, Paulus og til og med Peter viser at de hadde feil og mangler. Gud alene er feilfri, ikke hans sendebud. Profeter har svakheter som alle andre, men det må være en klar tendens til at livet er rettet mot Gud, og profetene må ikke undergrave tjenesten ved å leve i strid med budskapet de forkynner.

Ingen profet følger Jesu eksempel til punkt og prikke, men en sann profet forplikter seg på Guds rikes prinsipper og livsstil (Matt 7,16–20). Den som utgir seg for å være Guds sendebud, men som lever stikk i strid med det budskapet han eller hun overbringer, må betraktes med skepsis.

Det er vanskelig å være profet, men mange profeter har vist «god frukt» i sin tjeneste. Moses ledet f.eks. israelittene gjennom ørkenen på en god måte (5 Mos 34,10–12). Haggais trofasthet oppmuntret folket i Juda til å starte gjenoppbyggingen av det andre tempelet, som hadde ligget nede i 19 år (Hag 1,12). Jesajas ukuelige virke tjente fire konger i Juda, ledet dem gjennom en turbulent periode og pekte frem mot Messias (Jes 39,5.6; 53,4–6). Vi må ikke glemme Daniels dyptfølte bekjennelse (Dan 9,15) eller Jeremias tårefylte innsats (Jer 9,1). Til tross for at de ofte ble forfulgt og mishandlet, viste profetene alltid en sann kjærlighet til ham og hans folk, og det er kjennetegnet på en fruktbar tjeneste.

Hvor ofte har Guds menn og kvinner skuffet deg med sine handlinger eller karakterfeil? Hva kan du lære av det?

OPPFYLTE PROFETIER

Folk tenker ofte på en profet som en som forutsier fremtiden, men dette er bare én side av profetens virke. Profetens virksomhet består av mye mer. Profeter leder mennesker tilbake til Guds ord og gir råd, advarsler og oppmuntring.

Hvorfor forutsier profeter fremtiden i tillegg til å hjelpe folk å kjenne til og forberede seg på fremtidige hendelser? Se Jer 28,9.15–17.

Oppfylte spådommer er en annen måte å teste en profet på. En sann profets forutsigelser bør skje som profetert: «Hvis profeten taler i Herrens navn, men det han forkynner, ikke skjer og ordet ikke går i oppfyllelse, da er dette et ord som ikke kommer fra Herren. Profeten har talt det egenrådige. Du skal ikke være redd for ham!» (5 Mos 18,22) Testen kan være vanskelig i praksis fordi noen profetier er betinget og vil kanskje bare gå i oppfyllelse slik profeten har forutsagt dersom betingelsene blir oppfylt.

Vi ser dette prinsippet i Jona og advarselen til Ninive. Jonas preken virker ganske kort og kontant: «Ennå førti dager, og så skal Ninive bli ødelagt!» (Jon 3,4). Men det gikk ikke som han hadde sagt. Hvorfor ikke?

Les Jer 18,7–10. Hva lærer dette oss om betinget profeti?

Betingede profetier er profetier som avhenger av hvordan folk tar budskapet fra Gud. Hvis folket endrer holdning og oppførsel, kan den forutsagte hendelsen utebli. Folket i Ninive tok Jonas spådom til seg og endret atferd, og Gud ødela dem ikke (Jon 3,10). Da senere generasjoner glemte denne profetiske advarselen, og Ninive igjen ble et ondt og grusomt sted, ødela Gud det. Gud kjenner fremtiden, det gjør ikke vi. Våre valg avgjør i stor grad vår fremtidige virkelighet.

Hvorfor er det viktig å forstå prinsippet om betingede profetier? Hvordan kan dette gi oss økt innsikt i Bibelens sannhet?

«SMAK OG SE»

Syvendedagsadventistenes aksept av Ellen G. Whites profetiske gave har fra første stund stått overfor lignende utfordringer som mange av Bibelens profeter. Etter Whites første syn i desember 1844 tvilte noen på hennes profetiske påstander. Dette førte til at sabbatsholdende adventister (senere syvendedagsadventister) utviklet argumenter til støtte for Whites profetiske gave.

For det første ga de en teologisk begrunnelse for at profetiens gave skal vare til tidenes ende. De hevdet at Bibelen støtter en moderne utfoldelse av profetiens gave. Ut fra Joel 3, Åpenbaringen 12,17 og andre skriftsteder skulle den profetiske gaven være synlig i «de siste dager» og bli et «kjennetegn» på Guds folk i endetiden. (Se Gerhard Pfandl: «The Gift of Prophecy and God's Remnant Church» i *The Gift of Prophecy*, kap. 4.)

For det andre bemerket adventistene tidlig at Whites gave hadde en positiv innflytelse på de troende. F.eks. bidro hennes profetiske innsikt til å forene dem som deltok på sabbatskonferansene på slutten av 1840-tallet, da de var uenige om Bibelens doktriner. Hennes gave fortsatte å bære «god frukt» i tiårene som fulgte, og hennes skrifter har fortsatt stor innflytelse på syvendedagsadventistenes trosfellesskap.

Et tredje argument til forsvar for White knytter seg til de overnaturlige sidene av hennes visjonære opplevelser. Som tidligere nevnt, viste White overnaturlige manifestasjoner mens hun hadde visjoner – hun fortalte f.eks. om fakta og omstendigheter hun ikke kjente til, avslørte fremtidige hendelser, viste overnaturlig styrke og var ikke i stand til å kontrollere eller påvirke tidspunktet for sine visjoner.

Dagens syvendedagsadventister fremhever fortsatt disse argumentene for gyldigheten av Whites gave. Argumentene er gode, men en personlig erfaring med Whites skrifter er et sterkt «bevis» på gaven. Som salmisten David sa: «Smak og se at Herren er god» (Sal 34,9). Det er bare når vi leser Whites skrifter under bønn at vi kan vurdere hennes påstander om å være profet.

Begynn med det lille, men populære verket *Steps to Christ*. Deretter kan du følge opp med fembindsserien *Conflict of the Ages*, som følger temaet om den store konflikten fra 1. Mosebok til Johannes' åpenbaring. Skriftene hennes er tilgjengelige i papirutgave og i elektronisk format (se EGWWritings.org).

[O.a.: Ellen White og hennes samtidige regnet serien *Conflict of the Ages* bare for inspirerende lesning. De inspirerte skriftene var *Testimonies*. Se kap. 2 av Eric Anderson: *Reclaiming the Prophet* (norsk utgave: Gjenoppdagelsen av profeten).]

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/9>.

28. november

ENDELIG MISJONÆR!

Fortalt av Grace Nkeshimana

Jeg begynte å lete etter muligheter for å tjene som frivillig i utlandet da jeg bare var seksten år gammel. Tanken på å undervise som misjonær i et annet land var veldig spennende for meg – selv om jeg visste at det nok lå noen år frem i tiden.

Jeg elsket å lese utlysningene på Adventist Volunteer Service-nettsiden og forestille meg hvordan det ville være å undervise i et fremmed land.

Men da jeg begynte på universitetet, glemte jeg alt om det. Fokus skiftet til karriere og fremtid – og misjon ble ikke prioritert.

Likevel tok jeg en pause fra siste studieår og dro til India i én måned for å gjøre misjonsarbeid. Det var en fantastisk opplevelse – men jeg var fortsatt sikker på at langtidsmisjon ikke var en del av planen.

Da jeg var 22 og søkte på jobb, innså jeg at drømmejobben min måtte gi nok fritid til å kunne være aktiv i menigheten. Jeg ønsket å bidra mer i lokalmiljøet. Og da slo det meg: *Jeg beskriver jo egentlig en AVS-utlysning!*

Jeg søkte på en undervisningsstilling ved Malang Adventist Academy i Indonesia. Søknaden ble godkjent – og én dag etter at jeg fylte 23, reiste jeg fra Manchester til Malang.

Det er det beste «gaven» jeg noen gang har gitt meg selv.

Året i Indonesia var utfordrende – på den beste måten. Det var opp- og nedturer, men tiden ved Malang Adventist Academy ble det beste året i mitt liv.

Skolen tar imot elever fra ulike trosretninger og gjør en reell forskjell. En av elevene mine, som kom fra en søndagsmenighet, ble døpt som adventist etter sitt år på skolen. En muslimsk elev meldte seg til speiderleir – selv om han visste at det ville bli mange gudstjenester. Han deltok med glede.

Jeg fikk dele min tro, lede andakter og oppmuntre elevene til å be. Jeg lærte mye – om meg selv og om Gud. Kollegene og menigheten tok imot meg med kjærlighet fra første dag. Malang vil alltid føles som et annet hjem.

Hvis du vurderer misjon, anbefaler jeg varmt å søke via AVS. Forberedelseskurset er en fantastisk ressurs og hjelper deg å bli klar til det som venter.

Les mer på ted.adventist.org/news/a-missionary-at-last

Profetisk autoritet og relevans

Ukens tekster:

2 Mos 4,10–16; Luk 8,22–25; Joh 3,1–10; Apg 16,25–34; 1 Kor 5,1–5; Luk 7,28.

Ukens vers:

For Guds ord er levende og virkekraftig og skarpere enn noe tveegget sverd. Det trenger igjennom til det kløver sjel og ånd, marg og bein, og dømmer hjertets tanker og planer. (Hebr 4,12)

Den 9. november 1989 ble Günter Schabowskis uttalelse på direktesendt TV i det kommunistiske Øst-Tyskland startskuddet for Berlinmurens fall. Som Øst-Tysklands pressetalsmann forkludret Schabowski en uttalelse under den TV-sendte pressekonferansen. I stedet for å kunngjøre at østtyskere *kanskje* kunne få lov til å besøke Vest-Europa etter en langdryg og omstendelig prosess med å skaffe visum, sa han ganske enkelt at østtyskere *ville* få besøke Vest-Europa. Da en reporter spurte når endringen ville tre i kraft, sa Schabowski: «Så vidt jeg vet, trer dette i kraft ... umiddelbart, uten ventetid.» Få minutter senere begynte folk å strømme mot grensepostene og forlangte å bli sluppet gjennom slik myndighetene hadde varslet.

Mennesker har ofte fått delegert myndighet til å tale på vegne av et selskap eller et land. Men hva med dem som taler for Gud? Denne uken skal vi se på hvilken autoritet bibelske profeter har, og hvilken autoritet, om noen, profeter som aldri har skrevet en bok i Bibelen har, som profeten Natan, døperen Johannes og Ellen G. White.

FORMIDLER AV GUDS AUTORITET

Ville du ikke ha valgt en du stolte på før du ga dem lov til å tale på vegne av deg? Det ville være viktig at han eller hun kjente ditt syn og ga tydelig uttrykk for det.

Les 2 Mos 2,11–15; 3,1–3.10–13. Hvordan forberedte Moses' tid som gjeter ham på å være talerør for Gud?

Moses hadde brukt de første 40 år av sitt liv på den beste utdannelsen Egypt kunne gi, men det gjorde ham ikke til Guds sendebud. Han måtte bruke de neste 40 årene i ødemarken som gjeter, fri for verdens distraksjoner. Han måtte så å si legge av seg mye av det han hadde lært som prins. Før han kunne samarbeide om å frigjøre Israel, måtte han bli kjent med den Gud han skulle tale for.

Les 2 Mos 4,10–16. Hva kan samtalen si oss om profetenes kall og virke?

Moses ble bedt om å spille Guds rolle, og Aron fikk rollen som talerør for Moses (2 Mos 4,16; jf. 2 Mos 7,1). Slik som med Moses og Aron, hjelper Gud sine profeter å finne den beste måten å formidle budskapet hans på.

Moses visste han hadde tabbet seg ut før. Han husket det siste møtet med andre israelitter, da hans autoritet ble trukket i tvil (2 Mos 2,14). Gud forsto hans uro. Han tok hensyn til hans frykt og var tålmodig. Selv da all grunn til unnskyldning var fjernet, vegret Moses seg. Frykt var blitt til vantro. Med sin uvilje trakk han i tvil Guds evne til å bruke ham. Det var da Gud kom med en uforbeholden befaling for å få fart på den motvillige profeten (2 Mos 3,14–17).

Kanskje er du ikke profet, men hva har Gud kalt deg til å gjøre for ham i din levetid? Hvordan kan du best forberede deg på kallet?

JESU MYNDIGHET

Hva var grunnlaget for Jesu myndighet? Hva var beviset på denne myndigheten? Se Matt 21,23–27 og Joh 17,2.

Mens Jesus underviste, kom prestene og ville vite hvem som hadde gitt ham myndighet til det. Han hadde jo ikke gått på noen av de lokale skolene, og han hadde heller ikke fått opplæring i de tradisjonelle rabbinerskolene. Jesus svarte ikke på spørsmålene, men pekte på svaret ved å spørre dem om den myndigheten som døperen Johannes hadde hatt. Da de nektet å svare, underkjente de ikke bare Guds kraft som kjennetegnet Johannes' virke, med de avviste også Jesu autoritet, som også var sendt av Gud, slik Johannes var det.

Hva sier disse versene om Jesu autoritet? Matt 7,28.29; Mark 1,21–27; Luk 8,22–25; 9,1; Joh 5,25–27 og 7,38.

All myndighet tilhører Jesus som menneskets Skaper (Joh 1,3) og Frelser (Rom 3,24). Han er Guds Ord. Den guddommelige myndigheten Jesus hadde under sitt jordiske liv og virke, kunne ikke etterlignes. Jesu undervisning forbløffet tilhørerne fordi han underviste som en som hadde myndighet (Matt 7,29).

Alle evangeliene forteller om Jesu profetiske autoritet. Han tilga synd (Mark 2,10.11), drev ut onde ånder (Mark 3,15) og visste hva folk tenkte (Joh 2,24.25). Han vekket opp døde og tilbød evig liv (Joh 10,28). Mens han var på jorden som vår Forløser, utøvde han den myndighet Gud Faderen hadde gitt ham (Joh 17,2), og han var til enhver tid avhengig av og samarbeidet med Faderen (Joh 5,19). Han henviste ofte til Skriften, som han sa vitnet om ham. Jesus hadde også absolutt myndighet og kunne delegere denne myndigheten til sine disipler (Mark 6,7). Som Guds Ord kom hans vitnesbyrd også til profetene han talte gjennom (Åp 19,10).

Tross alle bevisene Jesus ga, var det likevel noen som forkastet ham. Hvordan kan vi unngå å gå i vantroens felle når det er så mange grunner til å tro?

BIBELSK AUTORITET

Bibelen er et produkt av profetisk, inspirert åpenbaring fra Gud. Den gir svar på livets store spørsmål og er Guds åpenbaring av seg selv til menneskene. I Bibelen får vi vite meningen med menneskets eksistens, Guds karakter og vilje og Guds hensikt med vårt liv. Bibelen er sannhetens gyldne standard, den autoriteten som vi må velge ut fra i livet. Den er grunnlaget for den kristnes verdensbilde og for all åpenbart sannhet. Den er den kristnes rettesnor for tro og praksis.

Vi kan enten akseptere eller forkaste Guds ord, og vi trenger ikke å gå så langt som å brenne biblene våre, slik kong Jojakim (se Jer 36,22–27) da han forkastet den. Det kan være like problematisk å ignorere den, selv om man hevder å tro på den. Når vi oppdager og aksepterer Guds ord, kan vi, som kong Josjia, bli forvandlet og føre andre til Gud (se 2 Kong 22,10–13).

I dag går folk ofte til Skriften for å lete etter feil ved den eller latterliggjøre den. Noen ser på Bibelen som i utakt med samtidens normer (det er den som regel, og det bør den være). Mange latterliggjør den fordi den strider mot «vitenskapelige» eller kulturelle trender.

Kristne bruker ofte Bibelen bare til støtte for en bestemt teologisk posisjon, ikke som et middel til personlig åndelig vekst og reformasjon. Andre tolker Bibelen slik at den mister enhver historisk eller praktisk autoritet over deres liv.

En av de enkleste, og kanskje vanligste, måtene å avvise Bibelens autoritet på, er å overse den og ikke ta tid til å lese og deretter anvende Skriften i vårt liv.

Hvilken effekt hadde Guds talte ord i disse situasjonene? Se Jer 38,1–4; Joh 3,1–10 og Apg 16,25–34.

I oldtiden var skrivemateriale mangelvare og dyrt. Det var også mange som ikke kunne lese, så Guds talte ord gjennom profetene var helt avgjørende.

Med Den hellige ånds kraft kan både Guds talte og skrevne ord trenge inn i hjertet og avsløre synd og føre til omvendelse og gjenreisning. Ordet kaller oss til omvendelse og lydighet (Apg 5,29; jf. Hebr 4,12). Og det er ofte derfor mange som burde vite bedre, avviser det. De liker ikke at det stiller krav til dem.

ORGANISATORISK MYNDIGHET

I Hos 12,14 står det at «Ved en profet førte Herren Israel opp fra Egypt, og ved en profet vokter han dem». Å beskytte og veilede Guds folk var en formativ og viktig del av de bibelske profetenes virke.

I tekster som Dom 4,4–8; 2 Krøn 20,14–17; 2 Mos 12,1–3 og 5 Mos 1,9–16 ser vi at profetene var viktige når det gjaldt å åpenbare hvordan Gud ville lede sitt folk. I krigs- og krisetider ga profetene veiledning, oppmuntring og håp til folket og dets ledere, slik han gjorde gjennom Jahasiel og Debora. Profetene ga også veiledning om høytider og gudsdyrkelse (2 Mos 12,1–3). Andre ganger talte Gud til profetene om hvordan folket skulle styres. Kort sagt var det ingen sider ved israelittenes liv som ikke var omfattet av Guds ledelse og veiledning gjennom hans utvalgte sendebud.

På hvilke konkrete områder var den profetiske gaven til hjelp i organisering og ledelse av den første kristne menighet? Apg 6,1–7; 1 Kor 5,1–5; 1 Kor 7,10–16; Tit 1,5.

Tenk deg å starte en ny organisasjon uten noen håndbok og uten en synlig leder. En slik organisasjon vil garantert få alvorlige problemer. I en viss forstand var dette situasjonen i den første kristne menigheten. Jesus hadde fart opp til himmelen og var ikke lenger sammen med disiplene. De hadde et klart direktiv: «Gå ut i all verden og forkynn» (Mark 16,15). De tolv apostlene var utvalgt, men det fantes ingen klar organisasjonsstruktur som kunne hjelpe dem i gang.

Den første menighet sto overfor mange utfordringer, som menighetsorganisering, struktur for misjon og behovet for å avsløre og fordømme vranglære og umoral blant dem. I realiteten spilte den profetiske gaven som var virksom i urmenigheten, en avgjørende rolle for å bevare og beskytte den (Apg 13,1.2). Det er vanskelig å se for seg hvordan urmenigheten i det hele tatt kunne ha kommet i gang uten den profetiske gavens hjelp til å organisere den og føre den videre i misjonens tjeneste.

Noen stiller seg skeptiske til «organisert religion». Til tross for utfordringene, hva er fordelene ved å tilhøre en organisert menighetsstruktur? Hva kan du gi, og få, av å være en del av noe som er mye større enn deg selv?

KANONISKE OG IKKE-KANONISKE PROFETER

Les 1 Krøn 29,29 og 2 Krøn 9,29. Hva legger du merke til om noen av profetene som er nevnt her?

Mange profeter som Natan, Gad, Ahia og Iddo var anerkjente profeter, men bøkene deres ble ikke med i Bibelen.

Les 1 Kong 11,29–39 og Luk 7,28. Hva sier tekstene om ikke-kanoniske profeters autoritet?

Vi vet ikke hvorfor Gud lot noen profeters budskap stå i Bibelen, mens andre ble utelatt, men vi vet at de ikke-kanoniske profetene var like inspirert av Gud. Bibelen lærer at åndelige gaver, også profetiens gave, vil vare ved til tidenes ende. Bibelen forutsier at det vil finnes etter-bibelske, ikke-kanoniske profeter «for å utruste de helige til tjeneste så Kristi kropp bygges opp, inntil vi alle når fram til enheten i troen» (Ef 4,12.13), og de vil eksistere «før Herrens dag kommer, den store og skremmende» (Joel 3,4).

Etter Davids hor og drap sendte Gud profeten Natan til ham (2 Sam 12,7–14). Natan hadde ikke skrevet noen bibelsk bok, men David tvilte ikke på hans autoritet, og det er fordi autoriteten til profetenes skrifter er basert på deres inspirasjon, ikke på hvorvidt de inngår i Bibelens kanon eller ikke. Likevel så alle sanne ikke-kanoniske profeter, særlig profeter etter Bibelens tid – og spesielt en moderne profet som White – på seg selv som underlagt Bibelens autoritet. Deres budskap skulle prøves mot Bibelen og erstatter ikke Bibelen som kilde til tro og lære.

White skrev: «Herren vil dere skal studere Bibelen. Han har ikke gitt noe tilleggsllys som skal erstatte hans Ord. Dette lyset skal føre forvirrede sinn til hans Ord, som, hvis det spises og fordøyes, er som sjelens livsblod.» – *Selected Messages*, bok 3, s. 29. I hvilken grad følger vi som kirke opp dette?

TALE MED AUTORITET

Profetene taler med autoritet og relevans fordi Gud har utvalgt dem som sine budbringere. Det finnes kanoniske profeter (de med skrifter i Bibelen), ikke-kanoniske profeter (de uten skrifter i Bibelen), og etter-bibelske, ikke-kanoniske profeter (etter nytestamentlig tid). Alle var inspirerte, og deres budskap bar preg av guddommelig autoritet.

Ellen White tilhører den etter-bibelske, ikke-kanoniske gruppen av profeter. Likevel anser ikke syvendedagsadventistene hennes skrifter som et tillegg til Bibelen, og heller ikke på lik linje med den. De er imidlertid relevante og taler med autoritet, noe White selv har understreket:

«I disse brevene jeg skriver, i vitnesbyrdene jeg avlegger, gir jeg dere det Herren har gitt meg. Jeg skriver ikke en eneste artikkel i bladet som bare uttrykker mine egne ideer. De er det Gud har vist meg i syner – dyrebare lysstråler som skinner fra tronen.» – *Selected Messages*, bok 1, s. 29.

I tråd med Bibelen påpeker White syndens realitet og vårt behov for Jesus, det eneste håpet om evig liv, som er gitt av nåde til alle som i tro gjør krav på det for seg selv, et annet viktig tema i budskapene hennes.

I hennes budskaper (eller rettere sagt Guds budskaper gjennom henne) ser vi kampen mellom det gode og det onde, fra Lucifers fall i himmelen og helt frem til tidenes ende da synd og ondskap, sammen med Satan og hans falne engler, skal utryddes for alltid. Whites skrifter gir innsikt i bibelske prinsipper i endetidssammenheng. Hun taler bl.a. om faren ved å blande kirke og stat og om betydningen av religionsfrihet; hun advarer mot moralsk forfall; hun opphører Guds lov og dens betydning; og selv om vår forståelse av f.eks. «dyrets merke» ikke bygger på hennes skrifter, gir hennes ord oss en vidunderlig innsikt i endetidens begivenheter.

Hun legger også vekt på praktisk utøvelse av kristenlivet. Hennes budskap om åndelighet, helse, skolegang, familieforhold, oppdragelse, moral og mye mer har hjulpet mange til å endre livsstil og få et bedre liv på mange plan. Whites skrifter står ikke i Bibelen, men Gud har brukt henne til å veilede troende som lever i den siste tid av verdens historie. Hennes skrifter taler fortsatt med profetisk autoritet og relevans.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/10>.

5. desember

TIL FINLAND MED KJÆRLIGHET – ELSA LUUKKANENS MISJON

Fortalt av Adventist Mission

Elsa Luukkanen ble født 20. mai 1916 i Sortavala, Finland, og vokste opp i fattigdom. Som 16-åring ble hun døpt etter å ha deltatt på adventistmøter. Det kostet henne både jobb og hjem, fordi hun holdt sabbaten.

Men Elsa sto fast. Og hennes reise som sjelesørger begynte.

Som 17-åring ledet hun sin første person til Kristus. Som 19-åring begynte hun å forkynne. Under et påskebesøk i Laukaa ble hun annonsert som taler på langfredag.

Med støtte fra et menighetsmedlem studerte hun ved Toivonlinna misjonsskole. Hun jobbet som litteraturevangelist og senere som bibelarbeider.

Da andre verdenskrig brøt ut og mennene ble innkalt, tok Elsa og kollegaen Aino Varma Lehtoluoto evangeliet med seg – fra by til by. Joensuu. Pieksämäki. Varkaus.

Til tross for motstand og mangel på ressurser – og avslag på å bruke offentlige lokaler – fortsatte Elsa. Møtene hennes trakk store folkemengder. Hun sang, spilte gitar og forkynte med hjertet. I Joensuu vokste menigheten fra fem til 150 medlemmer på to år.

Etter krigen vokste innflytelsen hennes. I Helsinki i 1957 talte hun tre ganger daglig – til fulle saler. Resultatet: 80 dåp. Hun jobbet så hardt at konferansen ba henne ta ferie.

Men for Elsa betydde ferie mer misjon.

Sammen med Aino reiste hun til finske innvandremiljøer i Nord-Amerika. De forkynte, sang og livnærte seg ved å sy klær. Elsa kalte det «feriemisjon».

Tilbake i Finland, på slutten av 1960-tallet, startet hun Adventistens Velferdsforening. De delte ut titusenvis av tepper og klær i Øst-Europa. Hun og Aino samlet inn penger og sydde klær for å bygge kirke og velferdssenter i Kajaani.

«Jeg kunne ikke bare forkynne», sa hun. «Som en åndelig mor måtte jeg finne hjem til barna mine.»

Elsa fant – og bygde – disse hjemmene over hele Finland.

Da hun døde i 1996, hadde hun ledet over 700 mennesker til Kristus og etablert flere menigheter. Hun ble hedret i 1975 under FNs internasjonale kvinneår – og forble en uredde, utrettelig misjonsstemme.

Les mer i Adventistenes digitale leksikon: encyclopedia.adventist.org

Profetisk manifestasjon i avgjørende øyeblikk

Ukens tekster:

2 Pet 2,5; Dom 4,4–16; 1 Kong 18,21.38.39; Jes 59,1–4; Neh 9,30; Åp 1,1–3.

Ukens vers:

Nei, Herren Gud gjør ikke noe uten å åpenbare sitt skjulte råd for sine tjenere profetene (Am 3,7).

Siden syndefallet har vi vært disponert for å velge syndens gleder for en kort stund fremfor det evige liv i Jesus. Gud vet dette, og likevel elsker han oss og arbeider for vår frelse.

Det er derfor Gud har grepet inn på bemerkelsesverdig vis til fordel for sitt folk gjennom profetembetet på avgjørende tidspunkter i historien. Men når hans anstrengelser gjentatte ganger har blitt avvist, har han advart om dom.

Gjennom profetene meddeler Gud alltid hva han gjør før han gjør det (Am 3,7). Hvis folk angrep, er han rask til å tilgi.

Han fortsetter å snakke med oss på samme måte i dag. Derfor er det rimelig at Gud taler til sitt folk i jordens siste tid, slik han talte til sitt folk før i tiden.

Denne ukens studium vil se tilbake på avgjørende tider i frelseshistorien da Gud brukte profeter til å gjøre sin vilje klar for sitt folk og for verden ellers. Vi vil også se nærmere på Ellen G. Whites inspirerte virke på viktige tidspunkter i adventistbevegelsens utvikling.

ADVARSEL OM KATASTROFE

Gud ønsker å redde menneskene. Selv etter syndefallet søkte han et forhold til Adam og Eva, og i en periode påkalte jordens innbyggere «Herrens navn» (1 Mos 4,26). Etter hvert som tiden gikk, vandret stadig færre med Gud. De vitnet om hans godhet, fordømte syndene til sine omgivelser og advarte mot følgene av deres handlinger.

Men på Noahs tid var jordens innbyggere så onde at Gud valgte å tilintetgjøre dem (1 Mos 6,5–7). Noah, som forkynte rettferdighet (2 Pet 2,5), advarte sikkert alle som ville høre på ham, om den kommende ødeleggelsen. Gud ga også Noah beskjed om å bygge en livbåt (arken) som skulle redde alle som ville høre på advarslene og omvende seg.

Les Hebr 11,7; 2 Pet 2,5 og 1 Mos 6,9. Hvordan var Noah en «rettferdighetens talsmann»?

Syndfloden var et avgjørende øyeblikk i menneskehetens historie, og fortellingen går igjen i både GT og NT som et eksempel på hvor dypt menneskets fordervelse stikker og hvor stor Guds nåde er. Guds rettferdighet viser seg i hans dom over et syndig skaperverk og i utfrielse av alle som tok imot frelsen.

«Midt i den rådende fordervelsen arbeidet Metusalem, Noah og mange andre for å bevare kunnskapen om den sanne Gud og stanse ondskapens flodbølge. 120 år før syndfloden forkynte Gud sine hensikter for Noah ved en hellig engel og ga ham beskjed om å bygge en ark. Mens han bygde arken skulle han forkynne at Gud ville la en vannflom komme over jorden og ødelegge de ugudelige. De som trodde budskapet og forberedte seg på denne hendelsen med omvendelse og reformasjon, skulle bli tilgitt og frelst.» – Ellen G. White: *Patriarchs and Prophets*, s. 92.

Gud ikke bare fortalte Noah om syndfloden og reddet dem som var i arken, han opprettet også en pakt med Noah og hele skaperverket og lovte at han aldri mer ville ødelegge verden med vann (1 Mos 9,8–17). Hver eneste regnbue inneholder løftet og håpet om redning.

Neste gang du ser en regnbue, så tenk på løftet fra Gud. Hvorfor burde det gi deg trøst å vite at Gud holder sine løfter?

EN MOR I ISRAEL

Etter å ha utfriidd israelittene fra slaveriet i Egypt, ga Gud dem Kanaans land. Han lovte å velsigne dem rikelig hvis de fulgte hans lover og bud. Han advarte også om at brudd på pakten ville føre til lidelse og ødeleggelse (5 Mos 27–30). Etter Josvas død gikk israelittene bort fra å holde pakten. De ble undertrykt av nabofolkene og ropte til Gud. Da «lot Herren det stå fram dommere som berget dem ut av hendene på røverne» (Dom 2,16). Han sendte også profeter som oppmuntret israelittene til å fornye pakten med Gud og til å styrke dem i kampen mot undertrykkerne.

Les Dom 4,4–16 og 5,1–5. Hva gjorde Debora for Israel?

Debora spilte en sentral profetisk rolle da hun formidlet Guds budskap til Israel og til Barak, nasjonens hærfører mens han samlet troppene. Det var Debora som ga Barak signalet til å begynne slaget da hun sa: «Opp! For dette er dagen da Herren vil gi Sisera i dine hender. Herren går foran deg!» (Dom 4,14).

Som dommer i Israel var Debora en nøkkelperson. Hennes lederskap og tro på Guds løfte om seier styrket israelittene i kampen mot fiendene. Baraks dyktighet som hærfører og vilje (om enn nølende) til å lede Israels hær var også viktig, men ikke det som avgjorde slaget.

Dette er kanskje det viktigste budskapet i historien om profeten Debora og soldaten Barak. De to sterkeste i Israel – en dommer og en seierrik hærfører – ledet folket i å lovprise Gud under feiringen av en fantastisk seier. Dette er sant åndelig lederskap.

Deboras profetiske virke vitner om Guds trofasthet i tider med nød og undertrykkelse. Da Gud ga henne budskapet til Barak, tvilte hun ikke på om det var mulig å samle nok soldater, og hun innvendte heller ikke at israelittene var for svake til å vinne. I stedet overbrakte hun budskapet med overbevisning og oppmuntret Barak til å legge tvilen til side og stole på Guds forsyn.

Hvordan kan vi stole på Gud når det ikke ser så lyst ut akkurat nå?

KALL TIL OMVENDELSE

Les Dom 2,16–19. Hvilket mønster ser du her?

Med overgangen til kongedømmet etter Israels ønske om en konge (1 Sam 8), var dommertiden over. Men endringen førte til et enda større behov for profeter som kunne gi råd, rettlede og irttesette kongen, nasjonens ledere og folket.

I Akabs regjeringstid sendte Gud Elia med et domsbudskap: Det ville ikke komme regn fordi Israel hadde «forlatt Herrens bud og fulgt Baal-gudene» (1 Kong 18,18). Akab omvendte seg ikke, men jaktet på Elia for å drepe ham, men Gud beskyttet ham (1 Kong 18,10–12). Da Elia endelig henvendte seg til kongen i hungersnødens tredje år, fikk han skylden for at det ikke hadde regnet (1 Kong 18,17)!

Elia kalte så sammen hele Israel til et endelig oppgjør mellom Gud og Baal-profetene (1 Kong 18,19).

Les Elias kunngjøring til Israel og svaret i 1 Kong 18,21.38.39. Hva skjedde?

Guds ild som falt fra himmelen og Elias profetiske budskap gjorde et dramatisk inntrykk på Guds folk og fikk dem til å omvende seg. Slik israelittene vegret seg for å gi seg helt over til Gud, lever vi i kulturer som ikke erkjenner Gud som Skaper og Frelser. I stedet for å tjene som Guds vitner og oppfordre andre til å være trofaste mot ham, unndrar vi oss ofte vårt kall og følger våre egne ønsker, slik Israel hadde gjort.

Gud advarer oss om at det vil føre til ødeleggelse, smerte og til slutt død hvis vi følger våre egne lyster. Men følger vi hans røst, sier han: «Herren skal alltid lede deg og mette din sjel i det tørre landet. Han skal styrke kroppen din så du blir som en vannrik hage, en kilde der vannet aldri svikter.» (Jes 58,11)

Med vår kjødelige natur gjør vi opprør mot Gud, også ubevisst. Hva skal til for at vi ikke skal gi etter for denne naturen?

HÅP I EKSIL

«Herren, deres fedres Gud, sendte bud til dem sent og tidlig gjennom sine budbærere, for han ville skåne sitt folk og sin bolig» (2 Krøn 36,15).

Gud sendte mange profeter etter Elia for å trøste, advare og veilede sitt folk, men både Israel og Judariket havnet i et slikt forfall at Gud sammenlignet dem med Sodoma og Gomorra (Jes 1,9.10). Guds folk hadde blitt stolte og griske avgudsdyrkere. De undertrykte sine arbeidere, enker, foreldreløse og fremmede som kom til dem og ba om hjelp. (Se Guds svar på Israels mangler i Jesaja 58.) Til slutt førte Guds dom Israel i assyrisk fangenskap (2 Kong 17,1–6) og Juda i eksil i Babylon (2 Kong 24; 25).

Gud straffet sitt folk, men han lot dem ikke være alene i eksil. Han sendte fortsatt profeter, som Esekiel og Daniel, som skulle gi dem håp for fremtiden.

Les Jes 59,1–4 og Neh 9,30. Hva blir sagt her som gjelder alle tider?

Gjennom historien har kongedømmene Israel og Juda lidd under syndens følger. De hadde vendt seg bort fra Gud og forlatt tryggheten i hans omsorg og utløst hans dom. Gud tolererer ikke undertrykkelse og avgudsdyrkelse, men han sendte dem ikke i eksil første gang de syndet. Gud arbeidet med sitt folk, og gjennom profetene ba han dem vende om til ham. Men folket ville ikke lytte. Det er forbløffende hvor lenge Gud forsøkte å få folket til å vende om fra sine synder. I århundrer forsøkte Gud å nå dem gjennom profet etter profet med den ene advarselen etter den andre.

Jesus sa det best: «Jerusalem, Jerusalem, du som slår profetene i hjel og steiner dem som er sendt til deg! Hvor ofte ville jeg ikke samle barna dine som en høne samler kyllingene under vingene sine. Men dere ville ikke.» (Matt 23,37)

Men selv i eksil lot Gud ikke folket være uten håp. Til tross for stadige feilgrep lovet Gud: «En som løser ut, skal komme til Sion, til dem hos Jakob som vender om fra synd» (Jes 59,20).

Tenk på Guds trofasthet selv da Israel vendte seg bort fra ham. Hvordan har du sett denne siden av Guds kjærlige vesen i ditt liv? Hvor ville du vært hvis han ikke var så tålmodig og kjærlig?

EN PROFET FOR VENTETIDEN

Les Åp 1,1–3. Hva ble Johannes kalt til?

De første kristne levde i forventning om Jesu gjenkomst. Johannes hadde sett Kristus fare opp i skyene og hørt engelen forklare at han ville komme tilbake på samme måte (Apg 1,10.11). Nå sto den første menighet overfor det ukjente. Ja, Jesus hadde sagt han ville komme tilbake. Men når?

Mens Johannes var forvist til øya Patmos, skrev han om løftet om Jesu gjenkomst: «Se, han kommer med skyene! Hvert øye skal se ham, også de som har gjennomboet ham.» (Åp 1,7) Johannes fikk også se hendelsene som skulle innvarsle tidens ende. Foruten oppmuntring og irettesettelse av de syv menighetene (Åp 2;3), inneholdt åpenbaringene visjoner om dommen (Åp 14,6–12), om verdens ende (Åp 20), om Kristi gjenkomst (Åp 14,14–16) og om gjenreisningen av verden (Åp 21;22).

Johannes kalte seg «deres bror og sammen med dere har del i trengslene og riket og utholdenheten i Jesus» (Åp 1,9). Han visste hva det ville si å lide, ikke bare av ventetidens kvaler, men også av forfølgelsen som fulgte med forkynnelsen av Guds ord og vitnesbyrdet om Jesus Kristus.

I hele Åpenbaringen ble Johannes bedt om å se, og han skulle skrive ned det han så. I det siste kapittelet skrev han: «Jeg, Johannes, er den som hørte og så alt dette» (Åp 22,8). Johannes var et profetisk vitne til de siste dagers hendelser og fikk i oppdrag å dele med menighetene på sin tid det som han hadde sett i et syn (Åp 22,16). Han minner en del om døperen Johannes, som innvarslet Jesu Kristi første komme (Joh 1,6–8) i et avgjørende øyeblikk i verdens historie.

Vi er også kalt til å vitne slik Johannes gjorde. Vi må også bevare vitnesbyrdet om Jesus (Åp 19,10) – det vitnesbyrdet han ga om seg selv gjennom profetene. Vi får kanskje ikke syner slik Johannes fikk, men vi kan vente tålmodig på Kristi gjenkomst mens vi vitner om hans verk i vårt liv og holder utkikk etter tegn på vår utfrielse.

Tenk så mye lys vi har fått. Hvilket ansvar har vi som har fått så mye lys?

PROFETENS RØST

Gud har alltid meddelt seg til menneskene gjennom profetene. Dette gjaldt særlig i avgjørende øyeblikk i historien. Er det da ikke rimelig å forvente at Gud vil tale til sitt folk ved tidenes ende?

Da milleritt-adventistene opplevde «den store skuffelsen» 22. oktober 1844, kalte Gud Ellen Harmon til profetisk tjeneste og ga henne et budskap til de skuffede troende. Hennes første syn var til stor trøst for dem i deres fortvilelse.

Et annet kritisk tidspunkt var begynnelsen på adventistenes publikasjoner og den offisielle organiseringen av sabbatsholdende adventister i et kirkesamfunn. Gjennom publikasjoner og evangelisering hadde disse sabbatsholderne på 1860-tallet vokst til flere tusen medlemmer. De måtte organisere seg for å kunne forkynne de tre englebudskapene (Åp 14,6–12) mer effektivt. Selv om noen motsatte seg tanken på en organisasjon, brukte Gud Ellen White til å oppmuntre dem til å ta dette skrittet. Den 21. mai 1863 ble Syvendedags Adventistkirken offisielt etablert.

Samme år brukte Gud profetiens gave til å oppmuntre til en helsereform blant de troende. De færreste syvendedagsadventister hadde god helse, og de levde ikke sunt. Gjennom Whites to store helsesyner i 1863 og 1865 ble dette endret. Syvendedagsadventistene ble forkjempere for helse og et sunt liv.

Fra 1870- til 1890-årene var White sentral i utviklingen av adventistenes skole-system. Hennes filosofi om helhetlig utdanning (akademisk, praktisk og åndelig) ble gradvis gjennomført. Som hun selv sa: «Sann utdanning er mer enn å følge et bestemt studium. Det er mer enn en forberedelse til det livet som nå er. Det har å gjøre med hele mennesket, og med hele den tiden mennesket kan eksistere. Det er den harmoniske utviklingen av de fysiske, mentale og åndelige kreftene.» – *Education*, s. 13.

På 1880-tallet spilte hun en avgjørende rolle i arbeidet med å få balanse i syvendedagsadventistenes frelsesteologi. Hun understreket hvor sentralt Guds nåde og rettferdighet ved tro sto innenfor rammen av adventistenes unike vektlegging av loven. Fra 1901 til 1903 bidro hun til å reorganisere kirkens struktur slik at dens misjon til verden kunne gjennomføres på en bedre måte. Kort sagt ville det ikke ha vært noe syvendedags adventistsamfunn slik vi kjenner det i dag uten Ellen Whites virke. Hun var Guds budbringer i avgjørende øyeblikk.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/abs/11>.

12. desember

DEMONER OG DØD – DEL 1

Fortalt av Adventist Mission

Leena snudde seg brått mot vennene sine, Anneli og Timo, under et bibelstudium i leiligheten hennes i Raahe – en liten by i Nord-Finland.

«Jeg har en dårlig følelse», sa hun. «La oss be.»

De tre universitetsstudentene sank ned på knærne.

I det samme kom en høy, mørk skikkelse inn i stuen og styrtet mot Anneli. Hun stivnet av skrekk da figuren forsøkte å gripe henne.

Timo og Leena ba enda mer intenst.

Da kom en lys skikkelse inn i rommet og jaget den mørke ut. Den mørke figuren ble stående ved døren og prøvde å komme inn igjen. Men den lyse blokkerte hvert forsøk. Etter ti minutter ga den mørke opp – og forsvant.

Da roen kom tilbake, forsøkte de å forstå hva som hadde skjedd. Leena beskrev kampen mellom lys og mørke. Timo hadde bare sett skygger som strøk over gulvet. Anneli ville ikke snakke om det hun hadde sett.

Senere fikk de vite at det hadde vært et selvmord i et hus like ved – akkurat da angrepet skjedde.

«Det var derfor jeg fikk den følelsen», sa Leena.

Anneli brøt stillheten. Hun hadde tidligere praktisert spiritisme og ble fortsatt plaget av onde ånder. Men Gud var sterkere, sa hun. Alene i sengen etter angrepet, hadde hun sett den lyse skikkelsen komme inn og sitte ved sengen til morgengry.

Etter at Anneli ble døpt som medlem i Adventistkirken, stoppet de demoniske angrepene.

For Timo var dette første gang han opplevde den store kampen mellom Kristus og Satan – på nært hold. Det skulle ikke bli den siste.

En natt våknet han – som vanligvis sov svært tungt – med følelsen av at noen stirret på ham i mørket. Så hørte han en stemme:

«Ikke bli døpt.»

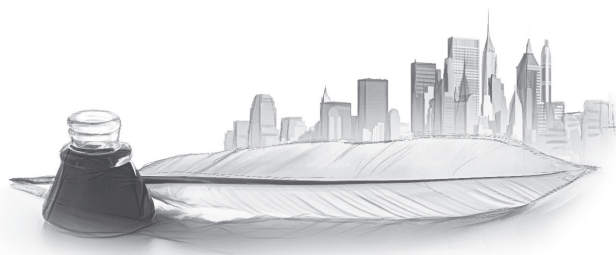
Timo, som studerte programvareteknikk, var i ferd med å forberede seg til dåp. Han stirret inn i mørket. Han så ingenting, men han kjente en tilstedeværelse. Han ba – og den forsvant.

Neste dag fortalte Leena at noen hadde tatt sitt liv – nær hjemmet hans – samme natt.

«Vet du når det skjedde?» spurte Timo.

Hun visste det. Det var nøyaktig da han våknet.

Profetiske åpenbaringer om endetiden

Ukens tekster:

Joel 3,1–5; Apg 2,1–21; Ef 4,11–14; Åp 12,17; 19,10; Apg 2,36–42.

Ukens vers:

En gang skal det skje at jeg øser ut min Ånd over alle mennesker. Deres sønner og døtre skal profetere, de gamle skal drømme drømmer og de unge skal se syn. Selv over slaver og slavekvinner vil jeg i de dager øse ut min Ånd. (Joel 3,1–2)

I noen offentlige lover finnes det en såkalt «solnedgangsbestemmelse». Dette har ingenting med solnedgang å gjøre. Det er en klausul som sørger for at loven automatisk utløper på en bestemt dato. Myndighetene legger inn slike klausuler i lovgivningen av ulike grunner. De kan f.eks. vedta lover som innskrenker borgernes rettigheter i tider med nasjonal fare. Iblant innfører myndighetene slike klausuler for å oppheve disse lovene på en bestemt dato slik at borgerne får tilbake de rettighetene de ble fratatt midlertidig.

Satte Gud inn en solnedgangsbestemmelse da Den hellige ånd ga profetiens gave i gammel tid? Finnes det en tid før Jesu gjenkomst når denne gaven vil opphøre? Sist uke lærte vi at Gud talte til sitt folk gjennom profeter i avgjørende øyeblikk. Denne uken skal vi se nærmere på den profetiske gaven i endetiden – dens spesielle funksjon og varighet – samt hvilken rolle Ellen G. Whites profetiske virke spiller når Jesu gjenkomst nærmer seg.

LØFTET I JOEL

Les Joel 3,1–5. Hva lover Gud å gjøre i de siste dager?

Joel var profet på 600-tallet f.Kr. og gir oss viktig innsikt i fremtidige hendelser. Når vi leser denne teksten, lurer vi på om han taler om sin egen samtid eller om ting som ligger langt frem i tid.

Teologer skiller gjerne mellom to slags profetier – klassisk og apokalyptisk. Klassisk profeti handler om konkrete nasjoner og bruker virkelige tall og navn (se bl.a. Jer 25,1–11). Apokalyptiske profetier bruker derimot et svært symbolsk språk med symbolske tall for tider og nevner ofte kosmiske tegn (se Dan 7). Noen ganger overlapper disse to typene profetier hverandre (se bl.a. Matt 24).

Hva med Joel 3,1–4? Avsnittet ser ut til å tilhøre sistnevnte kategori. Det betyr at vi ikke bør forvente en oppfyllelse i profetens levetid eller i årene rett etter hans virke. Tvert imot bør vi forvente at profetien går i oppfyllelse i fremtiden. Legg merke til at konteksten og tidsrammen for når Gud vil gi profetiens gave – «før Herrens dag kommer, den store og skremmende» (Joel 3,4). Hvilken dag er det? Jesu første komme? Eller hans andre? Eller begge deler?

Når vi ser at Joel nevner tegn i sol og måne i sin profeti, slår det oss straks at vi også finner denne tanken i flere andre bibeltekster. Jesus fortalte disiplene om tegn i solen, månen og stjernene i sin endetidstale (Matt 24,29). Johannes *åpenbareren* nevner de samme tegnene (Åp 6,12.13). Både Jesus og Johannes sikter til de aller siste kosmiske tegnene før Herrens gjenkomst.

Derfor kan vi gå ut fra at Joels profeti, som peker på lignende tegn, bør ha en viss betydning for endetiden: «Jeg setter varsler på himmel og jord, blod og ild og røyk-søyler. Solen forvandles til mørke og månen til blod før Herrens dag kommer, den store og skremmende.» (Joel 3,3.4)

Tenk på alle profetiene som har gått i oppfyllelse som forutsagt. Hvorfor bør dette gjøre det lettere å stole på Gud når det gjelder det som ennå ikke har skjedd – så som Jesu gjenkomst?

PINSE

Les Apg 2,1–21. Hvorfor siterte Peter Joel i forbindelse med Kristi første komme? Hvilken rolle spiller profetier i dette avsnittet?

I disse versene i NT finner vi et av de lengste sitatene fra GT. Når vi leser Peters resonnement, kan vi spørre: «Hva med tegnene, Peter? Vi kan ikke se dem i din situasjon.» Han ville nok ha svart: *Det skjedde en oppfyllelse av tegnene. Da Jesus hang på korset for noen dager siden, ble solen formørket i tre timer (Mark 15,33).* Det som var et overbevisende argument for Peter, er kanskje ikke like overbevisende for oss i dag. Vi venter fortsatt på en mer fullstendig oppfyllelse av Joels profeti. Nøkkelen til løsningen ligger i selve Joel-teksten. I Joel 2,23 nevner Joel både høst- og vårregn. Apostlenes gjerninger 2 er den første oppfyllelsen av profetien – det første regnet. Den siste oppfyllelsen vil være Åndens utgytelse like før tidens ende i form av det siste regnet.

Folk oppfatter ofte profeti som «å spå om fremtiden». Dette er jo ikke feil, men Bibelens profeter kalte også mennesker til omvendelse. For da Peter senere talte, var det tydeligvis noen i folkemengden som ble omvendt.

«Da de hørte dette, stakk det dem i hjertet, og de sa til Peter og de andre apostlene: ‘Hva skal vi gjøre, brødre?’» (Apg 2,37).

Om hva svarte Peter?

«Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave. For løftet gjelder dere og barna deres og alle som er langt borte, så mange som Herren vår Gud kaller på.» (Apg 2,38.39)

Døperen Johannes er et annet eksempel. Han forkyste Jesu første komme, men han forkyste også omvendelse fra syndene deres. «Vend om, for himmelriket er kommet nær!» (Matt 3,2).

Joel 3 vil altså få sin endelige oppfyllelse i fremtiden. Slik Joel og Peter gjorde det, vil endetidens profeter også kalle til omvendelse, peke på Jesus og gi veiledning til Guds menighet i endetiden.

Da folkemengden så disse overnaturlige manifestasjonene, trodde de først det dreide seg om en naturlig hendelse. De trodde mennene var fulle! (Fulle menn som plutselig snakket på fremmede språk?) Reaksjonen deres var irrasjonell, men hva er det ved mennesker som får dem til å søke en naturlig forklaring, også når de står overfor det overnaturlige?

ÅNDENS GAVER

Gud har gitt Kristi menighet gaver for at den skal fungere godt. I NT finner vi flere lister over åndelige gaver.

Romerne 12,6–8	1. Korinter 12,8–10	1. Korinter 12,28	Efeserne 4,11
profetisk gave tjeneste lærer trøster giver leder vise barmhjertighet	visdoms tale formidle kunnskap spesiell trosgave helbredere gjøre undere profetisk tale bedømme ånder tungetale tyde tungetale	apostler profeter lærere mektige gjerninger helbredere hjelpere ledere tungetalere	apostler profeter evangelister pastorer lærere

Les Ef 4,11–14. Hvorfor gir Gud menigheten disse gavene? Hvordan bidrar profetiens gave til å oppfylle Guds planer for menigheten?

Hensikten med åndelige gaver er å fostre og bygge opp menigheten og å forkynne evangeliet. Paulus tar med profetiens gave (underforstått fra substantivet «profeter») i samtlige fire lister. Andre gaver forekommer bare én gang. Slik kan vi konkludere med at profetien er en av de viktigste gavene.

La oss se på noen generelle trekk ved profeter:

Profetene er kalt av Gud (se 1 Kong 19,16.19–21 og Jes 6). De føler seg ofte uverdige og kvier seg for å påta seg ansvaret, men de adlyder.

Gud taler til profetene i syner, drømmer eller hørbare ytringer. Iblant åpenbarer Gud fremtidige hendelser. Andre ganger forteller han om saker som angår nasjoner eller folk (Dan 2).

Bibelen omtaler fysiske fenomener: Profeter kan miste fysisk styrke eller slutte å puste, men de kan også bli fylt av ny kraft (Dan 10,7–9.17–18).

Profetene formidler budskapene på ulike måter – muntlig (Apg 21,10–12), dramatisk (Esek 4) eller i brev (Åp 2; 3). Noen brukte litterære hjelpere (Jer 36,1–4).

Profetens budskap må være i tråd med tidligere profeter, for Gud motsier ikke seg selv (Jes 8,20, King James-oversettelsen fra 1611).

Innholdet i en profets budskap, så vel som effekten av profetens personlige liv, vitner om dets guddommelige opphav (Matt 7,15–20).

Satan forsøker å imitere Gud. Dette gjelder også den profetiske gaven. I endetiden vil det finnes falske profeter (Matt 24,24; 2 Pet 2,1).

ENDETIDENS REST

Åpenbaringen 12 viser hele den store stridens historie, fra dens begynnelse i himmelen og frem til de siste dager.

Les Åp 12,17. Hva er «Jesu vitnesbyrd» [o.a.: eller «vitnesbyrdet om Jesus»]? Sammenlign Åp 19,10 med Åp 22,8,9.

I Åpenbaringen 12,17 nevnes to kjennetegn ved endetidskirken. Menigheten holder de ti bud (også sabbatsbudet) og holder fast på «Jesu vitnesbyrd». Hva er dette vitnesbyrdet?

Noen bibeloversettelser tolker «Jesu vitnesbyrd» som at vi som troende bekjenner Jesus og gjør ham kjent gjennom misjon og evangelisering (se Åp 19,10, NIV: «holder fast ved Jesu vitnesbyrd», hvor Jesus er gjenstand for det kristne vitnesbyrdet). Andre bibelversjoner gir en annen betydning, og sier at Jesus selv gir et vitnesbyrd til sin menighet (Åp 19,10, GNT: «sannheten som Jesus åpenbarte» – Jesus er subjektet som bærer vitnesbyrdet). Faktisk kan den greske originalteksten gjengis på begge måter. Så hva mente Johannes?

Det er stor likhet i måten de to kjennetegnene er formulert på (enda tydeligere i den greske originalteksten enn i våre bibler). På samme måte som «Guds bud» åpenbart kommer fra Gud, så kommer «Jesu vitnesbyrd» fra Jesus. Det er altså Jesus som bærer vitnesbyrdet. Han identifiserer den sanne kirke. Hvordan gjør han det? Han gjør det gjennom profetiens gave.

Svarene finner vi i Åp 19,10 og Åp 22,9. Her er det tydelig at «Jesu vitnesbyrd» identifiseres med «Ånden i profetordet». Johannes er selv en profet og representerer «Jesu vitnesbyrd». En profet er en med et spesielt kall som Guds sendebud til sitt folk, enten det er for å formane og kalle til omvendelse, for å oppmuntre eller for å åpenbare fremtiden.

Åpenbaringen 12,17 viser at Jesus gjør sin menighet gjenkjennelig gjennom denne profetiske gaven. Det betyr at på samme måte som Gud sendte profeter til GTs folk Israel og Juda, eller apostelen Johannes til den første kristne menighet, vil det også stå frem profeter i de siste dager av jordens historie.

Hva har du sett som viser at Ellen G. Whites tjeneste kan betraktes som et eksempel på «Ånden i profetordet» (Åp 19,10)?

MODERNE MANIFESTASJONER

I dag tror de fleste kristne at Bibelens profeter var legitime, men tror de det samme er mulig i vår tid? Hvis vi skal tro på løftet i Joel 3,1–5 om en manifestasjon av den profetiske gaven i endetiden, hvordan kan den da ta seg ut?

Les Apg 2,36–42. Hva var kjernen i Peters tale på pinsedag? Hvordan reagerte tilhørerne?

Utgytelsen av Den hellige ånd på pinsedag i år 31 e.Kr. er et godt bilde på det som også vil skje når Den hellige ånd utgytes i endetiden, men i mye større omfang. Pinsen var preget av at Jesus ble opphøyet, at mange vendte om og at det ble skapt et folk som var rede og utrustet for Guds misjon. Peters Kristus-sentrerte budskap fikk kraft fra Den hellige ånd, og 3000 sjeler vendte om og lot seg døpe. Denne «tidlig-regn-velsignelsen» fra Den hellige ånd sådde også et verdifullt frø, nemlig Kirken – en forent gruppe troende som viser og deler Jesu Kristi kjærlighet og innvarsler hans gjenkomst.

Slik det første regnet ble gitt «for å få det dyrebare såkornet til å spire, slik vil ‘senregnet’ bli gitt på slutten for at høsten skal modnes.» – White: *The Great Controversy*, s. 611. Med andre ord vil moderne manifestasjoner av den profetiske gaven – det siste regnet – ligne mye på tidligere manifestasjoner av det første regnet på pinsedag.

I Joel 3,1–5 har vi allerede sett at den profetiske gaven ved tidenes ende vil være åpen for både unge og gamle, menn og kvinner. Gud vil tale gjennom dem som Den hellige ånd velger ut. Når Den hellige ånd velger ut budbærere i endetiden, vil deres budskap opphøye Jesus, kalle mennesker til omvendelse og forberede mennesker på å fullføre Guds misjon. Disse tre kjennetegnene er karakteristiske for Whites profetiske virke. Gjennom hele sitt liv opphøyde hun Jesus og Skriften i taler og skrifter; hun kalte syvendedagsadventister og andre til oppriktig omvendelse og hun oppfordret alle til å delta i Guds misjon for de fortapte.

Hvor mye har du benyttet deg av den vidunderlige gaven vi har fått i og med Whites virke?

BARE MISJON

I Efeserne 4 sier Paulus at de åndelige gavenes hovedformål er å hjelpe de troende til å fremme Guds misjon. Whites profetiske tjeneste hadde samme formål. Hennes inspirerte budskaper har hjulpet troende til å utvikle et dypere forhold til Gud og fått dem til å dele denne kjærligheten med andre.

Hun skrev: «Av alle bekjennende kristne burde syvendedagsadventistene være de fremste til å løfte Kristus frem for verden. Forkynnelsen av det tredje englebudskapet krever at sannheten om sabbaten legges frem. Denne sannheten, og andre sannheter som inngår i budskapet, må forkynnes; men det store midtpunktet, Kristus Jesus, må ikke utelates. Det er ved Kristi kors at barmhjertighet og sannhet møtes, og rettferdighet og fred kysser hverandre. Syndere må ledes til å se på Golgata. Med et lite barns enkle tro må de stole på Frelserens fortjenester, ta imot hans rettferdighet og tro på hans barmhjertighet.» – *Gospel Workers*, s. 156, 157.

Dessuten understreket hun at alle troende er kalt til å ta del i Guds misjon. «Herren krever at medlemmene av våre menigheter legger ned en langt større personlig innsats.» – *Evangelism*, s. 113.

«I Herrens verk må det ikke finnes lediggang. La de forskjellige stå sammen som menneskefiskere. La dem søke å samle sjeler fra verdens fordervelse til Kristi kjærlighets frelsende renhet.» – *Evangelism*, s. 115. Selv var White misjonær i Europa i 1880-årene, og i Australia i 1890-årene.

Det er Guds profetiske kall til personlig engasjement og misjon som har gjort Satan «rasende» (Åp 12,17) på Guds folk i endetiden. Det er Jesu etterfølgere som har et endetidsbudskap, profetisk veiledning og innsikt: «Herren har åpenbart de farer som er rundt og foran oss. Gjennom Ånden som er i profetordet har han avslørt de villfarelser som vil ta verden til fange, og han har talt til sitt folk og sagt: 'Dette er veien, gå på den'» [Jesaja 30,21.] ... *The Great Controversy* avslører Satans bedrag.» – White: *Manuscript 31*, 1890.

Satan blir rasende når mennesker overgir seg til Jesus, og han gjør alt for å sverte Guds profetiske røst. Noen av metodene hans går ut på å diskreditere Whites profetiske gave som «irrelevant». Hun skrev jo tross alt i en tid som var svært ulik vår. Et annet forsøk er å så tvil ved å trekke hennes profetiske påstander i tvil og kalle henne en falsk profet. Men den mest effektive måten å gjøre White irrelevant på, er å få dagens unge til å la være å lese hennes skrifter.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/12>.

19. desember

DEMONER OG DØD – DEL 2

Fortalt av Adventist Mission

Historien fortsetter.

Timo og vennene hans, Leena og Anneli, hadde opplevd en dramatisk åndelig konfrontasjon under et bibelstudium. Anneli, som tidligere hadde praktisert spiritisme, ble plaget av onde ånder – men etter dåpen ble hun fri. Timo, som også forberedte seg til dåp, ble truet av en mystisk stemme midt på natten: «Ikke bli døpt.»

Men Timo lot seg ikke stoppe. Han ble døpt og ble senere pastor i Adventistkirken.

Men opplevelsene med det overnaturlige – og med selvmord – fortsatte.

En dag skulle han og flere adventistpastorer ta ferge til en konferanse i Sverige. Det var en overnattingstur.

Den natten fikk ikke Timo sove. Han ble urolig og kjente plutselig et sterkt behov for å be.

Så hørte han latter. Ikke vanlig latter – men demonisk latter. En manisk, uhyggelig lyd. Timo forsto at noe var galt. Han ba – i to timer.

Neste morgen, ved frokostbordet, kom en eldre pastor bort.

«Hva skjedde med deg i natt?» spurte han. «Den hellige ånd ba meg be for deg.»

Han hadde våknet midt på natten og bedt for Timo.

Så kom en annen pastor bort til bordet. «Du vil ikke tro hva som skjedde med meg i natt», sa han. «Jeg våknet og måtte ut for å få frisk luft. På dekk så jeg en mann som var i ferd med å hoppe i sjøen.»

Pastoren klarte å overtale mannen til å komme tilbake – og satt hos ham i en time etterpå.

Da de tre pastorene sammenlignet tidspunktene for sine opplevelser, oppdaget de at alt hadde skjedd samtidig.

I dag er Timo 45 år gammel og kommunikasjonsleder for Adventistkirken i Finland. Han ser disse tre hendelsene som tydelige tegn på at kampen mellom Kristus og Satan er reell.

«Den skjer rundt oss hele tiden», sier han. «Men det som er oppmuntrende, er at Jesus allerede har vunnet! Vi har ingenting å frykte. Selv med overnaturlige og skremmende hendelser, beskytter Jesus oss. Motstanderen kan ikke gjøre noe.»

Velsignelser fra profetordet

Ukens tekster:

1 Kor 2,2; Joh 1,1–5; 2 Tim 3,16.17; 2 Tim 4,1–5; Jes 40,1–5; Joh 17,20–23;
1 Kor 1,10–13.

Ukens vers:

Hver bok i Skriften er innblåst av Gud og nyttig til opplæring, tilrettevisning, veiledning og oppdragelse i rettferd, så det mennesket som tilhører Gud, kan være fullt utrustet til all god gjerning (2 Tim 3,16.17).

Gud ber ikke om blind tro. Bevisene for hans eksistens er gode. Naturen vitner ikke bare om en Gud med en utrolig skaperkraft (se på bildene fra James Webb-romteleskopet), men også om en Gud som er kjærlighet.

Likevel er det mer. «Vi hørte selv denne røsten fra himmelen da vi var sammen med ham på det hellige fjellet», skriver Peter, men likevel står «profetordet så mye fastere for oss. Dette ordet gjør dere rett i å holde fast på. Det er en lampe som lyser på et mørkt sted til dagen gryr og morgenstjernen stiger opp i deres hjerter.» (2 Pet 1,18.19) Vi hører kanskje ikke Guds røst slik Peter gjorde det, men også vi har «profetordet [som står] så mye fastere».

Gud har talt til oss gjennom sine profeter, både kanoniske (skrifter i Bibelen) og ikke-kanoniske (ikke skrifter i Bibelen). Vi har fått mer enn rikelig med beviser. Spørsmålet som gjenstår, er: Tar vi imot det?

Bibelhistorien viser at mange ikke tok imot. Måtte vi ved Guds nåde ikke gjøre den samme feilen.

PROFETIENE OPPHØYER KRISTUS

Profetier er Guds måte å kommunisere med sitt folk på og knytte dem til seg. Derfor er det ikke rart at Satan (dragen) ble rasende på kvinnen (Guds menighet) og gikk til krig mot resten av hennes ætt (se Åp 12,17).

Hva er det som kjennetegner denne resten av kvinnens ætt? De holder budene og har Jesu vitnesbyrd. Åpenbaringen 19,10 forteller oss at dette vitnesbyrdet er «Ånden i profetordet».

Les 1 Kor 2,2 og Gal 6,14. Hva ser Paulus som hensikten med sitt liv og virke – den store motivasjonen han levde for?

I tillegg til sine egne opplevelser aksepterte apostlene Jesus ut fra vitnesbyrd fra profeter og rettferdige menn hvis ord strakte seg over en periode på mange århundrer. Den kristne verden har en hel og fullstendig kjede av bevis som strekker seg gjennom både GT og NT: i GT pekes det på en kommende Frelser, og i NT åpnebaret Jesus som den som oppfyller betingelsene for en Frelser. Alt dette er nok til å skape tro hos dem som er villige til å tro. «Guds hensikt var å gi menneskene en rimelig mulighet til å utvikle troen på Guds og Sønnens kraft og på Den hellige ånds gjerning.» – White: *The Spirit of Prophecy*, bd. 3, s. 182.

På mange måter er tro som frelser ikke et intellektuelt spørsmål; det er moralsk. Det er en hjertesak, ikke en hodesak. Når mennesker lukker hjertet, vil dessverre sinnet følge etter.

Les Joh 1,1–5. Hva sier disse versene om hvem Jesus er?

Hvis Jesus, Guds Ord, eksisterte før han ble menneske og tok bolig iblant oss, følger det at Jesus var en integrert del av de ordene eller budskapene Gud ga sine profeter. Selv profeter hvis budskap ikke uttrykkelig henviste til Jesus, var likevel inspirert av Den hellige ånd.

Tenk på hvor stort universet er, og tenk at Jesus som skapte det, også døde for oss. Hvilket håp gir det deg?

PROFETIER BEKREFTER BIBELEN

Bibelen er et produkt av Den hellige ånd, og ved profetiens gave viser 2 Pet 1,21 den prosessen Gud brukte: «For aldri ble noen profeti båret fram fordi et menneske ville det, men drevet av Den hellige ånd talte mennesker ord fra Gud».

Les 2 Tim 3,16.17. Hvordan understreker teksten både Skriftens autoritet og inspirasjon?

Uten Bibelen ville menneskene stå uten noe å navigere etter i en syndig verden, og det ville være oppskriften på undergang. I dag finnes Bibelen overalt og fås i mange formater, men slik har det ikke alltid vært. På Jesu tid fantes det f.eks. bare bokruller av GT-skrifter, og det var bare prester og rabbinere som kunne lese dem. Vanlige mennesker hadde sjelden direkte tilgang til Skriften. Et ord fra Gud var verdifullt den gang.

Les Luk 24,27. Hva brukte Jesus for å hjelpe to mismodige disipler til å forstå sin unike hensikt?

Jesus var den største av profetene – han som alene er Ordet (Joh 1,1–3) – og han opphøyet Skriften (Joh 7,38). En av de mest dyrebare velsignelsene ved profetiens gave er at den bekrefter Bibelen.

«De som er blitt grepet av Den hellige skrift som Guds røst, og som ønsker å følge dens lære, skal daglig lære, daglig motta åndelig inderlighet og kraft, som er gitt enhver sann troende i Den hellige ånds gave.» – White: i *Signs of the Times*, 8. mars 1910. En ekte profetisk gave opphøyer alltid Skriften. Den leder alltid menn og kvinner tilbake til Guds Ord som den eneste rettesnor for liv og lære.

Hvorfor viste Jesus de to disiplene på veien til Emmaus, først til Skriften før han åpenbarte for dem hvem han var? Hva burde det si oss om hvor viktig Ordet må være for oss?

PROFETEN ER GUDS SANNHETSDETEKTOR

Man anslår at det finnes over 45 000 kristne trossamfunn i verden. Hvordan kan en tro som startet med Jesus Kristus, ha vokst til så mange trossystemer? Svaret ligger i de mange ulike tolkningene av Skriften som har oppstått over tid. Selvsagt kan ikke alle være riktige, for i mange tilfeller motsier det én kirke lærer, det andre lærer.

Helt fra begynnelsen (se 1 Mos 2,16.17; 3,1–5) var forvirring en av Satans beste måter å lede folk bort fra Guds sannhet på. Som med Adam og Eva blander Satan akkurat nok sannhet med villfarelse til å få mennesker under sin kontroll. Satan har villedet Guds folk opp gjennom tidene (2 Krøn 36,14–16). Han forsøkte også å villedet Jesus (Matt 4,1–11), men Jesus møtte Satans anmodninger med et klart «Det står skrevet» (Matt 4,4).

Les 2 Tim 4,1–5. Hvilke viktige råd får Timoteus når det gjelder Guds ord? Hvorfor var Paulus så opptatt av at Timoteus skulle være åndelig forberedt på det som ville komme?

Med profetisk blikk forutså Paulus en tid da folk verken ville elske Guds ord eller adlyde det. I stedet ville de oppsøke åndelige lærere som kunne pirre deres fantasi med utspekulerte fabler. Gud sender slike mennesker sterke villfarelser slik at de skal tro på løgnene de leter etter. «Derfor sender Gud over dem en villfarelse som gjør at de tror løgnen. Slik skal de få sin dom, alle de som ikke trodde sannheten, men hadde sin glede i uretten» (2 Tess 2,11.12).

Men til dem som var åpne, lovte Jesus at de skulle «kjenne sannheten» (Joh 8,32). Den profetiske gaven er Guds middel til å skille sannhet fra villfarelse, lys fra mørke.

På en måte kan vi lett kjenne sannheten midt i alle disse kirkesamfunnene. Hvis du ikke vil oppgi sabbaten på den syvende dagen (som er helt bibelsk), har du så godt som eliminert 99,5 prosent av alternativene, for de aller fleste kirker holder ikke det fjerde budet.

Hvis du ikke vil tro at de døde enten kommer rett til himmelen for å være sammen med Jesus, eller at de brenner i helvete både nå og i all evighet – hva så?

Du har eliminert mesteparten av, om ikke hele, den halve prosenten som er igjen.

Hvor kan du da gå, om ikke til Syvendedags Adventistkirken?

PROFETEN TRØSTER GUDS FOLK

Les Matt 11,28–29. Hva sier Jesus vi skal gjøre? Hva lover han dem som kommer til ham?

Gud har alltid vært opptatt av menneskers ve og vel. Før han skapte Adam og Eva, forberedte han en perfekt bolig for dem som både skulle begeistre og glede dem (1 Mos 1). Gud sørget for alt de trengte for å ha det bra. Etter at de syndet, lette Gud etter dem (1 Mos 3,9), kunngjorde at det skulle komme en frelser (1 Mos 3,15) og laget klær som dekket deres nakenhet (1 Mos 3,21). Gud er opptatt av sine skapningers ve og vel.

Kanskje er det ingen av profetiens gaves velsignelser som er mer oversett enn dens funksjon som kilde til trøst og fornyelse for Guds folk opp gjennom tidene.

Les Jes 40,1–5. Hvilket budskap gir Gud sin profet til sitt folk som lider? Hvordan kan vi anvende dette prinsippet i dag?

Gud ville at Judariket skulle vite at selv om han måtte straffe dem, ville han ikke forkaste dem helt. Ikke nok med at han gir Jesaja et trøstens budskap til sitt sønderknuste folk. Han fortalte Jesaja nøyaktig hvordan han skulle overbringe budskapet: med stor ømhet, kjærlighet og omsorg. Gud var så opptatt av at dette trøstens budskap skulle trenge inn til folkets hjerter at han ikke overlot noe til tilfældighetene. Slike trøstens budskap ble gjentatt gjennom hele Jesaja-boken (Jes 12,1; 49,13; 51,3 osv.).

Paulus advarte om at de som lever gudfryktig i Kristus Jesus, vil få oppleve hard forfølgelse (2 Tim 3,12). I den vanskelige tiden som kommer, vil vi trenge ord som gir trøst og håp. Profetiens gave er det Gud vil bruke for å berolige og styrke sitt folk før Jesus kommer for å hente dem hjem.

På hvilket område i livet trenger du et trøstens og håpets ord? Hva gir Gud oss fullmakt til etter at han har trøstet oss? (2 Kor 1,3.4).

PROFETEN FORENER KRISTI LEGEME

Les Joh 17,20–23 og 1 Kor 1,10–13. Hvilken sentral appell er kjernen i de to tekstene?

Da korset nærmet seg, ble Jesus fylt av ett altoverskyggende ønske. Han ville at alle hans følgesvenner skulle være ett, slik han og Faderen er ett i kjærlighet, hensikt og handling. Den enheten Jesus ba om, var ikke en intetsigende enhet. Jesus ba en mektig profeti som vil bli oppfylt før hans gjenkomst – en brokete mosaikk av mennesker med ulik bakgrunn, etnisitet og perspektiv skulle forenes i ham og i Faderen i Den hellige ånds kraft. Paulus bygde videre på denne tanken da han ba de kristne i Korint om å ha samme sinnelag, tale samme sannhet og ikke ha splid (1 Kor 1,10). Men hvorfor er denne profetiske enheten så viktig?

Jesus ba: «Slik skal også de være i oss, for at verden skal tro at du har sendt meg» (Joh 17,21).

Gud vil at alle skal bli frelst, men først må de tro på Jesus og tro at Gud har sendt ham for å frelse verden. Når en mangfoldig gruppe gjør krav på Jesus som sin Herre og Frelser og elsker og tjener hverandre uselvisk, da vil verden tro at Jesus var den han sa han var. Den enheten Jesus lengtet etter, er både målrettet og kraftfull. Dessverre var det krefter som truet denne enheten allerede fra starten av. Se f.eks. Apostlenes gjerninger 6,1. Og kristendommen har vært dypt splittet siden!

Denne enheten er Den hellige ånds verk gjennom de gavene han deler ut. Efeserne 4,11–15 sier at Den hellige ånds gaver skal utruste de troende og oppbygge Kristi legeme «inntil vi alle når fram til enheten i troen på Guds Sønn og i kjennskapet til ham og blir det modne mennesket som er fullvoksen og har hele Kristi fylde» (Ef 4,13). Profetiens gave er viktig for å forene Guds folk, spesielt når det nærmer seg Jesu gjenkomst, slik at de kan tro på Herren Jesus Kristus og bli frelst (Apg 16,31).

I våre dager er Syvendedags Adventistkirken kanskje verdens mest mangfoldige protestantiske trossamfunn. Hvordan kan vi fremvise den typen enhet som hjelper folk til å tro på Jesus? Hvilke krefter truer enheten?

PRØV IGJEN

For noen år siden hadde Kelloggs et fengende reklameslagord for frokostblandingen sine. I et forsøk på å vinne tilbake kunder som hadde byttet til andre merker, ba de dem om å «smake dem igjen for aller første gang». Kan dette slagordet også fungere for syvendedagsadventister som har brukt mye tid på å lære om Bibelen og Ellen G. White og mindre tid på å «smake» på skriftene hennes? Å gå på seminarer om White vil gi deg en idé om hennes liv og virke, men med mindre du «smaker» selv, vil du ikke kunne evaluere og oppleve den åndelige velsignelsen ved hennes profetiske budskap. Bare de som leser henne, og spesielt i sammenheng, kan fullt ut sette pris på det Gud har gitt oss.

Som vi har vært inne på hele dette kvartalet, forankrer White oss i Bibelens sannhet og knytter oss til Gud. Det er visse velsignelser ved å lese hennes profetiske budskap.

En undersøkelse av Roger Dudley og Des Cummings jr. avslører fascinerende fakta. De som regelmessig leser Whites skrifter, har et dypere og mer intimt forhold til Jesus enn de som ikke leser henne, de har større frelsesvisshet, mer regelmessig familieandakt og et ønske om å vitne for andre. «Det er sjelden at en forskningsundersøkelse finner bevisene så tungt vektet mot én konklusjon», skrev de to forskerne. «I undersøkelsen om kirkevekst er det en tendens til at medlemmer som regelmessig studerer Whites bøker, skårer høyere på hvert eneste punkt som handler om personlige holdninger eller praksis, enn medlemmer som bare leser dem av og til eller aldri ... Det betyr helt klart at regelmessig lesning av Whites materiale har en positiv innvirkning på ens kristenliv og vitnesbyrd.» – Dudley og Cummings: «Who Reads Ellen White?» i *Ministry*, oktober 1982, s. 12.

I dette kvartalet har vi lært at Gud kommuniserer gjennom sine profeter. Deres budskap knytter oss til Gud og har en hellig og helliggjørende innflytelse på alle sider av vårt liv, spesielt når det gjelder løftet om frelsen i Jesus: «Smak og se at Herren er god» (Sal 34,9). De kaller oss til hellig handling, et forvandlet liv, personlig evangelisering og et liv i tjeneste for andre. Dette er en viktig forberedelse til å gjøre vår del av den siste forkynnelsen til verden mens vi venter på Jesu komme.

Du finner mer på <https://whiteestate.org/absg/13>.

26. desember

HVOR ER DU, GUD?

Fortalt av Hannele Amberla

Jeg rev opp brevet fra kusinen min og begynte å lese. «Jeg har gitt livet mitt til Jesus», skrev hun. Hva betyr det? tenkte jeg. Jeg hadde vært på søndagsskole noen ganger, men har aldri hørt om å gi livet sitt til Jesus. Jeg lengtet etter en lignende opplevelse, men visste ikke hvordan jeg skulle finne den.

Jeg besøkte flere kirker, men fant ikke det kusinen min hadde beskrevet.

Etter studiene flyttet jeg til Helsinki. Der møtte jeg mannen som skulle bli min ektemann. Jeg inviterte ham med i kirken – i håp om at han skulle finne Gud og vise meg veien. Men det fungerte ikke.

Barna kom, livet ble travelt. Jeg hadde alt jeg ønsket meg – bortsett fra Gud.

Jeg fortsatte å besøke kirker og ba: «Herre, jeg finner deg ikke. Vær så snill – finn meg.»

Da vår tenåringsdatter bestemte seg for å studere ett år i Australia, ble jeg bekymret. Jeg ba om at hun skulle få bo hos en god familie. Og det fikk hun.

Vi holdt kontakten via meldinger, og ble kjent med vertsfamilien. Slik ble jeg kjent med Greg, faren i huset. Jeg fortalte ham om min søken etter Gud.

Greg sa han hadde glidd bort fra sin barndoms kirke, men anbefalte meg å lese favorittboken hans: *Veien til Kristus*. Jeg fant den på nettet og leste den. Den forandret livet mitt.

Jeg leste den enda en gang – denne gangen parallelt med Bibelen. Endelig begynte jeg å finne svar. Jeg kom nærmere Gud.

Gregs far, som hadde vært misjonær, svarte på spørsmålene mine. Han fortalte at han var adventist – et ord jeg aldri hadde hørt før. Han forklarte at adventister holder sabbaten og ser frem til Jesu gjenkomst.

Så inviterte Greg meg til en adventistkirke. Jeg forventet ikke mye – men ble overveldet av kjærligheten jeg møtte. Bibelstudiet imponerte meg. Disse menneskene kjente Bibelen. Jeg likte prekenen. Jeg kom tilbake neste uke.

Jeg forelsket meg i Jesus – akkurat som kusinen min hadde gjort, for mange år siden.

Den sommeren dro jeg på bibelcamp. Jeg studerte Bibelen grundig og kom hjem åndelig fornyet.

Som vanlig delte jeg min glede med mannen min. Men denne gangen følte jeg meg drevet til å oppfordre ham til å ta et valg for Jesus. Jeg visste ikke da – at det skulle bli vår siste samtale om tro.

To dager senere døde han i en bilulykke.

Jeg forsto ikke hvorfor Gud tok ham – rett etter at jeg hadde gitt livet mitt til ham. Men nå ser jeg: Gud ga meg en menighet, et fellesskap som støttet og ba for meg i sorgen. Bibelversene jeg hadde lært, ga meg fred. Den hellige ånd trøstet meg.

Senere begynte jeg å jobbe ved kirkens bibelkorrespondanseskole, og hjelper nå andre som strever med de samme spørsmålene som jeg hadde.

Jeg møtte en god mann i menigheten, og vi giftet oss. Gud har gitt oss en tjeneste sammen.

Og Greg – han fant veien tilbake til Gud, han også.

Gud virker på måter vi aldri kan forutsi.

K-STUD

Kristelig studieforbund

Lokale menigheter, språkskoler og studiegrupper kan få tilskudd til gjennomført, organisert opplæring. Kristelig studieforbund (K-stud) er et offentlig godkjent studieforbund med kristne organisasjoner, menigheter og institusjoner som medlemmer. Syvendedags Adventistkirken er også medlem av K-stud, som gir mulighet for både lokale menigheter, språkskoler og studiegrupper til å søke om tilskudd til gjennomført, organisert opplæring.

Du må benytte den elektroniske søknadsportalen for å søke om tilskudd. Adventistkirkens bibelstudier for voksne (sabbatsskolen) er en godkjent studieplan. Når du søker om tilskudd fra K-Stud, skal du velge en studieplan. For bibelstudiene i sabbatsskolen skal du velge studieplan 12323. Du kan søke ved hjelp av nummeret eller skrive «Bibelstudier» i søkefeltet. Velg studieplan «12323 Bibelstudier – Sabbatsskolen». Løpende frist for å søke er senest tre måneder etter avsluttet opplæring. Man kan og bør søke etter hvert kvartal. På den måten kan man få fire ganger så mye som å søke en gang i året! For kurs avsluttet nær årets slutt vil søknadsfristen være tidligere enn tre måneder etter avsluttet kurs. Som eksempel, for slike kurs i 2025 er søknadsfristen 15. januar 2026.

Les mer på www.k-stud.no.

Eller ta kontakt med sabbatsskoleavdelingen v/Vidar Hovden for å få hjelp til å søke.

SOLNEDGANG FREDAG KVELD I 2026

	DATO	OSLO	KRISTIANSAND	BERGEN	TRONDHEIM	BODØ	HARSTAD	TROMSØ	HAMMERFEST
Januar	2	15.24	15.50	15.41	14.46	13.05	-	-	-
	9	15.36	16.01	15.54	15.02	13.37	-	-	-
	16	15.51	16.14	16.09	15.21	14.10	13.23	12.35	-
	23	16.08	16.30	16.26	15.42	14.42	14.06	13.37	12.45
	30	16.26	16.46	16.45	16.04	15.12	14.44	14.21	13.42
Februar	6	16.44	17.03	17.04	16.27	15.42	15.18	14.59	14.26
	13	17.03	17.20	17.22	16.49	16.10	15.50	15.33	15.04
	20	17.21	17.37	17.41	17.10	16.37	16.20	16.05	15.39
	27	17.39	17.53	17.59	17.32	17.04	16.49	16.36	16.12
Mars	6	17.56	18.10	18.17	17.52	17.29	17.17	17.05	16.43
	13	18.14	18.26	18.35	18.13	17.54	17.44	17.33	17.13
	20	18.31	18.41	18.53	18.33	18.18	18.10	18.01	17.43
	27	18.48	18.57	19.10	18.53	18.43	18.37	18.29	18.12
April	3	20.05*	20.13*	20.27*	20.13*	20.07*	20.04*	19.57*	19.42*
	10	20.22	20.29	20.45	20.34	20.33	20.31	20.26	20.14
	17	20.39	20.44	21.03	20.54	20.58	21.00	20.57	20.47
	24	20.56	21.00	21.20	21.15	21.25	21.30	21.29	21.22
Mai	1	21.14	21.16	21.38	21.37	21.54	22.03	22.05	22.03
	8	21.31	21.32	21.56	21.58	22.24	22.40	22.47	22.56
	15	21.48	21.47	22.13	22.20	22.57	23.24	23.48	-
	22	22.03	22.01	22.29	22.41	23.35	00.35	-	-
	29	22.18	22.13	22.44	23.00	00.19	-	-	-
Juni	5	22.30	22.24	22.56	23.17	-	-	-	-
	12	22.38	22.31	23.05	23.30	-	-	-	-
	19	22.43	22.36	23.10	23.37	-	-	-	-
	26	22.43	22.36	23.10	23.36	-	-	-	-
	3	22.39	22.33	23.06	23.29	-	-	-	-
Juli	10	22.31	22.26	22.57	23.16	-	-	-	-
	17	22.19	22.16	22.45	22.59	00.10	-	-	-
	24	22.05	22.03	22.31	22.39	23.23	00.10	-	-
	31	21.49	21.49	22.14	22.18	22.49	23.08	23.20	23.41
August	7	21.31	21.33	21.56	21.56	22.17	22.29	22.33	22.35
	14	21.12	21.15	21.36	21.33	21.46	21.53	21.54	21.49
	21	20.52	20.57	21.16	21.09	21.16	21.19	21.17	21.09
	28	20.32	20.38	20.55	20.45	20.47	20.47	20.43	20.32
September	4	20.11	20.18	20.34	20.21	20.18	20.16	20.10	19.56
	11	19.50	19.59	20.12	19.57	19.49	19.45	19.37	19.22
	18	19.29	19.39	19.51	19.33	19.21	19.14	19.05	18.48
	25	19.07	19.19	19.29	19.08	18.52	18.43	18.34	18.15
Oktober	2	18.46	18.59	19.08	18.44	18.24	18.13	18.02	17.41
	9	18.26	18.39	18.46	18.21	17.56	17.43	17.30	17.08
	16	18.05	18.20	18.26	17.57	17.27	17.12	16.58	16.34
	23	17.45	18.02	18.05	17.34	16.59	16.41	16.26	15.59
	30	16.26*	16.44*	16.46*	16.11*	15.31*	15.10*	14.53*	14.23*
November	6	16.09	16.28	16.28	15.50	15.03	14.39	14.19	13.45
	13	15.52	16.13	16.11	15.30	14.36	14.06	13.42	13.02
	20	15.38	16.00	15.56	15.11	14.08	13.31	12.59	12.01
	27	15.26	15.49	15.43	14.55	13.41	12.50	11.42	-
Desember	4	15.17	15.42	15.34	14.42	13.14	-	-	-
	11	15.11	15.37	15.29	14.33	12.48	-	-	-
	18	15.11	15.37	15.28	14.30	12.27	-	-	-
	25	15.14	15.41	15.31	14.34	12.31	-	-	-

Solnedgangstabellen er basert på følgende nettside:

<https://www.timeanddate.no/astronomi/sol/norge/>

*Tabellen tar hensyn til sommertid mellom 29. mars og 24. oktober

BIBELSTUDIEMATERIELL FOR BARN OG TENÅRINGER

Vi minner om at det er mye fint bibelstudiemateriell tilgjengelig for barn og tenåringer.

NYHET: Fra første kvartal 2026 er det mulig å begynne med det nye sabbatsskolemateriellet: *Sammen med Jesus* for 0–1 år og 1–2 år.

Sammen Med Jesus – SMJ Baby, 0–1 år

Sammen Med Jesus – SMJ Minsten, 1–2 år

Utgivelsene fremover vil følge de som i januar -26 er 1 år slik at de kan følge det nye materialet hele veien til de blir voksne.

Se www.sabu.no/sammenmedJesus

Gracelink-materialet finnes i følgende aldersgrupper på norsk, både som elevhefte og lærerhefte:

Minsten, 1–3 år

I 2026 brukes årgang A

Smårollingene, 3–5 år

I 2026 brukes årgang A

Miniorene, 6–9 år

I 2026 brukes årgang C

Power Points, 10–13 år

I 2026 brukes årgang C

Real Time Faith, 14–16 år

I 2026 brukes årgang B

Lærerheftet er på engelsk.

Ta kontakt med
Norsk Bokforlag
for bestilling på
ordre@norskbokforlag.no
eller til ordrekontoret
på tlf. 32161560.

BIBELSTUDIER FREMOVER

1. KVARTAL 2027

Tema: **Store apokalyptiske profetier**

1. studium: **Tolkning av apokalyptiske profetier**

Ukens tekster: Dan 2,28; Matt 24,15.16; 2 Tess 2,3–8; Luk 24,27.

Ukens vers: *«Mysteriet som kongen spør om, kan ingen vismann eller åndemaner, drømmetyder eller tegntyder fortelle kongen. Men det finnes en Gud i himmelen som åpenbarer mysterier. Han har kunngjort for kong Nebukadnesar hva som skal skje i de siste dager»* (Dan 2,27–28).

2. studium: **Daniel 2 og 7 – De apokalyptiske profetienes ABC**

Ukens tekster: Daniel 2 og 7.

Ukens vers: *«Riket, herredømmet og makten over rikene under himmelen skal bli gitt til folket av Den høyestes hellige. Riket deres skal være et evig rike, og alle herskermakter skal tjene og lyde dem»* (Dan 7,27).

3. studium: **Menneskesønnen og den endelige dom**

Ukens tekster: 1 Mos 3,8–19; Dan 7,10; Rom 14,10; 2 Kor 5,10; Hebr 9,27; Åp 20,12–15.

Ukens vers: *«En elv av ild fløt fram og strømmet ut foran ham. Tusen på tusen tjente ham, titusener på titusener sto foran ham. Retten ble satt og bøker åpnet»* (Dan 7,10).

2. KVARTAL 2027

Tema: **Jesu liv og virke**

3. KVARTAL 2027

Tema: **Om å forvalte Guds gaver: trofast forvalterskap**

Endringer kan forekomme.

TIPS OG RESSURSER TIL Å LEDE BIBELSTUDIET I SABBATSSKOLEN

Dine to viktigste ressurser vil nok være de to bibelstudieoppleggene som sabbatsskoleavdelingen i Norge utgir. Heftet du nå holder i hånden er laget av Adventistkirkens sabbatsskoleavdeling ved hovedkontoret i Washington D.C. Som et supplement til dette har teologer og lekfolk fra Adventistkirkene i Norge og Danmark laget et mer skandinavisk tilpasset bibelstudiumsmateriale. I motsetning til BIBELSTUDIER (som altså er det offisielle bibelstudieheftet du nå holder i hånden), kaller vi dette studieopplegget BIBELSAMTALER. Det er basert på de samme temaene, og med et utvalg av de samme tekstene som du finner i BIBELSTUDIER. BIBELSAMTALER er laget som en respons på tilbakemeldinger og en stor spørreundersøkelse som ble gjort i 2019, og du finner opplegget på www.bibelsamtaler.no. Det gis ikke lenger ut som hefte.

BIBELSAMTALER er et fleksibelt materiale, da det lett kan brukes i kombinasjon med BIBELSTUDIER eller alene. Om de som møter i bibelstudiegruppa har brukt bibelstudieheftet eller det supplerende materialet i sine forberedelser vil de kjenne seg igjen i samtalen og kunne delta. BIBELSAMTALER kan også brukes av leder for bibelstudiegruppa som en forberedelseshjelp. Her er prinsippene som ligger til grunn for utarbeidelsen av «bibelsamtaler». De kan like gjerne brukes når man tar utgangspunkt i BIBELSTUDIER:

- Når vi møtes leser vi bibeltekstene sammen.
- Alle skal i utgangspunktet kunne lede en bibelsamtale. Bibelstudier har hver uke bare fire sider.
- Det vil alltid være flere bibeltekster å velge mellom, det er derfor opp til gruppen å velge hva man skal fokusere på.
- Det er ingen forutsetning for å delta i bibelsamtalen at man har lest bibeltekstene og materialet på forhånd, men det er en fordel. Spesielt for den som skal være gruppeleder.
- Formuleringer, spørsmål og refleksjoner har en personlig vinkel, slik at det blir personlig og praktisk, og ikke bare teori. Ønsket er at det som skjer i bibelsamtalen lett skal kunne omsettes til levdt liv.

Bibelstudieheftene på andre språk

Hvis du er interessert i å finne bibelstudieheftet på et annet språk eller finne hjelpemateriell for gruppeledere, kan du finne det på dette nettstedet (det er ikke en offisiell «adventistsside», men de som driver den har samlet mange ressurser på ett sted): www.ssnet.org

Sabbatsskolehefter på andre språk kan du også finne i appen «Sabbath School». Den finnes både for Android og iOS (Apple).

Misjonsfortellingen som film – Mission Spotlight

Hvert kvartal er alle misjonsfortellingene tilgjengelige som film, med norsk tale. Du finner fortellingene til dette kvartalet, og andre kvartalet, her:

<http://www.hopechannel.no/on-demand/episoder/ml/mission-spotlight-1q23/>

Bibelstudiet som video/podcast

Hope Channel i Norge produserer hvert kvartal en video/podcast til bibelstudiet for hver uke. Du finner videoen på www.hopechannel.no.

En nettside for alle ressurser til voksensabbatsskolen

Om du leter etter ressurser til voksensabbatsskolen, er det nå opprettet én nettside som har samlet alle ressursene på et sted. Nettstedet er lett å huske: www.sabbatsskolen.no

Sabbatsskolens Facebook-gruppe

For å tilrettelegge at gruppeledere kan utveksle idéer og/eller spørre hverandre om saker, er det også opprettet en Facebook-gruppe. Også denne gruppen har et lett navn å huske. Du kan søke etter «Bibelstudielederen» på Facebook eller bruke denne lenka: <https://www.facebook.com/groups/221198201791009>

Innspill eller idéer?

Hvis du har noen ideer til sabbatsskoleavdelingen, hører jeg gjerne fra deg. Jeg bidrar også gjerne til en inspirasjonssamling om sabbatsskolen/bibelstudiene i din kirke. Hvis din menighet kunne tenke seg å være vertskap for en kursdag for flere menigheter, kan jeg eventuelt bidra med å skaffe en eller flere egnede kursholdere. Ta kontakt med meg på e-post eller telefon.

Vidar Hovden, leder for sabbatsskoleavdelingen

E-post: vidar.hovden@adventist.no

Tlf. 412 22 118

DEN TRANSEUROPEISKE DIVISJON

PROSJEKTER:

- 1 Psykisk helse for barn og ungdom, England
- 2 Bygging av kirke i Prižac, Zagreb, Kroatia
- 3 Utvidelse av grunnskole i Podkowa Leśna, Polen
- 4 Familemijonssenter, Helsink, Finland

Notater

[illegible]

[illegible]

Innhold

1 3. OKTOBER	Skaperen taler	8
2 10. OKTOBER	Profetens kall	16
3 17. OKTOBER	Profetene i GT	24
4 24. OKTOBER	Nyttestamentlige profeter	32
5 31. OKTOBER	Åpenbaring og inspirasjon	40
6 7. NOVEMBER	Profetiske skrifter	48
7 14. NOVEMBER	Hør på dette!	56
8 21. NOVEMBER	Tolkning av profetiske skrifter	64
9 28. NOVEMBER	Å prøve profetene	72
10 5. DESEMBER	Profetisk autoritet og relevans	80
11 12. DESEMBER	Profetisk manifestasjon i avgjørende øyeblikk	88
12 19. DESEMBER	Profetiske åpenbaringer om endetiden	96
13 26. DESEMBER	Velsignelser fra profetordet	104
	Solnedgangstabell	113